

YRITTÄJYYSASENNEANALYYSI

KEVÄT 2007

Tutkimusharjoittelijat
Hannu Rekola
Katja Wallin
Mikko Ylitalo

Tutkimusassistentti
Heikki Pohjanpää

Tutkimusvastaava
Antti Isoviita

SISÄLLYSLUETTELO

1 ESIPUHE	1
2 TAUSTATIEDOT	2
3 YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA SAADUN TIEDON MÄÄRÄ OPINNOISSA	3
3.1 Opiskelijoiden opinnoissaan saaman tiedon määrä yrittäjänä toimimisesta	3
3.2 Opettajien opinnoissaan saaman tiedon määrä yrittäjänä toimimisesta	3
3.3 Opiskelijoiden vanhempien opinnoissaan saaman tiedon määrä yrittäjänä toimimisesta	4
3.4 Vastaajien opinnoissaan saaman tiedon määrä yrittäjänä toimimisesta	4
4 YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN LIITTYVISTÄ ASIESTA SAATU TIETO	6
4.1 Opiskelijoiden yrittäjänä toimimiseen liittyvistä asioista saama tieto	6
4.2 Opettajien yrittäjänä toimimiseen liittyvistä asioista saama tieto	7
4.3 Opiskelijoiden vanhempien yrittäjänä toimimiseen liittyvistä asioista saama tieto	8
4.4 Vastaajien yrittäjänä toimimiseen liittyvistä asioista saama tieto	9
5 YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEN TIETOLÄHTEET (KENELTÄ TAI MISTÄ)	10
5.1 Opiskelijoiden tietolähteet (keneltä tai mistä) yrittäjänä toimimisesta	10
5.2 Opettajien tietolähteet (keneltä tai mistä) yrittäjänä toimimisesta	11
5.3 Opiskelijoiden vanhempien tietolähteet (keneltä tai mistä) yrittäjänä toimimisesta	12
5.4 Vastaajien tietolähteet (keneltä tai mistä) yrittäjänä toimimisesta	13
6 YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN KANNUSTAMISESSA ONNISTUMINEN	14
6.1 Onnistuminen opiskelijoiden kannustamisessa yrittäjämäiseen toimintaan	14
6.2 Onnistuminen opettajien kannustamisessa yrittäjämäiseen toimintaan	14
6.3 Onnistuminen opiskelijoiden vanhempien kannustamisessa yrittäjämäiseen toimintaan	15
6.4 Onnistuminen vastaajien kannustamisessa yrittäjämäiseen toimintaan	15
7 YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEN OPPIMISTAVAT	17
7.1 Opiskelijoiden tavat oppia yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa	17
7.2 Opettajien tavat oppia yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa	18
7.3 Opiskelijoiden vanhempien tavat oppia yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa	19
7.4 Vastaajien tavat oppia yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa	20

8 YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELEMISEN TÄRKEYS.....	21
8.1 Opiskelijoiden näkemys yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä	21
8.2 Opettajien näkemys yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä.....	21
8.3 Opiskelijoiden vanhempien näkemys yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä	22
8.4 Vastaajien näkemys yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä	22
9 SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYS	26
9.1 Opiskelijoiden näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä opinnoissa.....	26
9.2 Opettajien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä opinnoissa	26
9.3 Opiskelijoiden vanhempien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä opinnoissa	27
9.4 Vastaajien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä opinnoissa.....	27
9.5 Opiskelijoiden näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä työssä.....	29
9.6 Opettajien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä työssä	29
9.7 Opiskelijoiden vanhempien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä työssä.....	30
9.8 Vastaajien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä työssä.....	30
10 YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELUN PERUSTELUT	32
10.1 Opiskelijoiden yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun tärkeyden perustelut.....	32
10.2 Opettajien yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun tärkeyden perustelut	33
10.3 Opiskelijoiden vanhempien yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun tärkeyden perustelut.	34
10.4 Vastaajien yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun tärkeyden perustelut.....	35
11 YRITTÄJÄKSI RYHTYMISEN TODENNÄKÖISYYS	36
11.1 Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys.....	36
11.2 Opettajien yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys	36
11.3 Opiskelijoiden vanhempien yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys.....	37
11.4 Vastaajien yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys	37
12 TODENNÄKÖISIN ALA YRITTÄJÄNÄ TAI AMMATINHARJOITAJANA	40
12.1 Opiskelijoiden todennäköisin ala yrittäjänä tai ammatinharjoittajana	40
12.2 Opettajien todennäköisin ala yrittäjänä tai ammatinharjoittajana	41
12.3 Opiskelijoiden vanhempien todennäköisin ala yrittäjänä tai ammatinharjoittajana	42
12.4 Vastaajien todennäköisin ala yrittäjänä tai ammatinharjoittajana.....	42

13 YRITTÄJÄKSI TAI AMMATINHARJOITTAJAKSI RYHTYMISEN PERUSTELUT	44
13.1 Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen perustelut	44
13.2 Opettajien ja opiskelijoiden vanhempien yrittäjäksi ryhtymisen perustelut	46
14 MIELIKUVA YRITTÄJYYDESTÄ.....	49
14.1 Opiskelijoiden mielikuva yrittäjyydestä	49
14.2 Opettajien mielikuva yrittäjyydestä.....	50
14.3 Opiskelijoiden vanhempien mielikuva yrittäjyydestä	51
14.4 Vastaajien mielikuva yrittäjyydestä	52
15 YRITTÄJÄN TARVITSEMIEN OMINAISUUKSIEN OMAAMINEN	53
15.1 Opiskelijoiden näkemys jo omaamistaan yrittäjän tarvitsemista ominaisuuksista	53
15.2 Opettajien näkemys jo omaamistaan yrittäjän tarvitsemista ominaisuuksista	54
15.3 Opiskelijoiden vanhempien näkemys jo omaamistaan yrittäjän tarvitsemista ominaisuuksista	55
15.4 Vastaajien näkemys jo omaamistaan yrittäjän tarvitsemista ominaisuuksista	56
16 OPISKELIJOIDEN YRITTÄJÄHENKISYYS JA SISÄINEN YRITTÄJYYS	58
17 LASTEN JA OPISKELIJOIDEN OHJAAMINEN YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN .	59
17.1 Opettajien näkemys roolinsa tärkeydestä opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen.....	59
17.2 Opiskelijoiden vanhempien näkemys roolinsa tärkeydestä lastensa ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen	59
17.3 Vastaajien näkemys roolinsa tärkeydestä opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen	60
18 OPETTAJIEN JA OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN NÄKEMYS OSAAMISESTAAN LASTEN/OPISKELIJOIDEN OHJAAMISESSA YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN.....	61
18.1 Opettajien näkemys osaamisestaan opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen.....	61
18.2 Opiskelijoiden vanhempien näkemys osaamisestaan opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen	61
18.3 Vastaajien näkemys osaamisestaan opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen.....	62
19 YHTEENVETO	63

1 ESIPUHE

ESR-rahoitteisen Elämän Eväänä Yrittäjyys -hankkeen tarkoituksena on yrittäjyyskasvatuksen edistäminen Etelä-Pirkanmaalla toimivissa ammattiopistossa ja lukioissa. Kehittämistyötä koordinoi Valkeakosken Seudun Kehitys Oy, projektipäällikkönä Katriina Huvi. Osana Elämän Eväänä Yrittäjyys -hanketta toteutetun yrittäjyysasenneanalyysin tarkoituksena on selvittää Etelä-Pirkanmaalla toimivien toisen asteen oppilaitosten (neljä lukiota: Toijala, Urjala, Valkeakoski, Viiala ja Valkeakosken ammattiopisto) opettajien ja opiskelijoiden sekä opiskelijoiden vanhempien yrittäjyysasennetta.

Tutkimuksessa on verrattu eri koulumuotojen ja joidenkin kysymysten osalta paikkakunnittain opiskelijoiden, opettajien ja opiskelijoiden vanhempien vastauksia toisiinsa. Lisäksi joidenkin kysymysten vastauksia on verrattu kaksi vuotta sitten tehdyn kyselyn vastauksiin. Tutkimuksen avulla on tarkoitettu varmistaa, että kohderyhmään kuuluviin opiskelijoihin ja opettajiin suunnataan toimivia ja tehokkaita sekä positiivista yrittäjyysasennetta edistäviä toimenpiteitä.

Tutkimuksen toimeksiantaja on Elämän Eväänä Yrittäjyys -hankkeen koordinoija Valkeakosken Seudun Kehitys Oy ja tutkimuksen tekijä (lomakesuunnittelu, kyselyt, raportointi) Hämeen ammattikorkeakoulun Valkeakosken yksikön International Business -koulutusohjelma. Kyselyyn vastasi yhteensä 502 henkilöä (427 opiskelijaa, 28 opettajaa ja 47 opiskelijoiden vanhempaa) Akaassa, Urjalassa ja Valkeakoskella. Tämä on toinen toimeksiantajalle tehty yrittäjyysasenneanalyysi. Tutkimuksen tekeminen aloitettiin helmikuussa 2007 kyselylomakkeen ajantasaisesti muokkaamisella. Kyselyt tehtiin informoidusti harkinnanvaraista otantamenetelmää käyttäen Etelä-Pirkanmaan toisen asteen oppilaitoksissa keväällä 2007. Kyselyn kohteena olivat kaikki Etelä-Pirkanmaalla toimivien toisen asteen oppilaitosten ensimmäisen ja viimeisen vuoden opiskelijat ja heidän vanhempansa. Kyselyn kohteena olivat myös kaikki ko. oppilaitosten opettajat.

Tutkimuksen tekemiseen on osallistunut kolme Hämeen ammattikorkeakoulun International Business -koulutusohjelman tutkimusharjoittelijaa (Hannu Rekola, Katja Wallin ja Mikko Ylitalo), yksi tutkimusassistentti (Heikki Pohjanpää) ohjaajanaan koulutusohjelmaohjaaja Antti Isoviita. Saadut vastaukset syötettiin tietokoneelle SPSS -tilasto-ohjelmaan. Vastaustietojen analysoinnissa ja tulosten esittämisessä käytettiin lisäksi MS-Excel, MS-Word ja PowerPoint -ohjelmia.

Etelä-Pirkanmaalla toimivien toisen asteen oppilaitosten (Toijalan, Urjalan, Valkeakosken ja Viialan lukio sekä Valkeakosken ammattiopisto) opiskelijoiden mielestä sisäinen yrittäjyys on tärkeää ja jopa erittäin tärkeää opinnoissa (74 %) ja erityisesti työssä (93 %). Näin ollen opiskelijat pitävät myös yrittäjämäisen toiminnan opiskelemista tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Opiskelijoiden vanhemmat ja opettajat pitävät yrittäjämäisen toiminnan opiskelemista vielä opiskelijoiden näkemyksiä tärkeämpänä. Peräti 23 % opiskelijoista ja jopa 45 % ammattiopiston palvelualueiden opiskelijoista aikoo ryhtyä yrittäjäksi. Suositimmat alat ovat terveyden- ja kauneudenhoito, vapaa-ajan palvelut ja kauppa sekä majoitus- ja ravitsemusala ja auto ja kuljetus.

Tärkeimmät opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen perustelut ovat, että voin tehdä mielekästä työtä, saan toteuttaa itseäni, mahdollisuus ansaita hyvin ja saan hyödyntää luovuuttani. Opiskelijoilla on yllättävänkin realistinen mielikuva yrittäjyydestä. Opiskelijoiden mielestä yrittäjyys on erityisesti kovaa työtä, pitkiä päiviä, vastuun ottamista, elämäntapa, monipuolista osaamista edellyttävää toimintaa ja uskoa omaan työhön. Vaikka opiskelijat kokevat saaneensa sopivasti tietoa yrittäjänä toimimisesta, he ymmärtävät hyvin, että he tarvitsevat vielä lisää oppia mm. seuraavista asioista: markkinointi, talousasioiden hoitaminen, esimiestyö ja myynti. Opettajien näkemys osaamisensa tasosta opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan on parantunut vuodesta 2005.

Opiskelijat kokevat, että heitä on onnistuttu kannustamaan yrittäjämäiseen toimintaan paremmin kuin vuonna 2005. Opiskelijoiden mielestä yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista oppii parhaiten, kun yrittäjät käyvät oppilaitoksessa kertomassa yrittäjyydestä ja kun ollaan työharjoittelussa tai työssäoppimisjaksoilla ja kun tehdään yritysvierailuja. Toimiva ja monipuolinen yhteistyö oppilaitosten, opettajien, yritysten ja yrittäjien sekä kodin ja opiskelijoiden kesken on ensiarvoisen tärkeää, kun tavoitteena on saada opiskelijoista entistä yrittäjähenkisempiä ja osasta taitavia yrittäjiä.

Valkeakoskella 12.9.2007

Heikki Pohjanpää

Hannu Rekola

Katja Wallin

Mikko Ylitalo

2 TAUSTATIEDOT

Taulukot 1 - 4 Yrittäjyysasenneanalyysiin vastanneiden Etelä-Pirkanmaalla toimivien toisen asteen oppilaitosten opiskelijoiden, opettajien ja opiskelijoiden vanhempien lukumäärä sukupuolen, oppilaitoksen, oppilaitoksen sijaintipaikkakunnan ja kotipaikkakunnan mukaan sekä yhteensä.

Oppilaitos	Opiskelijat	Opettajat
Lukio	239	20
Kauppa ja hallinto	33	2
Palvelualat	59	4
Tekniikka ja liikenne	78	2
Ei vastausta	18	0
Yhteensä	427	28

Oppilaitoksen sijaintikunta	Opiskelijat	Opettajat
Toijala/Akaa	43	5
Urpala	21	5
Valkeakoski	298	16
Viiala/Akaa	63	1
Ei vastausta	2	1
Yhteensä	427	28

Sukupuoli	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
Mies	188	5	18
Nainen	237	23	29
Ei vastausta	2	0	0
Yhteensä	427	28	47

Kotipaikkakunta	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat	Yhteensä
Kylmäkoski	9	1	3	13
Toijala/Akaa	56	7	3	66
Urpala	22	1	2	25
Valkeakoski	179	12	17	208
Viiala/Akaa	77	0	14	91
Muu	83	6	8	97
Ei vastausta	1	1	0	2
Yhteensä	427	28	47	502

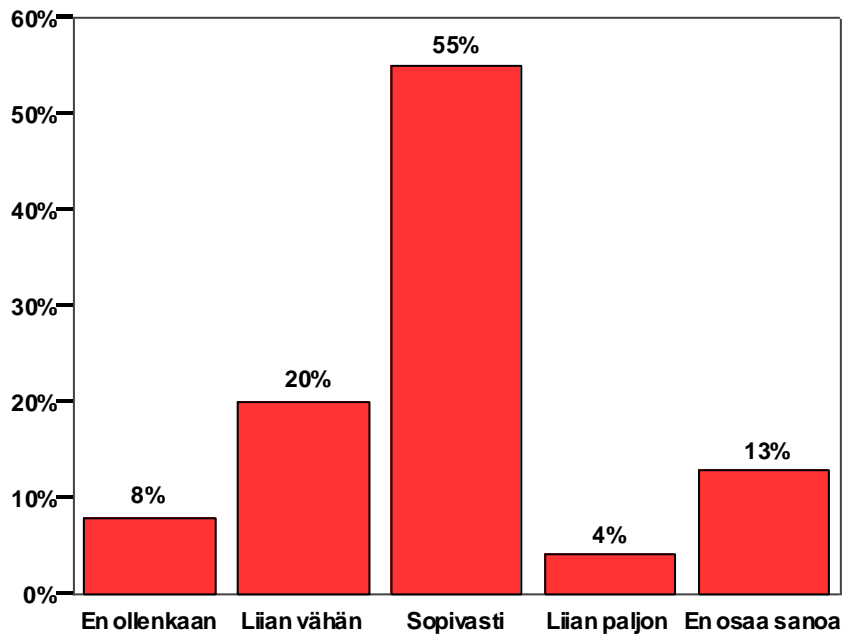
Suurin osa kyselyyn vastaajista oli opiskelijoita (427). Opiskelijoista suurin vastaajaryhmä oli lukiolaiset (239) ja oppilaitoksen sijaintikunnan mukaan Valkeakoski (298). Kotipaikkakunnan mukaan suurin vastaajaryhmä oli Valkeakoskella asuvat (208).

Opiskelijoiden vastausprosentti oli melko korkea. Sukupuolen mukaan vastaajat jakaantuivat melko tasaisesti (mies 211, nainen 289). Kohderyhmään kuuluvista opettajista kyselyyn vastasi vain 28. Vanhempien vastausprosentti jäi melko alhaiseksi 47:llä vastauksella.

Muutamit opiskelijat ja opettajat jättivät ilmoittamatta jonkin taustatietonsa.

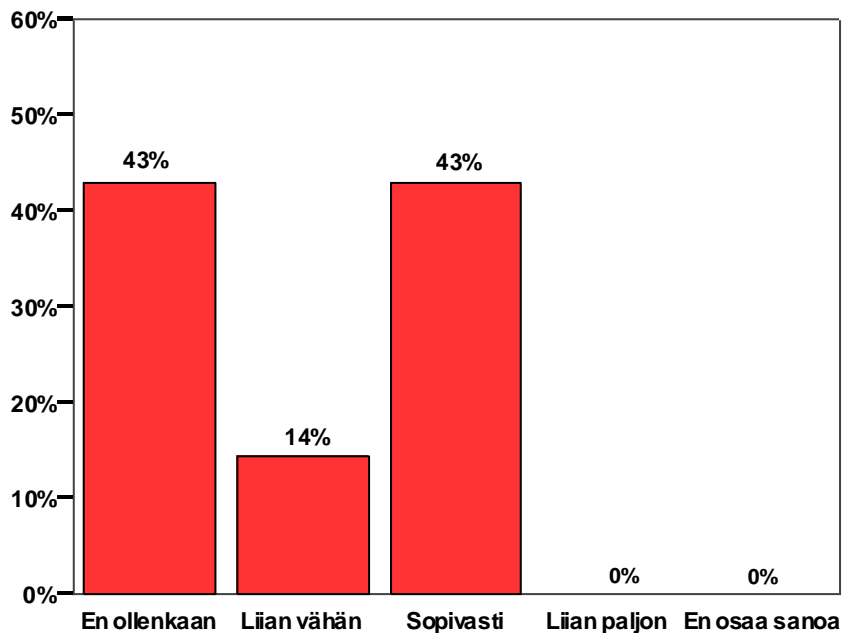
3 YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA SAADUN TIEDON MÄÄRÄ OPINNOISSA

3.1 OPISKELIJOIDEN OPINNOISSAAN SAAMAN TIEDON MÄÄRÄ YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA

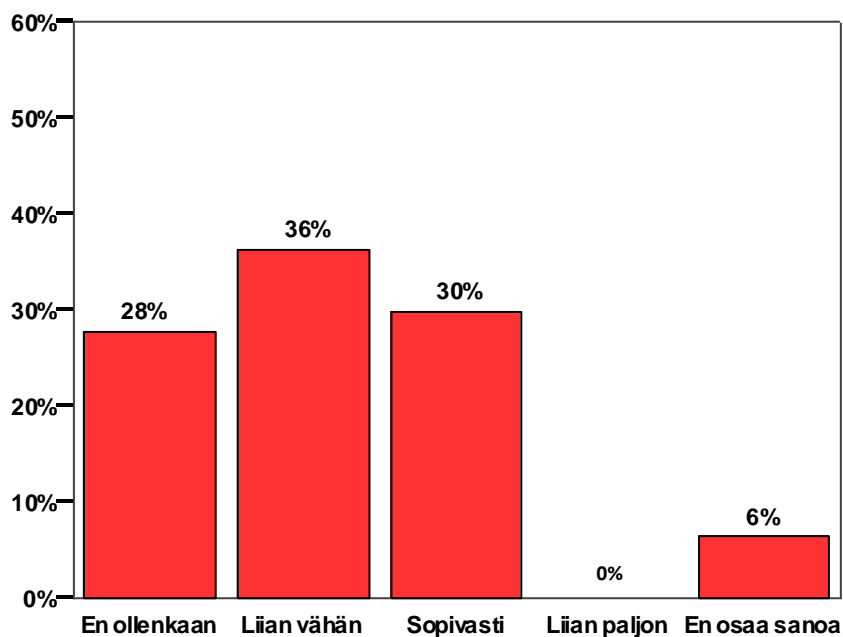
Kuvio 1 Opiskelijoiden opinnoissaan saaman tiedon määrä yrittäjänä toimimisesta. Kuviossa näkyvät opiskelijoiden vastaukset prosenttijakaumana.

3.2 OPETTAJIEN OPINNOISSAAN SAAMAN TIEDON MÄÄRÄ YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA

Kuvio 2 Opettajien opinnoissaan saaman tiedon määrä yrittäjänä toimimisesta. Kuviossa näkyvät opettajien vastaukset prosenttijakaumana.

3.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN OPINNOISSAAN SAAMAN TIEDON MÄÄRÄ YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA

Kuvio 3 Opiskelijoiden vanhempien opinnoissaan saaman tiedon määrä yrittäjänä toimimisesta. Kuviossa näkyvät vanhempien vastaukset prosenttijakaumana.

3.4 VASTAAJIEN OPINNOISSAAN SAAMAN TIEDON MÄÄRÄ YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA

Taulukko 5 Vastaajien opinnoissaan saaman tiedon määrä yrittäjänä toimimisesta prosenttilukuina verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Kuinka paljon olet saanut opinnoissasi tietoa yrittäjänä toimisesta?	Opiskelijat		Opettajat		Vanhemmat	
	2007	2005	2007	2005	2007	2005
En ollenkaan	8 %	16 %	43 %	33 %	28 %	28 %
Liian vähän	20 %	27 %	14 %	27 %	36 %	20 %
Sopivasti	55 %	41 %	43 %	37 %	30 %	44 %
Liian paljon	4 %	3 %	0 %	0 %	0 %	1 %
En osaa sanoa	13 %	12 %	0 %	4 %	6 %	6 %

Vastaajien näkemystä siitä, kuinka paljon he ovat saaneet opinnoissaan tietoa yrittäjänä toimimisesta selvitettiin kysymyksellä: ”Kuinka paljon olet saanut opinnoissasi tietoa yrittäjänä toimimisesta?”

Suurin osa vastanneista opiskelijoista (55 %) kokee saaneensa sopivasti ja jopa 4 % liian paljon tietoa yrittäjänä toimimisesta opinnoissaan. Liian vähän tietoa yrittämisestä kokee saaneensa 20 % vastanneista opiskelijoista ja 8 % ei ole saanut mielestään lainkaan tietoa. (Kuvio 1 ja taulukko 5.)

Opettajista 43 % kokee saaneensa sopivasti tietoa yrittämisestä opinnoissaan. 43 % vastanneista opettajista kokee myös, että ei ole saanut lainkaan tietoa opinnoissaan yrittäjänä toimimisesta. Liian vähän tietoa yrittämisestä kokee saaneensa 14 % vastanneista opettajista. (Kuvio 2 ja taulukko 5.)

Vastanneista opiskelijoiden vanhemmista 36 % kokee saaneensa liian vähän tietoa yrittäjän toimimisesta opinnoissaan. Sopivasti tietoa yrittäjänä toimimisesta opinnoissaan kokee saaneensa 30 % vastanneista opiskelijoiden vanhemmista ja 28 % ei ole saanut mielestään lainkaan tietoa. (Kuvio 3 ja taulukko 5.)

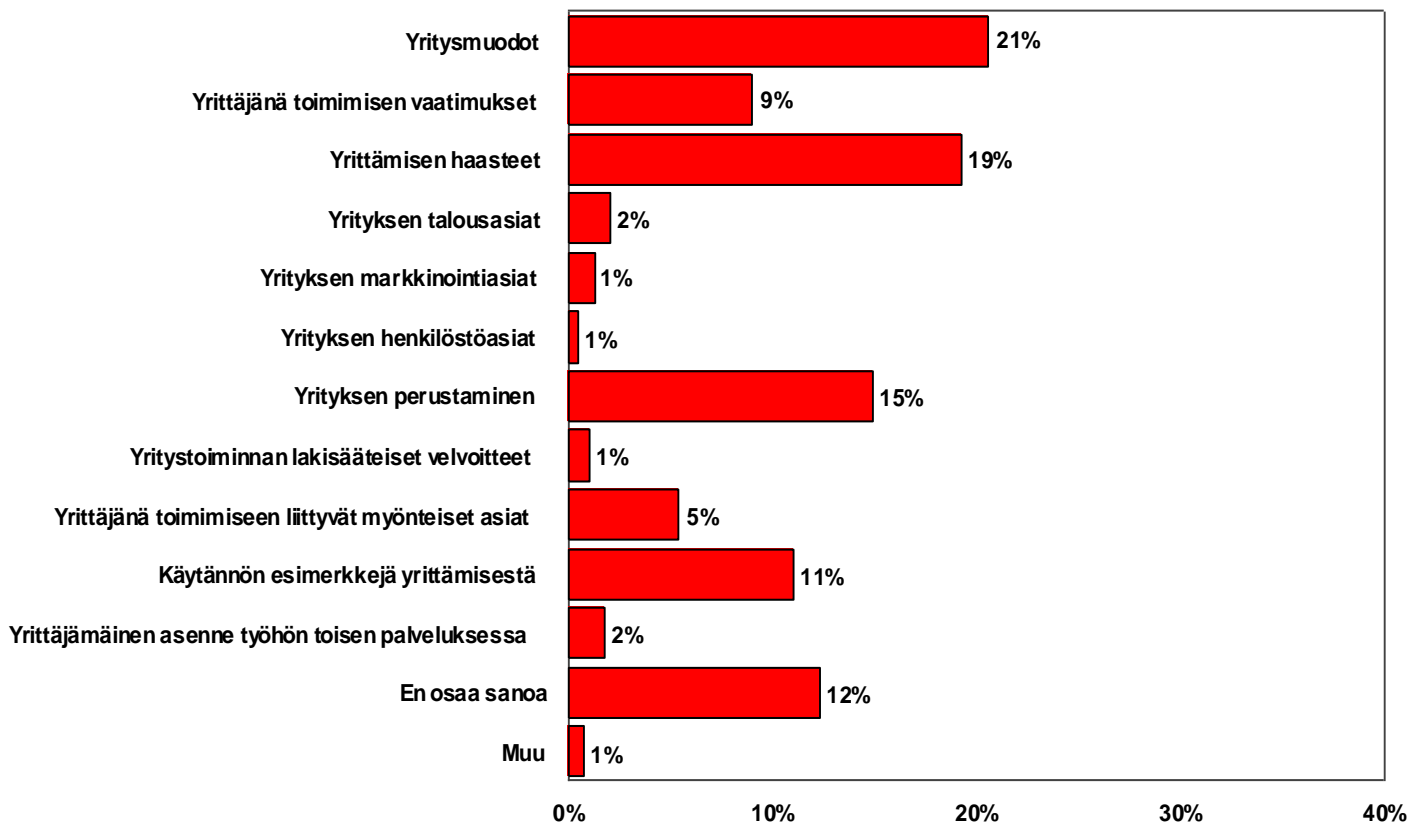
Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opiskelijoiden vastauksissa ovat se, että 14 prosenttiyksikköä enemmän (55 % vs. 41 %) vastanneista kokee saaneensa sopivasti tietoa yrittäjänä toimimisesta opinnoissaan ja 15 prosenttiyksikköä vähemmän (28 % vs. 43 %) vastanneista kokee saaneensa liian vähän tai ei lainkaan tietoa yrittäjänä toimimisesta.

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opettajien vastauksissa ovat se, että 13 prosenttiyksikköä vähemmän (14 % vs. 27 %) vastanneista kokee saaneensa liian vähän tietoa yrittäjänä toimimisesta ja jopa 10 prosenttiyksikköä enemmän (43 % vs. 33 %) ei koe saaneensa lainkaan tietoa yrittäjänä toimimisesta.

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opiskelijoiden vanhempien vastauksissa ovat se, että 16 prosenttiyksikköä enemmän (36 % vs. 20 %) vastanneista kokee saaneensa liian vähän tietoa yrittäjänä toimimisesta ja 14 prosenttiyksikköä vähemmän (30 % vs. 44 %) kokee saaneensa sopivasti tietoa yrittäjänä toimimisesta.

4 YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN LIITTYVISTÄ ASIOSTA SAATU TIETO

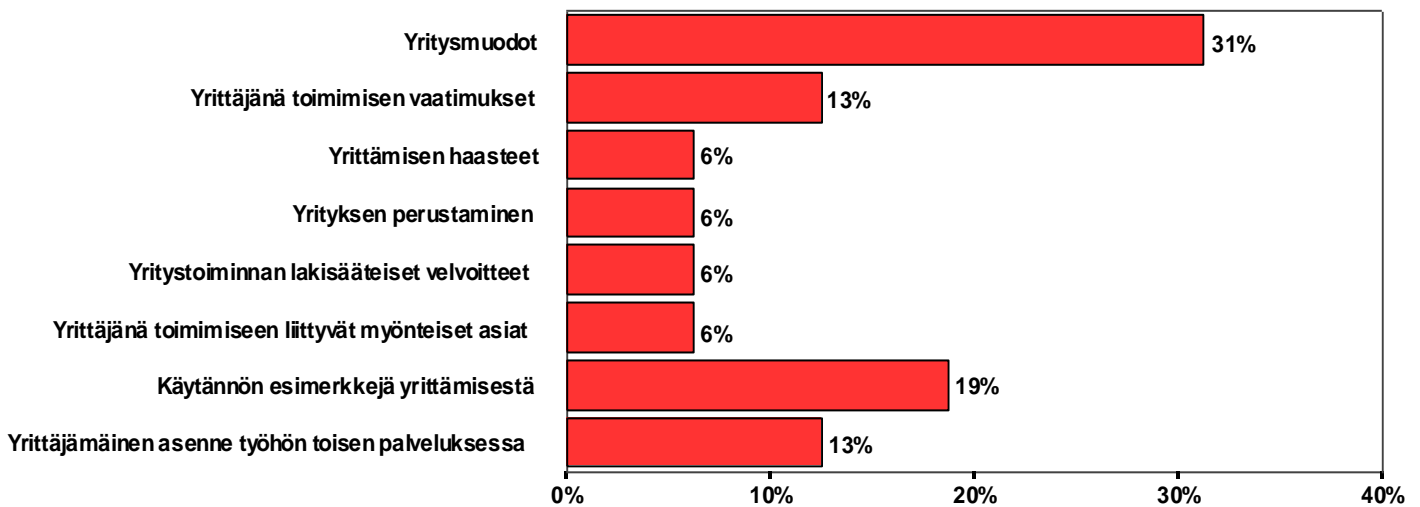
4.1 OPISKELIJOIDEN YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN LIITTYVISTÄ ASIOISTA SAAMA TIETO

Kuvio 4 Yrittäjänä toimimiseen liittyvät asiat, joista opiskelijat ovat saaneet tietoa. Kuviossa näkyvät opiskelijoiden vastaukset prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, mistä yrittäjänä toimimiseen liittyvistä asioista he ovat saaneet tietoa. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehto pieniriskinen yrittäjämäinen toiminta (mm. freelancer-toiminta). (Kuvio 4.)

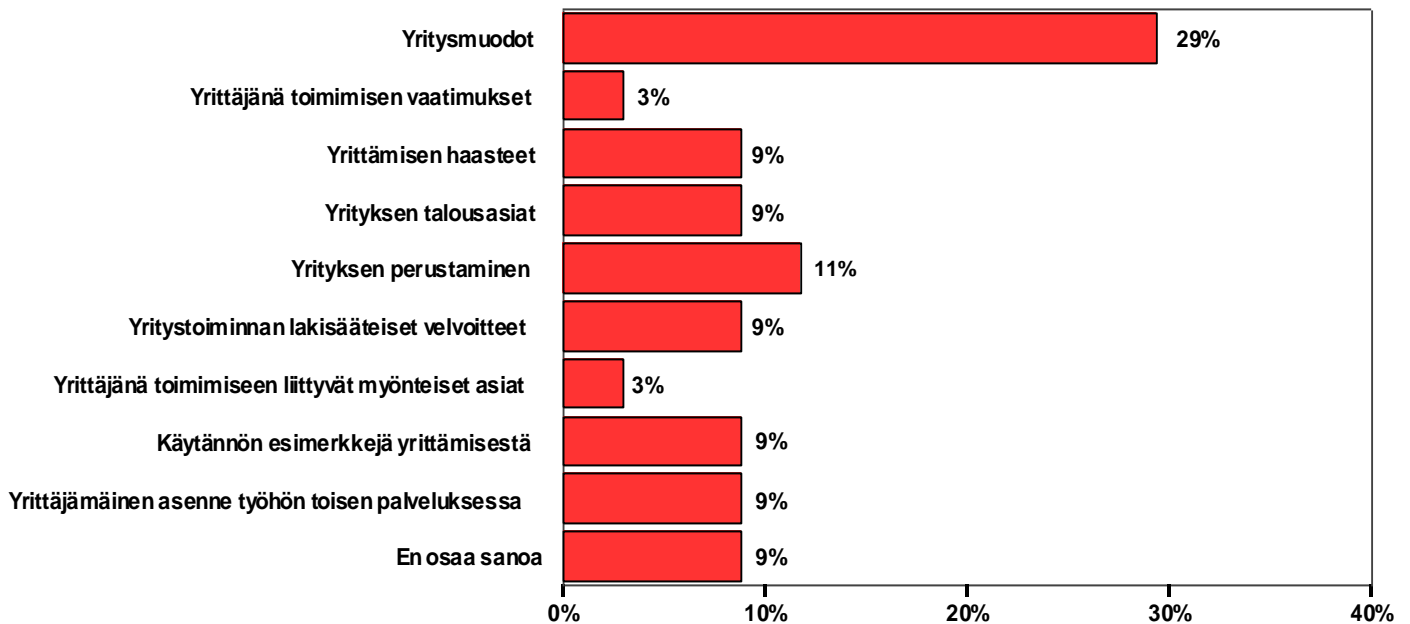
4.2 OPETTAJIEN YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN LIITTYVISTÄ ASIOISTA SAAMA TIETO

Kuvio 5 Yrittäjänä toimimiseen liittyvät asiat, joista opettajat ovat saaneet tietoa. Kuviossa näkyvät opettajien vastaukset prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, mistä yrittäjänä toimimiseen liittyvistä asioista he ovat saaneet tietoa. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehdot: yrityksen talousasiat, yrityksen markkinointiasiat, yrityksen henkilöstöasiat, pieniriskinen yrittäjämäinen toiminta (mm. freelancer-toiminta), en osaa sanoa ja muu. (Kuvio 5.)

4.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN LIITTYVISTÄ ASIOISTA SAAMA TIETO

kuvio 6 Yrittäjänä toimimiseen liittyvät asiat, joista opiskelijoiden vanhemmat ovat saaneet tietoa. Kuviossa näkyvät vanhempien vastaukset prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, mistä yrittäjänä toimimiseen liittyvistä asioista he ovat saaneet tietoa. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehdot: yrityksen markkinointiasiat, yrityksen henkilöstöasiat, pieniriskinen yrittäjämäinen toiminta (mm. freelancer-toiminta) ja muu. (Kuvio 6.)

4.4 VASTAAJIEN YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN LIITTYVISTÄ ASIOISTA SAAMA TIETO

Taulukko 6 Yrittäjänä toimimiseen liittyvät asiat, joista opiskelijat, opettajat sekä opiskelijoiden vanhemmat ovat saaneet tietoa. Taulukossa vastaukset ovat vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana.

Mistä yrittäjänä toimimiseen liittyvistä asioista olet saanut tietoa koulussa?	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
Yritysmuodot	21 %	31 %	29 %
Yrittämisen haasteet	19 %	6 %	9 %
Yrityksen perustaminen	15 %	6 %	11 %
En osaa sanoa	12 %	0 %	9 %
Käytännön esimerkkejä yrittämisestä	11 %	19 %	9 %
Yrittäjänä toimimisen vaatimukset	9 %	13 %	3 %
Yrittäjänä toimimiseen liittyvät myönteiset asiat	5 %	6 %	3 %
Yrityksen talousasiat	2 %	0 %	9 %
Yrittäjämäinen asenne työhön toisen palveluksessa	2 %	13 %	9 %
Yrityksen markkinointiasiat	1 %	0 %	0 %
Yritystoiminnan lakisääteiset velvoitteet	1 %	6 %	9 %
Yrityksen henkilöstöasiat	1 %	0 %	0 %
Muu	1 %	0 %	0 %
Pieniriskinen yrittäjämäinen toiminta (mm. freelancer-toiminta)	0 %	0 %	0 %

Vastanneet opiskelijat ovat saaneet eniten tietoa yritysmuodoista (21 %) ja yrittämisen haasteista (19 %) sekä yrityksen perustamisesta (15 %). Vähiten tietoa opiskelijat katsovat saaneensa yrityksen markkinointiasioista (1 %), yritystoiminnan lakisääteisistä velvoitteista (1 %) ja yrityksen henkilöstöasioista (1 %). Yksikään vastanneista opiskelijoista ei ole saanut tietoa pieniriskisestä yrittäjämäisestä toiminnasta koulussa. (Kuvio 4 ja taulukko 6.)

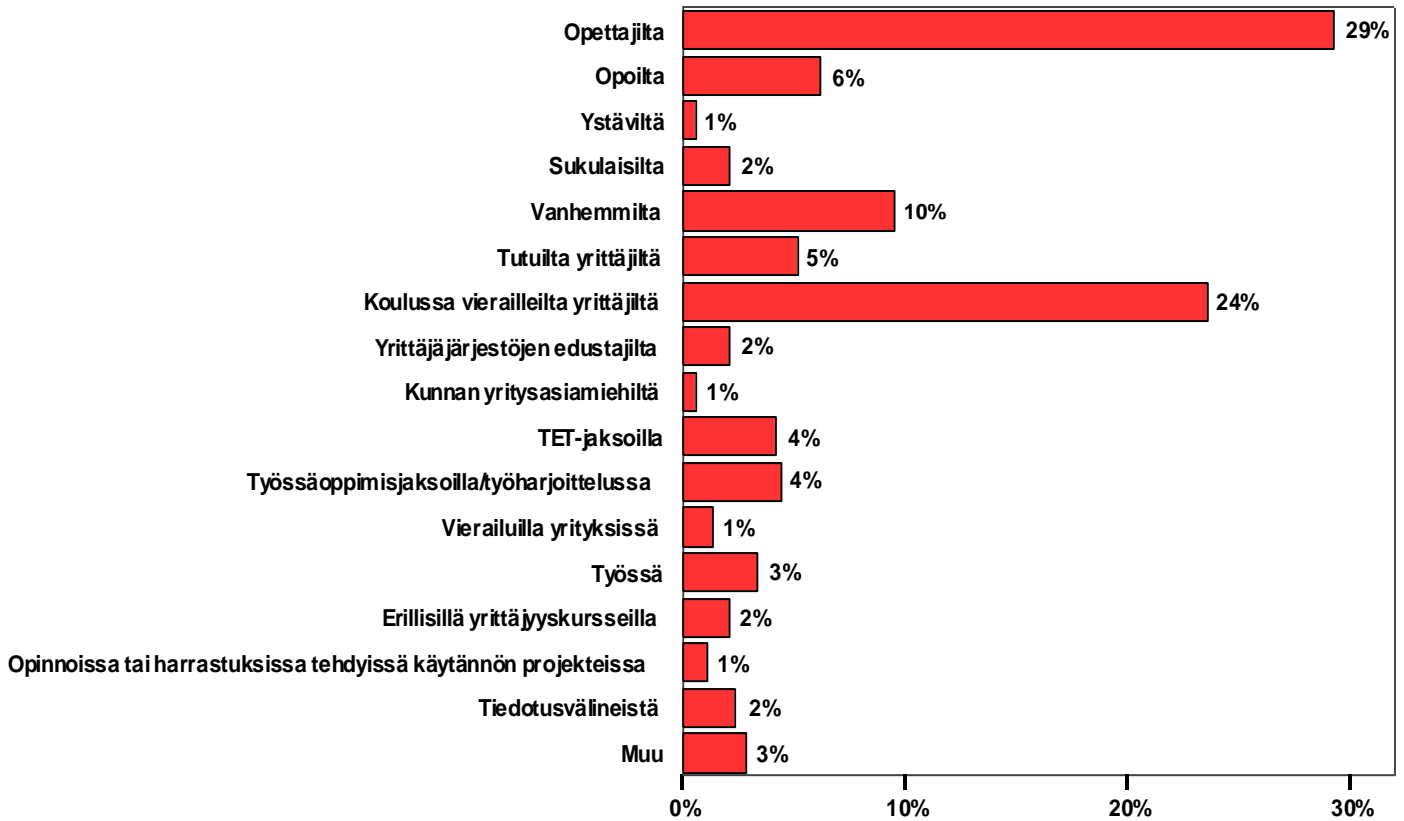
Vastanneet opettajat ovat saaneet eniten tietoa yritysmuodoista (31 %), käytännön esimerkeistä yrittämisestä (19 %), yrittäjänä toimimisen vaatimuksista (13 %) sekä yrittäjämäisestä asenteesta työhön toisen palveluksessa (13 %). Opettajat ovat saaneet tietoa myös yrittämisen haasteista (6 %), yrityksen perustamisesta (6 %), yrittäjänä toimimiseen liittyvistä myönteisistä asioista (6 %) sekä yritystoiminnan lakisääteisistä velvoitteista (6 %). Vastanneet opettajat eivät ole saaneet lainkaan tietoa yrityksen talousasioista, yrityksen markkinointiasioista, yrityksen henkilöstöasioista tai pieniriskisestä yrittäjämäisestä toiminnasta. (Kuvio 5 ja taulukko 6.)

Opiskelijoiden vanhemmat ovat saaneet eniten tietoa yritysmuodoista (29 %) ja yrityksen perustamisesta (11 %). Opiskelijoiden vanhemmat ovat saaneet tietoa myös yrittämisen haasteista (9 %), käytännön esimerkeistä yrittämisestä (9 %) yrityksen talousasioista (9 %), yrittäjämäisestä asenteesta työhön toisen palveluksessa (9 %) ja yritystoiminnan lakisääteisistä velvoitteista (9 %). Vähiten tietoa vanhemmat katsovat saaneensa yrittäjänä toimimisen vaatimuksista (3 %) ja yrittäjänä toimimiseen liittyvistä myönteisistä asioista (3 %). Yksikään vastanneista vanhemmista ei ole saanut tietoa yrityksen markkinointiasioista, yrityksen henkilöstöasioista eikä pieniriskisestä yrittäjämäisestä toiminnasta. (Kuvio 6 ja taulukko 6.)

Opiskelijoiden, opettajien ja opiskelijoiden vanhempien vastaukset ovat suurelta osin samanlaiset. Opiskelijoilla on lähes kaikista asioista vähemmän tietoa kuin kokeneemmilla opettajillaan ja vanhemmillaan. Ainoastaan yrityksen perustamiseen liittyvistä asioista (15 % vs. 6 %), yrityksen talousasioista (2 % vs. 0 %), yrityksen markkinointiasioista (1 % vs. 0 %) ja yrityksen henkilöstöasioista (1 % vs. 0 %) opiskelijoilla on hieman enemmän tietoa kuin opettajillaan. Yrittämisen haasteista opiskelijoilla on vanhempiaan enemmän (19 % vs. 9 %) tietoa.

5 YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEN TIETOLÄHTEET (KENELTÄ TAI MISTÄ)

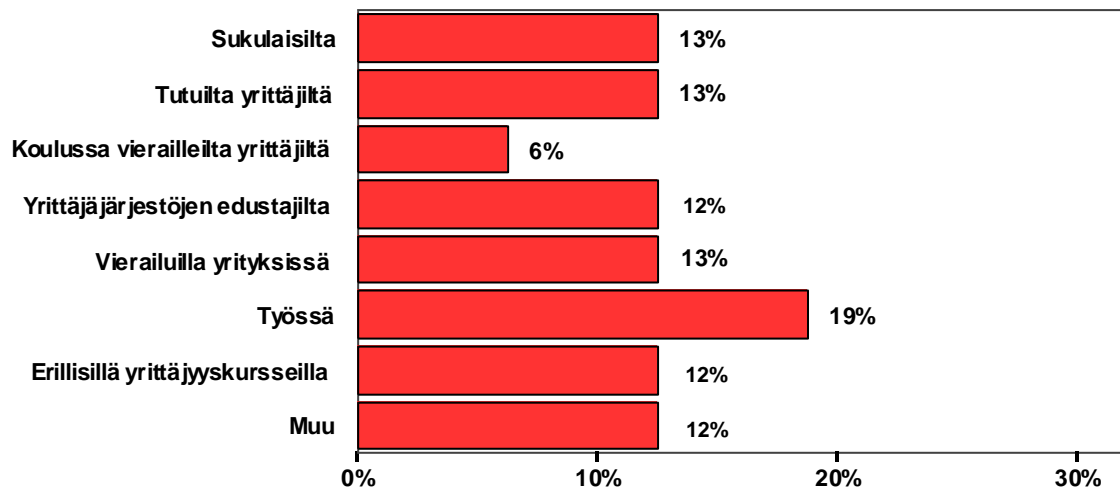
5.1 OPISKELIJOIDEN TIETOLÄHTEET (KENELTÄ TAI MISTÄ) YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA

Kuvio 7 Opiskelijoiden tietolähteet (keneltä tai mistä) yrittäjänä toimimisesta. Kuviossa näkyvät opiskelijoiden vastaukset prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, keneltä tai mistä he olivat saaneet tietoa yrittäjänä toimimisesta. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista.

5.2 OPETTAJIEN TIETOLÄHTEET (KENELTÄ TAI MISTÄ) YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA

Kuvio 8 Opettajien tietolähteet (keneltä tai mistä) yrittäjänä toimimisesta. Kuviossa näkyvät opettajien vastaukset prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, keneltä tai mistä he olivat saaneet tietoa yrittäjänä toimimisesta. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehdot: opettajilta, opoilta, ystäviltä, vanhemmilta, kunnan yritysasi mieheltä, TET-jaksolla, opinnoissa tai harrastuksissa tehdyissä käytännön projekteissa sekä tiedotusvälineistä.

5.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN TIETOLÄHTEET (KENELTÄ TAI MISTÄ) YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA

Kuvio 9 Opiskelijoiden vanhempien tietolähteet (keneltä tai mistä) yrittäjänä toimimisesta. Kuviossa näkyvät vanhempien vastaukset prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, keneltä tai mistä he olivat saaneet tietoa yrittäjänä toimimisesta. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehdot: ystäviltä, yrittäjäjärjestöjen edustajilta, kunnan yritysasiemieheltä, TET-jaksoilla ja työssäoppimajaksoilla/työharjoittelussa.

5.4 VASTAAJIEN TIETOLÄHTEET (KENELTÄ TAI MISTÄ) YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISESTA

Taulukko 7 Yrittäjänä toimimisen tietolähteet vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana.

Keneltä tai missä olet saanut tietoa yrittäjänä toimisesta?	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
Opettajilta	29%	0%	12%
Koulussa vierailleilta yrittäjiltä	24%	6%	3%
Vanhemmilta	10%	0%	3%
Opoilta	6%	0%	3%
Tutuilta yrittäjiltä	5%	13%	20%
Työssäoppimisjaksoilla tai työharjoittelussa	4%	0%	0%
TET-jaksoilla	4%	0%	0%
Työssä	3%	19%	17%
Muu	3%	12%	3%
Tiedotusvälineistä	2%	0%	3%
Sukulaisilta	2%	13%	9%
Yrittäjäjärjestöjen edustajilta	2%	12%	0%
Erillisillä yrittäjyyskursseilla	2%	12%	15%
Vierailuilla yrityksissä	1%	13%	6%
Opinnoissa tai harrastuksissa tehdyissä käytännön projekteissa	1%	0%	6%
Ystävilta	1%	0%	0%
Kunnan yritysasiemiheltä	1%	0%	0%

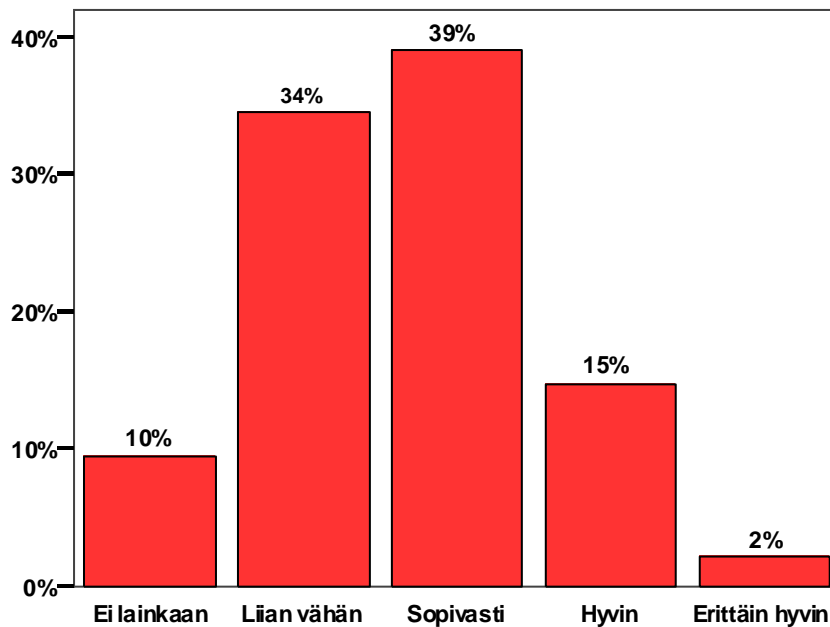
Opiskelijat ovat saaneet eniten tietoa yrittäjänä toimimisesta opettajilta (29 %). Opiskelijat ovat saaneet tietoa myös koulussa vierailleilta yrittäjiltä (24 %) ja vanhemmiltaan (10 %). Vähiten tietoa opiskelijat kokevat saaneensa kunnan yritysasiemiheltä (1 %), ystävilta (1 %), opinnoissa tai harrastuksissa tehdyissä käytännön projekteissa (1 %), sekä vierailuilla yrityksissä (1 %). Kohtaan muu kuusi opiskelijaa mainitsi tietolähteekseen yrittäjyysseminaarin. (Kuvio 7 ja taulukko 7.)

Suurin osa (19 %) vastanneista opettajista kokee saaneensa tietoa yrittäjänä toimimisesta työssä. Yksikään vastanneista opettajista ei ole saanut lainkaan tietoa yrittäjänä toimimisesta opettajilta, vanhemmilta, opoilta, työssäoppimisjaksolla tai työharjoittelussa, TET-jaksoilla, tiedotusvälineistä, opinnoissa tai harrastuksissa tehdyissä käytännön projekteissa, ystävilta tai kunnan yritysasiemiheltä. Tärkeitä opettajien yrittäjänä toimimisen tietolähteitä ovat myös tutut yrittäjät (13 %), sukulaiset (13 %), yritysvierailut (13 %), yrittäjäjärjestöjen edustajat (12 %) ja erilliset yrittäjyyskurssit (12 %). (Kuvio 8 ja taulukko 7.)

Opiskelijoiden vanhemmat ovat saaneet eniten tietoa yrittäjänä toimimisesta tutuilta yrittäjiltä (20 %), työssä (17 %), erillisillä yrittäjyyskursseilla (15 %) ja opettajilta (12 %). Yksikään vastanneista vanhemmista ei ole saanut lainkaan tietoa yrittäjänä toimimisesta työssäoppimisjaksoilla tai työharjoittelussa, TET-jaksoilla, yrittäjäjärjestöjen edustajilta, ystävilta tai kunnan yritysasiemiheltä. (Kuvio 9 ja taulukko 7.)

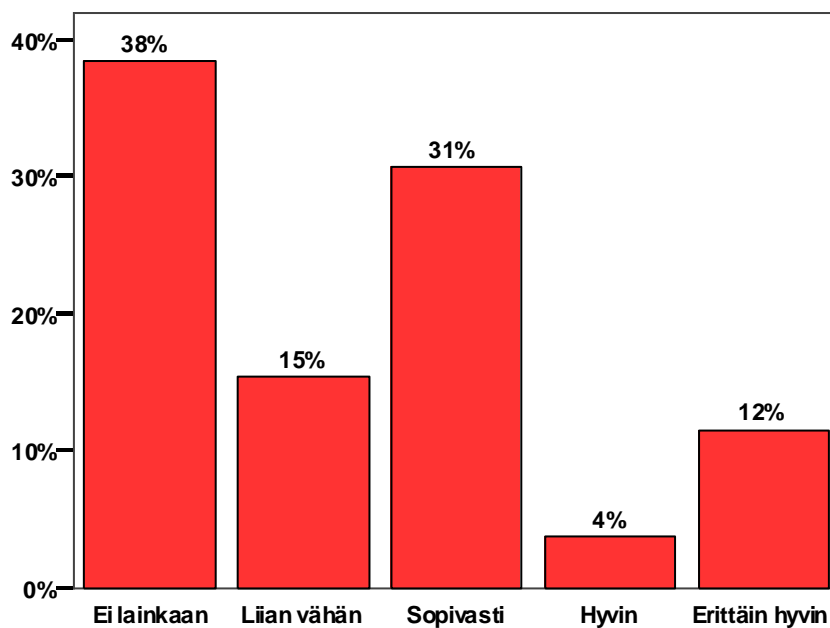
6 YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN KANNUSTAMISESSA ONNISTUMINEN

6.1 ONNISTUMINEN OPISKELIJOIDEN KANNUSTAMISESSA YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN

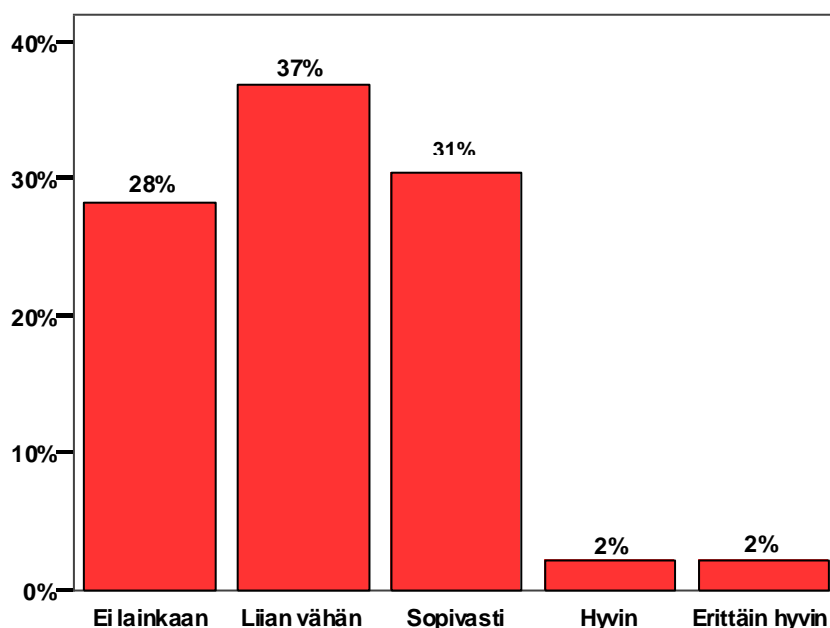
Kuvio 10 Otsikonmukaista asiaa selvitettiin seuraavalla kysymyksellä: "Kuinka hyvin opinnoissasi on onnistuttu kannustamaan sinua yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen?" Kuviossa näkyvät opiskelijoiden vastaukset prosenttijakaumana.

6.2 ONNISTUMINEN OPETTAJIEN KANNUSTAMISESSA YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN

Kuvio 11 Otsikonmukaista asiaa selvitettiin seuraavalla kysymyksellä: "Kuinka hyvin opinnoissasi on onnistuttu kannustamaan sinua yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen?" Kuviossa näkyvät opettajien vastaukset prosenttijakaumana.

6.3 ONNISTUMINEN OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN KANNUSTAMISESSA YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN

Kuvio 12 Otsikonmukaista asiaa selvitettiin seuraavalla kysymyksellä: ”Kuinka hyvin opinnoissasi on onnistuttu kannustamaan sinua yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen?” Kuviossa näkyvät vanhempien vastaukset prosenttijakaumana.

6.4 ONNISTUMINEN VASTAAJIEN KANNUSTAMISESSA YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN

Taulukko 8 Yrittäjämäiseen toimintaan kannustamisessa onnistuminen opinnoissa vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Kuinka hyvin opinnoissasi on onnistuttu kannustamaan sinua yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen?	Opiskelijat		Opettajat		Vanhemmat	
	2007	2005	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan	10 %	20 %	38 %	48 %	28 %	37 %
Liian vähän	34 %	36 %	15 %	26 %	37 %	23 %
Sopivasti	39 %	35 %	31 %	16 %	31 %	26 %
Hyvin	15 %	8 %	4 %	6 %	2 %	11 %
Erittäin hyvin	2 %	1 %	12 %	4 %	2 %	4 %

Opiskelijoista 34 % kokee saaneensa liian vähän ja 39 % sopivasti kannustusta opinnoissaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Erittäin hyvin kannustusta kokee saaneensa 2 % ja hyvin 15 % vastanneista opiskelijoista. 10 % opiskelijoista ei koe saaneensa lainkaan kannustusta opinnoissaan yrittäjämäiseen toimintaan. (Kuvio 10 ja taulukko 8.)

Opettajat kokivat kannustuksen yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen opinnoissaan olleen vähäistä, sillä 38 %:n mielestä he eivät olleet saaneet kannustusta lainkaan. 12 % vastanneista opettajista koki saaneensa kannustusta erittäin hyvin. 15 % opettajista koki saaneensa kannustusta liian vähän, 31 % sopivasti ja 4 % hyvin. (Kuvio 11 ja taulukko 8.)

Opiskelijoiden vanhemmista suurin osa (37 %) kokee saaneensa kannustusta opinnoissaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen liian vähän. Vain 2 % vanhemmista koki saaneensa kannustusta erittäin hyvin. 31 % vanhemmista koki saaneensa kannustusta sopivasti ja 28 % ei lainkaan. (Kuvio 12 ja taulukko 8.)

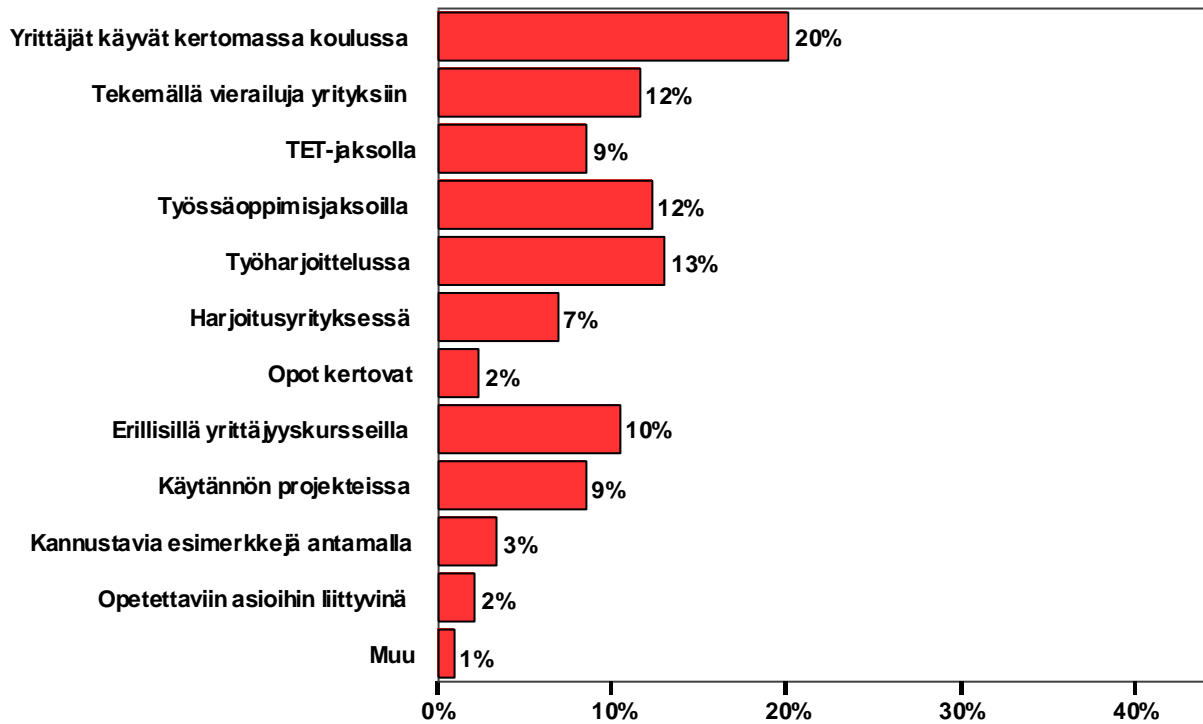
Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opiskelijoiden vastauksissa ovat se, että niitä opiskelijoita, jotka kokevat, että opinnoissa ei ole onnistuttu kannustamaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen on 10 prosenttiyksikköä vähemmän (10 % vs. 20 %). Sen sijaan 7 prosenttiyksikköä enemmän (15 % vs. 8 %) vastanneista kokee, että opinnoissa on onnistuttu hyvin kannustamaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen.

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opettajien vastauksissa ovat se, että 15 prosenttiyksikköä enemmän (31 % vs. 16 %) vastanneista kokee, että opinnoissa on onnistuttu sopivasti kannustamaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen ja 11 prosenttiyksikköä vähemmän (15 % vs. 26 %) vastanneista kokee, että opinnoissa on onnistuttu liian vähän kannustamaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen.

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opiskelijoiden vanhempien vastauksissa ovat se, että 14 prosenttiyksikköä enemmän (37 % vs. 23 %) vastanneista kokee, että opinnoissa on onnistuttu liian vähän kannustamaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Sen sijaan niitä, jotka kokevat, että opinnoissa ei ole onnistuttu kannustamaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen on 9 prosenttiyksikköä vähemmän (28 % vs. 37 %).

7 YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEN OPPIMISTAVAT

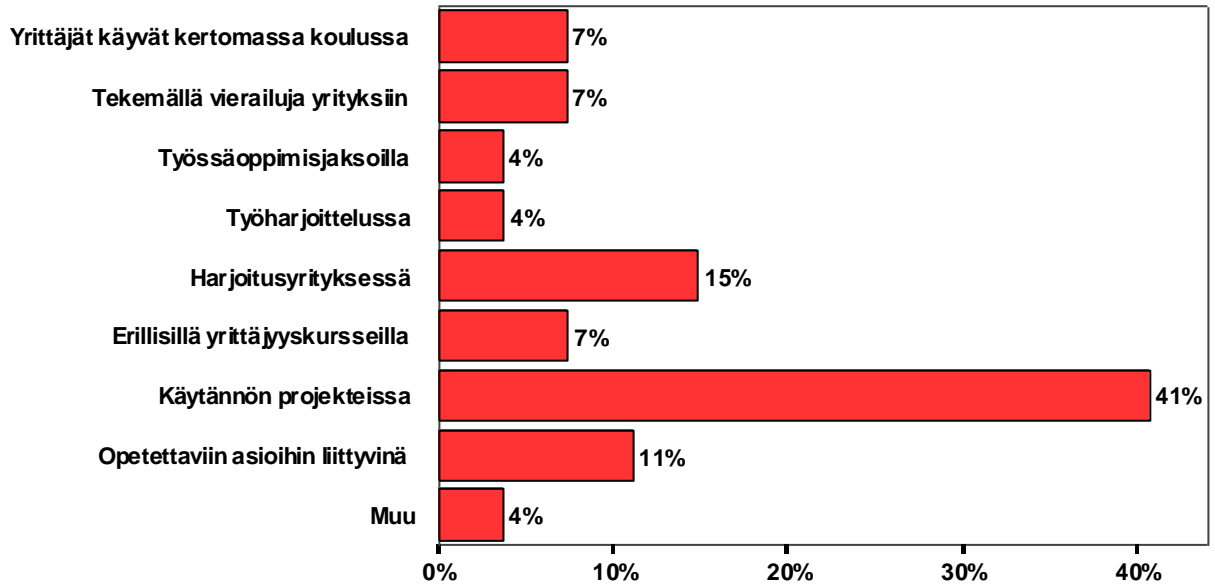
7.1 OPISKELIJOIDEN TAVAT OPPIA YRITTÄJYYTTÄ JA YRITTÄJÄMÄISTÄ TOIMINTAA

Kuvio 13 Opiskelijoiden tavat oppia yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa. Kuviossa näkyvät opiskelijoiden vastaukset prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, millä tavalla yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista oppii parhaiten. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista.

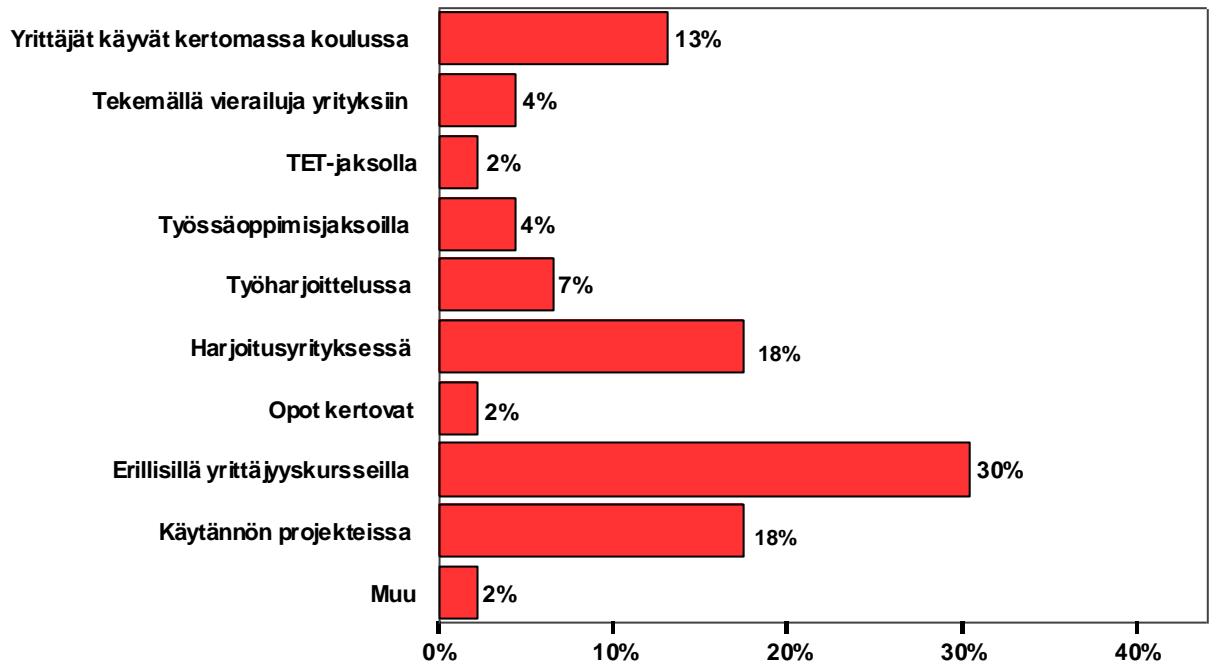
7.2 OPETTAJIEN TAVAT OPPIA YRITTÄJYYTTÄ JA YRITTÄJÄMÄISTÄ TOIMINTAA

Kuvio 14 Opettajien tavat oppia yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa. Kuviossa näkyvät opettajien vastaukset prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, millä tavalla yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista oppii parhaiten. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehdot: TET-jaksoilla, opot kertovat ja kannustavia esimerkkejä antamalla.

7.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN TAVAT OPPIA YRITTÄJYYTTÄ JA YRITTÄJÄMÄISTÄ TOIMINTAA

Kuvio 15 Opiskelijoiden vanhempien tavat oppia yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa. Kuviossa näkyvät vanhempien vastaukset prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, millä tavalla yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista oppii parhaiten. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehdot: kannustavia esimerkkejä antamalla ja opetettaviin asioihin liittyvinä.

7.4 VASTAAJIEN TAVAT OPPIA YRITTÄJYYTTÄ JA YRITTÄJÄMÄISTÄ TOIMINTAA

Taulukko 9 Yrittäjyyden ja yrittäjänä toimimisen oppimistavat vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana.

Millä tavalla yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista oppii parhaiten?	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
Yrittäjät käyvät kertomassa koulussa	20 %	7 %	13 %
Työharjoittelussa	13 %	4 %	7 %
Työssäoppimisjaksolla	12 %	4 %	4 %
Tekemällä vierailuja yrityksiin	12 %	7 %	4 %
Erillisillä yrittäjyyskursseilla	10 %	7 %	30 %
TET-jaksolla	9 %	0 %	2 %
Käytännön projekteissa	9 %	41 %	18 %
Harjoitusyrityksissä	7 %	15 %	18 %
Kannustavia esimerkkejä antamalla	3 %	0 %	0 %
Opot kertovat	2 %	0 %	2 %
Opetettaviin asioihin liittyvinä	2 %	11 %	0 %
Muu	1 %	4 %	2 %

20 % vastanneista opiskelijoista kokee, että yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista oppii parhaiten yrittäjiltä, jotka käyvät kertomassa oppilaitoksessa yrittäjyydestä. Vain 2 % opiskelijoista kokee opojen kertomisen ja opetettaviin asioihin liittämisen parhaimmaksi tavaksi oppia yrittäjyyttä. Monet opiskelijat kokivat, että työharjoittelu (13 %), työssäoppimisjaksot (12 %), vierailut yrityksiin (12 %) ja erilliset yrittäjyyskurssit (10 %) ovat parhaita tapoja oppia yrittäjyyttä. (Kuvio 13 ja taulukko 9.)

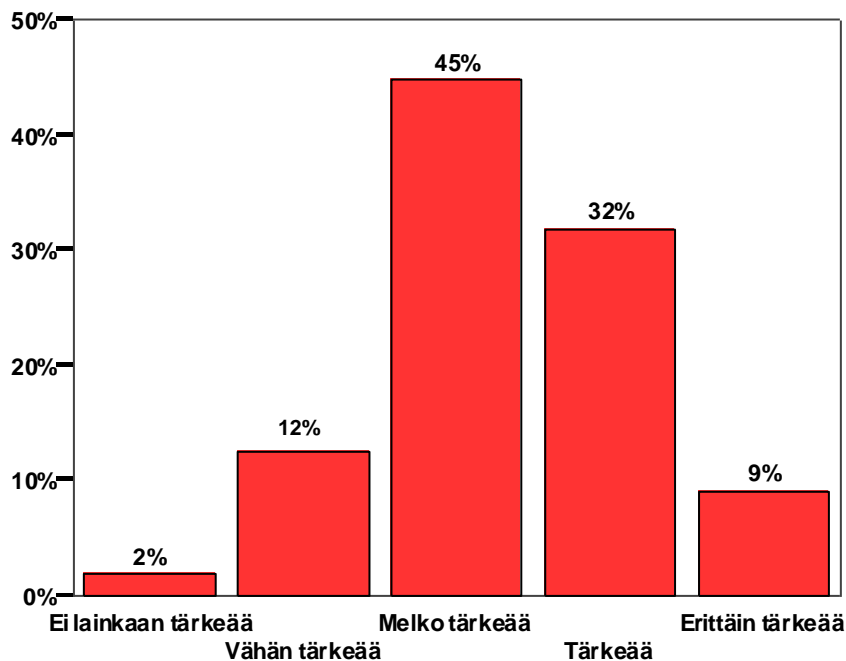
Suurin osa vastanneista opettajista pitää käytännön projekteja (41 %) ja harjoitusyrityksissä työskentelyä (15 %) parhaimpina tapoina oppia yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista. Tärkeinä yrittäjyyden oppimistapoina pidetään myös sitä, että se on liitettyä opetettaviin asioihin (11 %), yrittäjät käyvät kertomassa oppilaitoksessa (7 %), tekemällä vierailuja yrityksiin (7 %) ja erillisiä yrittäjyyskursseja (7 %). Työharjoittelun ja työssäoppimisjakson kokee parhaaksi tavaksi 4 % opettajista. (Kuvio 14 ja taulukko 9.)

Vastanneista opiskelijoiden vanhemmista parhain tapa oppia yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista on osallistumalla erillisille yrittäjyyskursseille (30 %), kun taas vain 2 % kokee opojen kertomisen ja TET-jaksot parhaimpana oppimistapana. Myös käytännön projektit (18 %), työskentely harjoitusyrityksissä (18 %), yrittäjät käyvät kertomassa oppilaitoksessa (13 %) ja työharjoittelu (7 %) ovat vanhempien mielestä tärkeitä oppimistapoja. (Kuvio 15 ja taulukko 9.)

Opiskelijoiden mielestä yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista oppii parhaiten, kun yrittäjät käyvät oppilaitoksessa kertomassa yrittäjyydestä ja kun ollaan työharjoittelussa. Erityisesti opettajien ja opiskelijoiden vanhempien mielestä käytännön projektit ja harjoitusyrityksissä työskentely ovat hyviä tapoja oppia yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista. Opiskelijoiden vanhemmat myös kokevat erilliset yrittäjyyskurssit tärkeäksi tavaksi oppia yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista. Sen sijaan sitä, että opot kertovat ja kannustavien esimerkkien antamista ei koettu erityisen hyvinä tapoina oppia yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista.

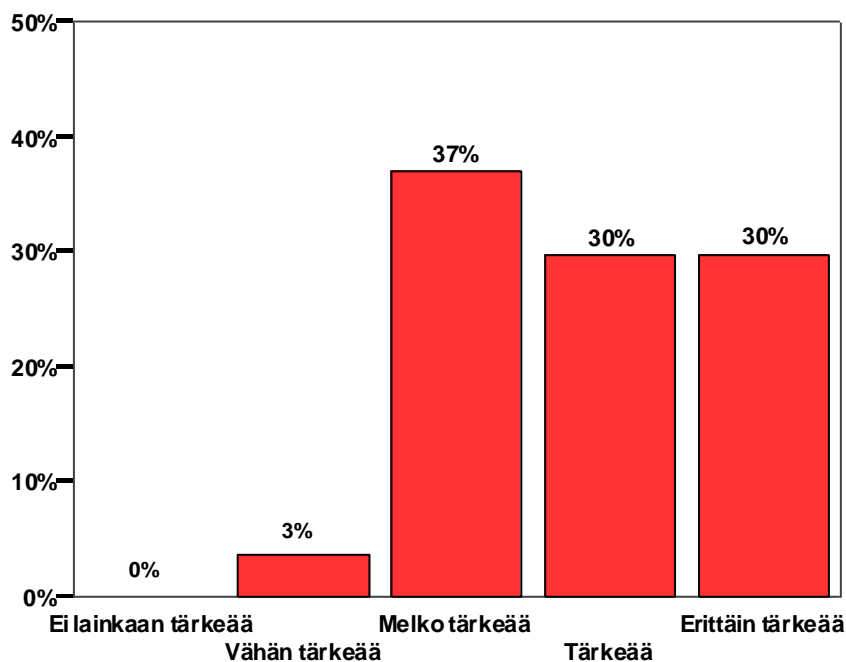
8 YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELEMISEN TÄRKEYS

8.1 OPISKELIJOIDEN NÄKEMYS YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELEMISEN TÄRKEYDESTÄ

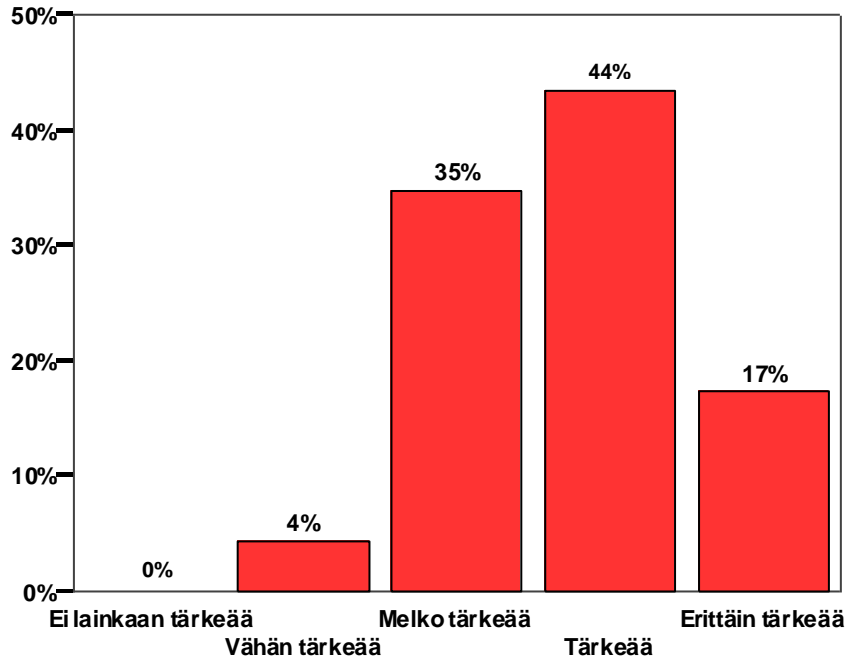
Kuvio 16 Opiskelijoiden näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana.

8.2 OPETTAJIEN NÄKEMYS YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELEMISEN TÄRKEYDESTÄ

Kuvio 17 Opettajien näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana.

8.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN NÄKEMYS YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELEMISEN TÄRKEYDESTÄ

Kuvio 18 Opiskelijoiden vanhempien näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana.

8.4 VASTAAJIEN NÄKEMYS YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELEMISEN TÄRKEYDESTÄ

Taulukko 10 Vastaajien näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Kuinka tärkeää on opiskella yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa?	Opiskelijat		Opettajat		Vanhemmat	
	2007	2005	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan tärkeää	2 %	2 %	0 %	0 %	0 %	1 %
Vähän tärkeää	12 %	11 %	3 %	4 %	4 %	5 %
Melko tärkeää	45 %	45 %	37 %	34 %	35 %	34 %
Tärkeää	32 %	32 %	30 %	48 %	44 %	34 %
Erittäin tärkeää	9 %	10 %	30 %	14 %	17 %	26 %

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeää on opiskella yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa asteikolla 1 - 5 (1 = ei lainkaan tärkeää...5 = erittäin tärkeää).

Opiskelijoista 45 % pitää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua melko tärkeänä ja vastaavasti 2 % ei pidä sitä lainkaan tärkeänä. Erittäin tärkeänä yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua pitää 9 % ja tärkeänä 32 % opiskelijoista. (Kuvio 16 ja taulukko 10.)

Vastanneista opettajista 37 % on sitä mieltä, että yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on melko tärkeää. Yhdenkään opettajan mielestä yrittäjyyden opiskelu ei ole lainkaan tärkeää. 30 % opettajista pitää yrittäjyyden opiskelua erittäin tärkeänä ja samoin 30 % tärkeänä. (Kuvio 17 ja taulukko 10.)

Enemmistö vastanneista opiskelijoiden vanhemmista pitää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua tärkeänä (44 %). 35 % vastanneista vanhemmista pitää yrittäjyyden opiskelua melko tärkeänä ja 17 % erittäin tärkeänä. Vastaavasti vastanneista opiskelijoiden vanhemmista yksikään ei koe yrittäjyyden opiskelun olevan lainkaan tärkeää. Opiskelijoiden vanhemmista 4 % pitää yrittäjyyden opiskelua vähän tärkeänä. (Kuvio 18 ja taulukko 10.)

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa opiskelijoiden näkemyksissä ei ole tapahtunut muutosta.

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opettajien vastauksissa ovat se, että 18 prosenttiyksikköä vähemmän (30 % vs. 48 %) vastanneista kokee yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun tärkeäksi. Sen sijaan 16 prosenttiyksikköä enemmän (30 % vs. 14 %) vastanneista kokee yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun erittäin tärkeäksi.

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opiskelijoiden vanhempien vastauksissa ovat se, että 10 prosenttiyksikköä enemmän (44 % vs. 34 %) vastanneista kokee yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun tärkeäksi. Sen sijaan 9 prosenttiyksikköä vähemmän (17 % vs. 26 %) vastanneista kokee yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun erittäin tärkeäksi.

Taulukko 11 Opiskelijoiden näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana sukupuolen mukaan verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Sukupuolen mukaan

Kuinka tärkeää on opiskella yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa?	Mies		Nainen	
	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan tärkeää	3 %	3 %	1 %	2 %
Vähän tärkeää	11 %	12 %	14 %	10 %
Melko tärkeää	50 %	44 %	40 %	46 %
Tärkeää	33 %	30 %	31 %	32 %
Erittäin tärkeää	3 %	11 %	14 %	10 %

Taulukko 12 a Opiskelijoiden näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana oppilaitoksen mukaan keväällä 2007.

Oppilaitoksen mukaan

Kuinka tärkeää on opiskella yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa?	Lukio	Kauppa ja hallinto	Palvelualat	Tekniikka ja liikenne
	2007	2007	2007	2007
Ei lainkaan tärkeää	2 %	3 %	0 %	3 %
Vähän tärkeää	17 %	9 %	0 %	12 %
Melko tärkeää	49 %	47 %	17 %	54 %
Tärkeää	30 %	38 %	38 %	26 %
Erittäin tärkeää	2 %	3 %	45 %	5 %

Taulukko 12 b Opiskelijoiden näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana oppilaitoksen mukaan joulukuussa 2005.

Oppilaitoksen mukaan

Kuinka tärkeää on opiskella yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa?	Lukio	Kauppa ja hallinto	Muu ammattiopisto
	2005	2005	2005
Ei lainkaan tärkeää	3 %	3 %	0 %
Vähän tärkeää	13 %	6 %	3 %
Melko tärkeää	50 %	32 %	19 %
Tärkeää	27 %	45 %	39 %
Erittäin tärkeää	7 %	14 %	39 %

Taulukko 13 Opiskelijoiden näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana vuosiluokan mukaan verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Vuosiluokan mukaan

Kuinka tärkeää on opiskella yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa?	Ensimmäinen		Toinen		Kolmas		Neljäs	
	2007	2005	2007	2005	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan tärkeää	2 %	3 %	1 %	2 %	2 %	2 %		0 %
Vähän tärkeää	12 %	10 %	6 %	6 %	15 %	13 %		0 %
Melko tärkeää	46 %	41 %	27 %	40 %	49 %	50 %	100 %	66 %
Tärkeää	33 %	32 %	41 %	44 %	28 %	28 %		17 %
Erittäin tärkeää	7 %	14 %	25 %	8 %	6 %	7 %		17 %

Taulukko 14 Opiskelijoiden näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana oppilaitoksen sijainnin mukaan verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Oppilaitoksen sijainnin mukaan

Kuinka tärkeää on opiskella yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa?	Toijala		Urjala		Valkeakoski		Viiala	
	2007	2005	2007	2005	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan tärkeää	7 %	2 %	0 %	3 %	2 %	2 %	2 %	5 %
Vähän tärkeää	16 %	10 %	24 %	15 %	11 %	10 %	14 %	13 %
Melko tärkeää	44 %	56 %	52 %	51 %	44 %	41 %	47 %	37 %
Tärkeää	33 %	23 %	24 %	28 %	31 %	35 %	34 %	32 %
Erittäin tärkeää	0 %	9 %	0 %	3 %	12 %	12 %	3 %	13 %

Taulukko 15 Opiskelijoiden näkemys yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelemisen tärkeydestä prosenttijakaumana kotipaikkakunnan mukaan verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Kotipaikkakunnan mukaan

Kuinka tärkeää on opiskella yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa?	Kylmäkoski		Toijala		Urjala		Valkeakoski		Viiala		Muu	
	2007	2005	2007	2005	2007	2005	2007	2005	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan tärkeää	0 %	0 %	5 %	4 %	0 %	1 %	2 %	1 %	1 %	6 %	0 %	2 %
Vähän tärkeää	22 %	11 %	11 %	10 %	23 %	16 %	14 %	11 %	11 %	9 %	10 %	6 %
Melko tärkeää	45 %	52 %	43 %	51 %	50 %	51 %	49 %	45 %	50 %	35 %	31 %	32 %
Tärkeää	22 %	33 %	37 %	27 %	23 %	27 %	28 %	32 %	31 %	37 %	39 %	39 %
Erittäin tärkeää	11 %	4 %	4 %	8 %	4 %	5 %	7 %	11 %	7 %	13 %	20 %	21 %

Opiskelijoiden vastaukset eroavat sukupuolen mukaan merkittävimmin siinä, että naisissa on 11 prosenttiyksikköä miehiä enemmän (14 % vs. 3 %) niitä, jotka kokevat yrittäjyyden opiskelun erittäin tärkeäksi. Miehistä on 10 prosenttiyksikköä naisia enemmän (50 % vs. 40 %) niitä, jotka kokevat yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun melko tärkeäksi. (Taulukko 11.)

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset ovat se, että 8 prosenttiyksikköä vähemmän (3 % vs. 11 %) miehistä kokee yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun erittäin tärkeäksi.

Ammattiopiston palvelualoilla (45 %) on selvästi lukiota (2 %) enemmän opiskelijoita, joiden mielestä yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on erittäin tärkeää. Ammattiopiston kaupan ja hallinnon alalla 41 % ja palvelualoilla peräti 83 % opiskelijoista pitää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Lukiossa vastaava luku on 32 %. Ammattiopiston tekniikan ja liikenteen alalla 54 % opiskelijoista pitää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua melko tärkeänä. (Taulukko 12a.)

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa lukiossa opiskelevien näkemyksissä ei ole tapahtunut suurta muutosta. Sen sijaan ammattiopiston kaupan ja hallinnon alalla opiskelevien kohdalla suurin muutos on se, että vain 41 % pitää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua tärkeänä tai erittäin tärkeänä, kun vuonna 2005 vastaava luku oli 59 %. (Taulukko 12 a ja 12 b)

Ensimmäisen (40 %) ja toisen (66 %) vuosiluokan opiskelijat pitävät yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua tärkeämpänä (tärkeä tai erittäin tärkeä) kuin kolmannen (34 %) vuosiluokan opiskelijat (taulukko 13).

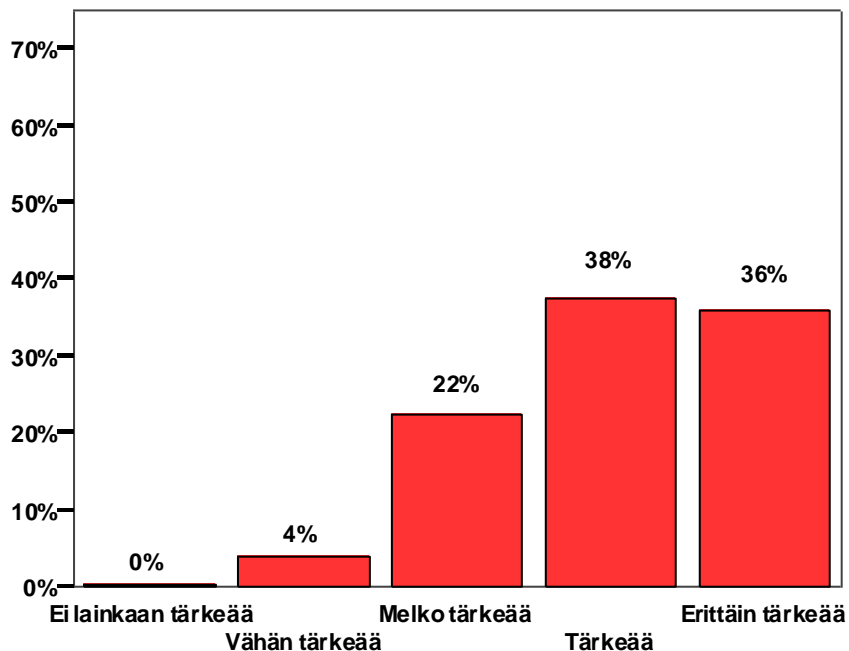
Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävin muutos on se, että toisen vuosiluokan opiskelijoissa on 17 prosenttiyksikköä enemmän niitä, jotka pitävät yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua erittäin tärkeänä.

Valkeakoskella (12 %) ja Akaa/Viialassa (3 %) on opiskelemassa eniten opiskelijoita, joiden mielestä yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on erittäin tärkeää. Akaa/Toijalassa puolestaan on eniten (7 %) niitä, jotka kokevat yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun ei lainkaan tärkeäksi. (Taulukko 14.)

Kylmäkoskella (11 %) asuu eniten opiskelijoita, joiden mielestä yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on erittäin tärkeää. Sen sijaan Akaa/Toijalassa ja Urjalassa asuu vähiten (4 %) niitä, joiden mielestä yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on erittäin tärkeää. Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävin muutos on se, että Kylmäkoskella asuvista opiskelijoista 7 prosenttiyksikköä enemmän kokee yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun erittäin tärkeäksi. (Taulukko 15.)

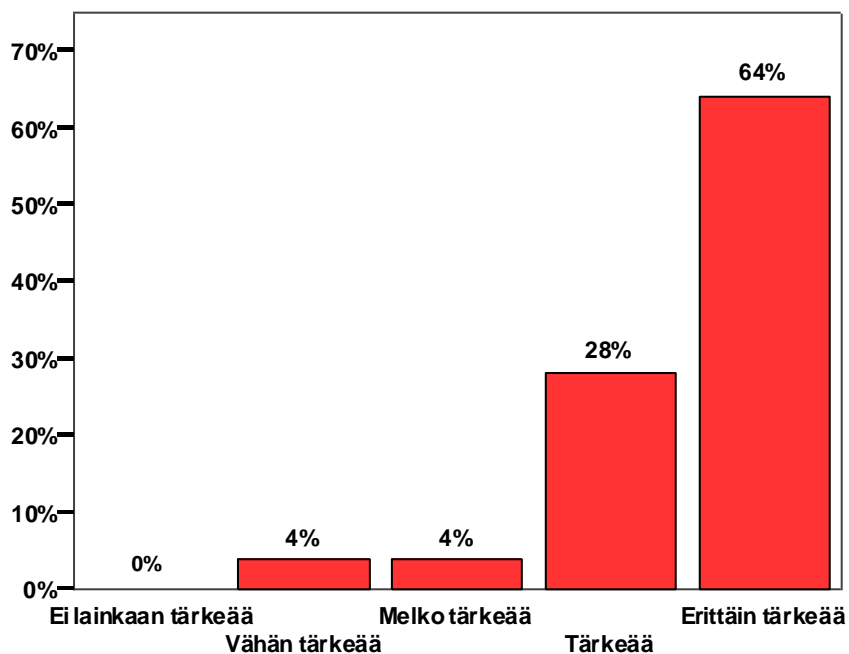
9 SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYS

9.1 OPISKELIJOIDEN NÄKEMYS SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYDESTÄ OPINNOISSA

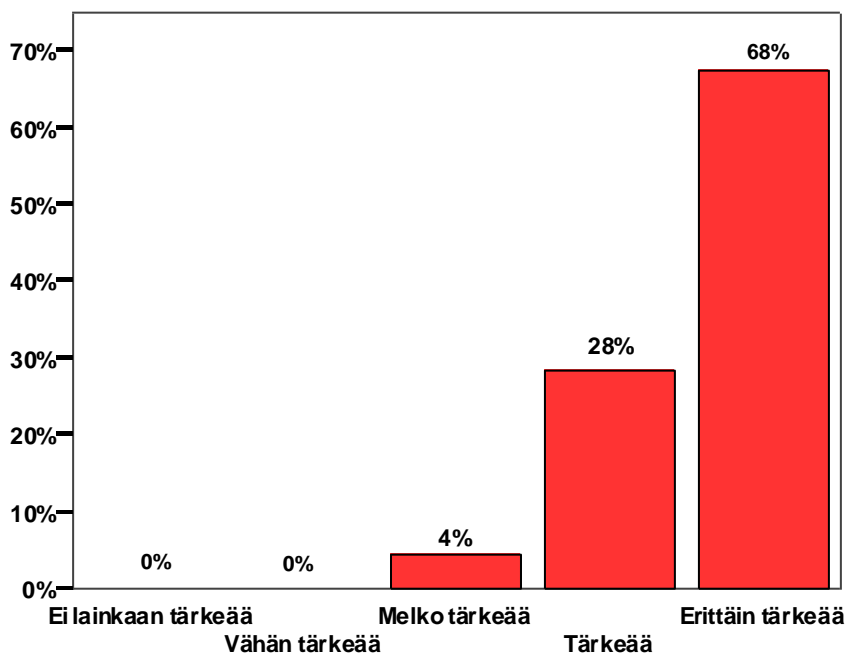
Kuvio 19 Opiskelijoiden näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä opinnoissa prosenttijakaumana.

9.2 OPETTAJIEN NÄKEMYS SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYDESTÄ OPINNOISSA

Kuvio 20 Opettajien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä opinnoissa prosenttijakaumana.

9.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN NÄKEMYS SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYDESTÄ OPINNOISSA

Kuvio 21 Opiskelijoiden Vanhempien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä opinnoissa prosenttijakaumana.

9.4 VASTAAJIEN NÄKEMYS SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYDESTÄ OPINNOISSA

Taulukko 16 Vastaaajien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä opinnoissa vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Sisäisen yrittäjyyden tärkeys opinnoissa	Opiskelijat		Opettajat		Vanhemmat	
	2007	2005	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan tärkeää	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Vähän tärkeää	4 %	3 %	4 %	2 %	0 %	0 %
Melko tärkeää	22 %	18 %	4 %	8 %	4 %	5 %
Tärkeää	38 %	38 %	28 %	36 %	28 %	24 %
Erittäin tärkeää	36 %	42 %	64 %	54 %	68 %	71 %

Vastaaajilta kysyttiin, kuinka tärkeänä vastaaja pitää sitä, että hän tekee kaikki tehtävät tunnollisesti, oma-aloitteisesti, luovasti, vastuullisesti ja aikataulujen mukaan sekä aina tavoitellen mahdollisimman hyvää tulosta (= sisäinen yrittäjyys) opinnoissa ja toisaalta työssä asteikolla 1 - 5 (1 = ei lainkaan tärkeää...5 = erittäin tärkeää).

Vastanneista opiskelijoista 38 %:lle sisäinen yrittäjyys opinnoissa on tärkeää. Yhdellekään vastanneista opiskelijoista sisäinen yrittäjyys opinnoissa ei ollut lainkaan tärkeää. 36 % vastanneista opiskelijoista on sitä mieltä, että sisäinen yrittäjyys opinnoissa on erittäin tärkeää. (Kuvio 19 ja taulukko 16.)

Suurimmalle osalle (64 %) vastanneista opettajista sisäinen yrittäjyys opinnoissa on erittäin tärkeää eikä niitä, jotka eivät pidä sisäistä yrittäjyyttä opinnoissa lainkaan tärkeänä, ollut lainkaan. Vain 4 % vastanneista opettajista kokee sisäisen yrittäjyyden opinnoissa vähän ja melko tärkeänä ja jopa 28 % tärkeänä. (Kuvio 20 ja taulukko 16.)

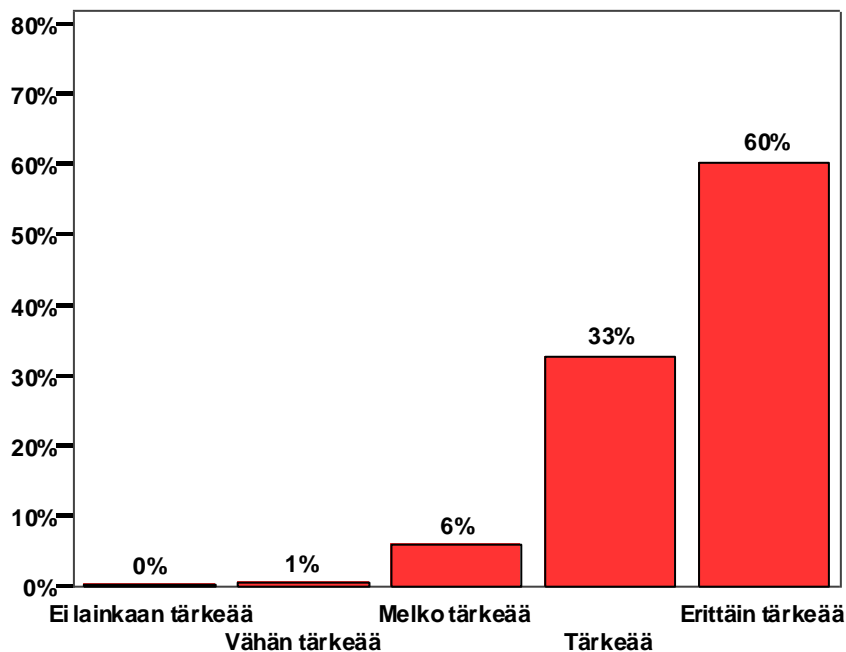
Selvästi suurimmalle osalle (68 %) vastanneista opiskelijoiden vanhemmista sisäinen yrittäjyys opinnoissa on erittäin tärkeää ja 4 %:lle melko tärkeää. 28 %:lle vastanneista opiskelijoiden vanhemmista sisäinen yrittäjyys opinnoissa on tärkeää. Sellaisia, joille se on vähän tärkeää tai se ei ole lainkaan tärkeää ei ollut lainkaan. (Kuvio 21 ja taulukko 16.)

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opiskelijoiden vastauksissa ovat se, että niiden opiskelijoiden määrä, jotka kokevat sisäisen yrittäjyyden tärkeyden opinnoissaan erittäin tärkeäksi on laskenut 6 prosenttiyksikköä (36 % vs. 42 %) ja niiden, jotka kokevat sen melko tärkeäksi on kasvanut 6 prosenttiyksikköä (22 % vs. 18 %).

Merkittävimmät muutokset opettajien vastauksissa verrattaessa joulukuun 2005 lukuihin ovat se, että niiden opettajien, jotka kokevat sisäisen yrittäjyyden erittäin tärkeäksi on kasvanut 10 prosenttiyksikköä (64 % vs. 54 %) ja niiden, jotka kokevat sen tärkeäksi on laskenut 8 prosenttiyksikköä (28 % vs. 36 %).

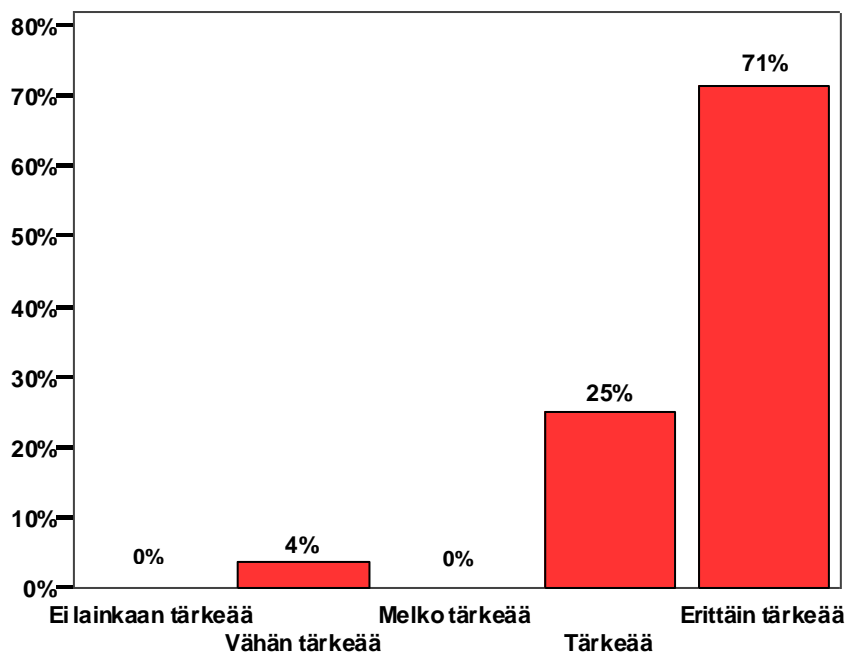
Opiskelijoiden vanhempien näkemyksissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia verrattaessa joulukuun 2005 näkemyksiin.

9.5 OPISKELIJOIDEN NÄKEMYS SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYDESTÄ TYÖSSÄ

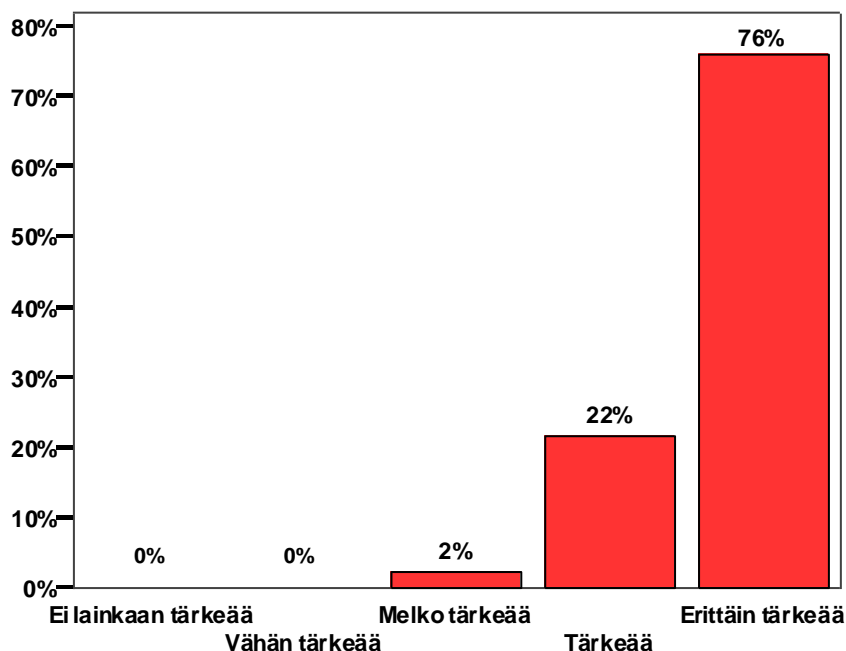
Kuvio 22 Opiskelijoiden näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä työssä prosenttijakaumana.

9.6 OPETTAJIEN NÄKEMYS SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYDESTÄ TYÖSSÄ

Kuvio 23 Opettajien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä työssä prosenttijakaumana.

9.7 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN NÄKEMYS SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYDESTÄ TYÖSSÄ

Kuvio 24 Opiskelijoiden vanhempien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä työssä prosenttijakaumana.

9.8 VASTAAJIEN NÄKEMYS SISÄISEN YRITTÄJYYDEN TÄRKEYDESTÄ TYÖSSÄ

Taulukko 17 Vastaajien näkemys sisäisen yrittäjyyden tärkeydestä työssä vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Sisäisen yrittäjyyden tärkeys työssä	Opiskelijat		Opettajat		Vanhemmat	
	2007	2005	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan tärkeää	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Vähän tärkeää	1 %	1 %	4 %	0 %	0 %	0 %
Melko tärkeää	6 %	8 %	0 %	4 %	2 %	3 %
Tärkeää	33 %	34 %	25 %	29 %	22 %	24 %
Erittäin tärkeää	60 %	57 %	71 %	67 %	76 %	72 %

Opiskelijoista 60 % on sitä mieltä, että sisäinen yrittäjyys työssä on erittäin tärkeää ja 1 % vähän tärkeää. Tärkeää sisäinen yrittäjyys työssä on 33 %:lle opiskelijoista. Yhdellekään opiskelijoista sisäinen yrittäjyys työssä ei ole lainkaan tärkeää. (Kuvio 22 ja taulukko 17.)

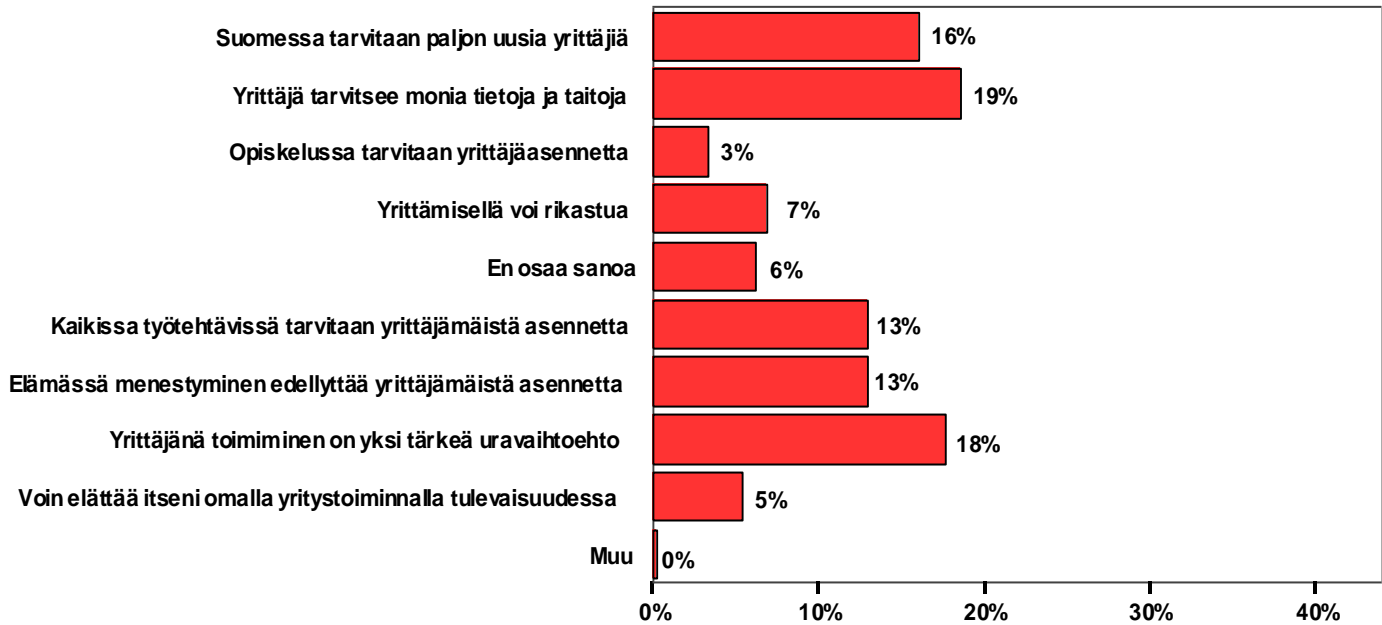
Opettajista enemmistö (71 %) on sitä mieltä, että sisäinen yrittäjyys työssä on erittäin tärkeää ja 4 %:lle vastaajista se on vähän tärkeää. 25 % vastanneista opettajista pitää sisäistä yrittäjyyttä tärkeänä. Yhdellekään opettajista sisäinen yrittäjyys työssä ei ole melko tai lainkaan tärkeää. (Kuvio 23 ja taulukko 17.)

Opiskelijoiden vanhemmista selvä enemmistö (76 %) on sitä mieltä, että sisäinen yrittäjyys työssä on erittäin tärkeää. 22 % vanhemmista pitää sisäistä yrittäjyyttä työssä tärkeänä ja 2 % melko tärkeänä. Yhdellekään vanhemmista sisäinen yrittäjyys työssä ei ole vähän tai lainkaan tärkeää. (Kuvio 24 ja taulukko 17.)

Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa opiskelijoiden, opettajien ja vanhempien näkemyksissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

10 YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELUN PERUSTELUT

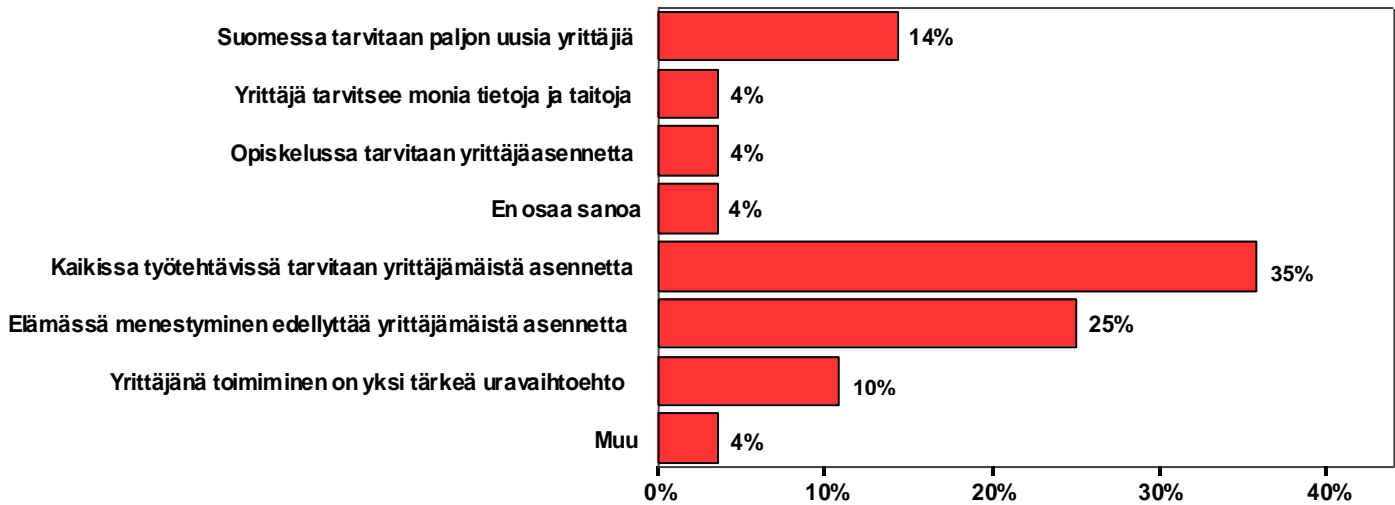
10.1 OPISKELIJOIDEN YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELUN TÄRKEYDEN PERUSTELUT

Kuvio 25 Opiskelijoiden yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun tärkeyden perustelut prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, miksi yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on tärkeää. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista.

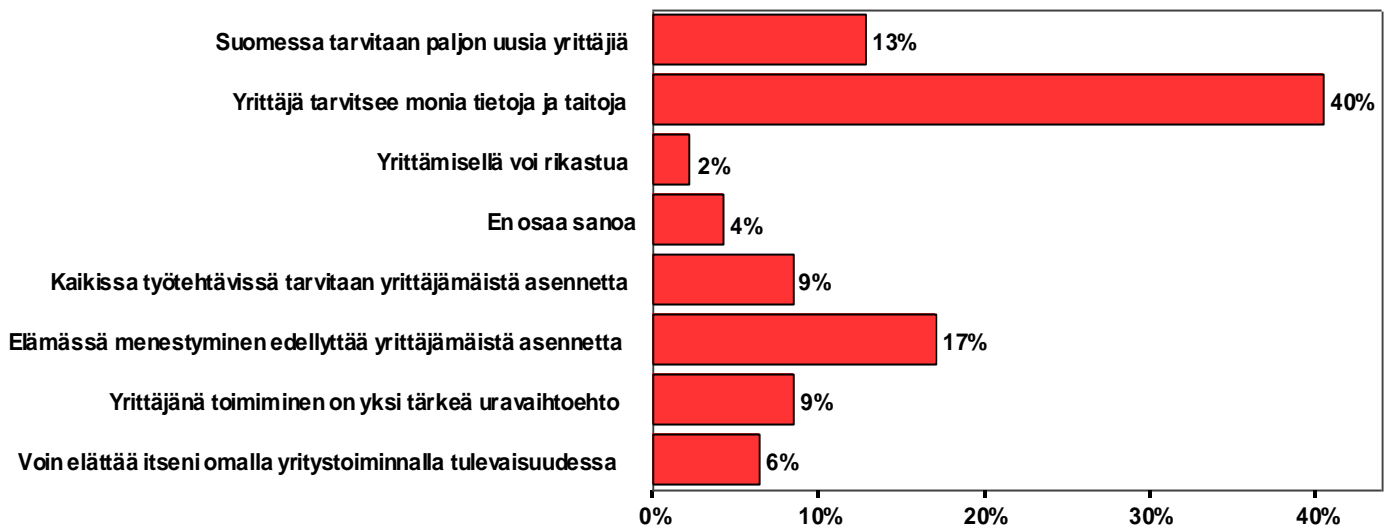
10.2 OPETTAJIEN YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELUN TÄRKEYDEN PERUSTELUT

Kuvio 26 Opettajien yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun tärkeyden perustelut prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, miksi yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on tärkeää. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehdot: yrittämisellä voi rikastua ja voin elättää itseni omalla yritystoiminnalla tulevaisuudessa.

10.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELUN TÄRKEYDEN PERUSTELUT

Kuvio 27 Opiskelijoiden vanhempien yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun tärkeyden perustelut prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, miksi yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on tärkeää. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehdot: opiskelussa tarvitaan yrittäjäsennetta ja muu.

10.4 VASTAAJIEN YRITTÄJYYDEN JA YRITTÄJÄMÄISEN TOIMINNAN OPISKELUN TÄRKEYDEN PERUSTELUT

Taulukko 18 Vastaajien yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan tärkeyden perustelut vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana.

Miksi yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on tärkeää?	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
Yrittäjä tarvitsee monia tietoja ja taitoja	19 %	4 %	40 %
Yrittäjänä toimiminen on yksi tärkeä uravaihtoehto	18 %	10 %	9 %
Suomessa tarvitaan paljon uusia yrittäjiä	16 %	14 %	13 %
Kaikissa työtehtävissä tarvitaan yrittäjämäistä asennetta	13 %	35 %	9 %
Elämässä menestyminen edellyttää yrittäjämäistä asennetta	13 %	25 %	17 %
Yrittämisellä voi rikastua	7 %	0 %	2 %
En osaa sanoa	6 %	4 %	4 %
Voin elättää itseni omalla yritystoiminnalla tulevaisuudessa	5 %	0 %	6 %
Opiskelussa tarvitaan yrittäjäasennetta	3 %	4 %	0 %
Muu	0 %	4 %	0 %

Opiskelijat kokevat, että yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on tärkeää, koska yrittäjä tarvitsee monia tietoja ja taitoja (19 %) ja koska yrittäjänä toimiminen on yksi tärkeä uravaihtoehto (18 %). Tärkeänä opiskelijat pitävät myös sitä, että Suomessa tarvitaan paljon uusia yrittäjiä (16 %). Vähemmän tärkeänä perusteluna pidetään opiskelussa tarvittavaa yrittäjäasennetta (3 %). (Kuvio 25 ja taulukko 18.)

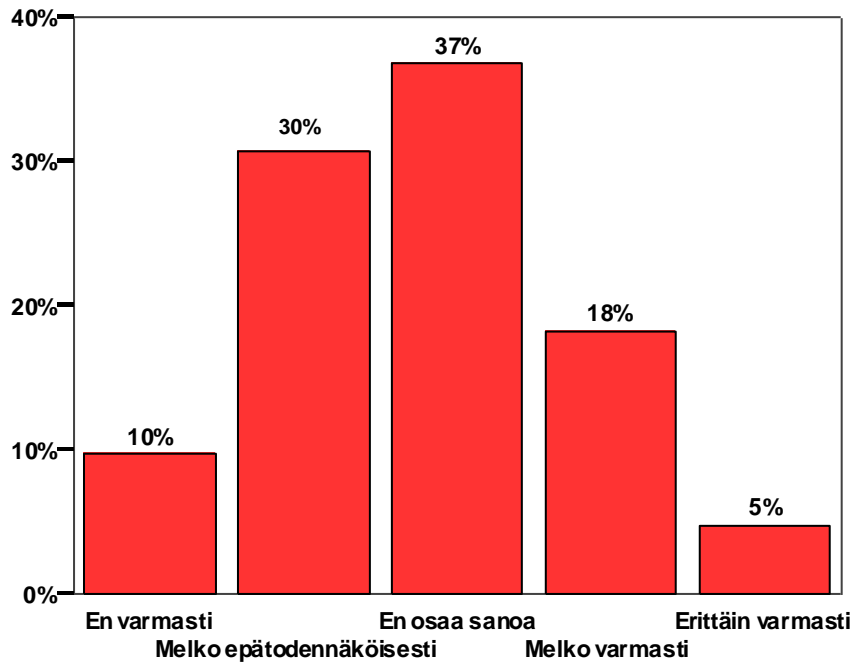
Vastanneille opettajille yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on tärkeää, koska kaikissa työtehtävissä tarvitaan yrittäjämäistä asennetta (35 %) ja koska elämässä menestyminen edellyttää yrittäjämäistä asennetta (25 %). Opettajat arvioivat myös, että yrittäjyyden opiskelu on tärkeää, koska Suomessa tarvitaan paljon uusia yrittäjiä (14 %) ja koska yrittäjänä toimiminen on yksi tärkeä uravaihtoehto (10 %). Yksikään opettajista ei koe, että vaihtoehdot yrittämisellä voi rikastua tai voin elättää itseni omalla yritystoiminnalla tulevaisuudessa, olisivat tärkeitä perusteluja yrittäjämäisen toiminnan opiskeluun. (Kuvio 26 ja taulukko 18.)

Opiskelijoiden vanhemmista yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on tärkeää, koska yrittäjä tarvitsee monia tietoja ja taitoja (40 %) ja koska elämässä menestyminen edellyttää yrittäjämäistä asennetta (17 %). Opiskelijoiden vanhemmat arvioivat myös, että yrittäjyyden opiskelu on tärkeää, koska Suomessa tarvitaan paljon uusia yrittäjiä (13 %), yrittäjänä toimiminen on yksi tärkeä uravaihtoehto (9 %) ja koska kaikissa työtehtävissä tarvitaan yrittäjämäistä asennetta (9 %). Yksikään opiskelijoiden vanhemmista ei koe, että vaihtoehto opiskelussa tarvitaan yrittäjäasennetta, olisi tärkeä perustelu yrittäjämäisen toiminnan opiskeluun. (Kuvio 27 ja taulukko 18.)

Opettajille (35 %) se, että kaikissa työtehtävissä tarvitaan yrittäjämäistä asennetta on selvästi tärkeämpi yrittäjyyden opiskelun tärkeyden perustelu kuin opiskelijoille (13 %) ja opiskelijoiden vanhemmille (9 %). Opettajille (25 %) se, että elämässä menestyminen edellyttää yrittäjämäistä asennetta on myös tärkeämpi yrittäjyyden opiskelun tärkeyden perustelu kuin opiskelijoille (13 %) ja opiskelijoiden vanhemmille (17 %). Opiskelijoiden vanhemmille (40 %) se, että yrittäjä tarvitsee monia tietoja ja taitoja on tärkeämpi yrittäjyyden opiskelun tärkeyden perustelu kuin opettajille (4 %) ja opiskelijoille (19 %). Opiskelijoille (7 %) se, että yrittämisellä voi rikastua on tärkeämpi yrittäjyyden opiskelun tärkeyden perustelu kuin opettajille (0 %) ja opiskelijoiden vanhemmille (2 %). Opiskelijoille (18 %) se, että yrittäjänä toimiminen on yksi tärkeä uravaihtoehto on tärkeämpi yrittäjyyden opiskelun tärkeyden perustelu kuin opettajille (10 %) ja opiskelijoiden vanhemmille (9 %).

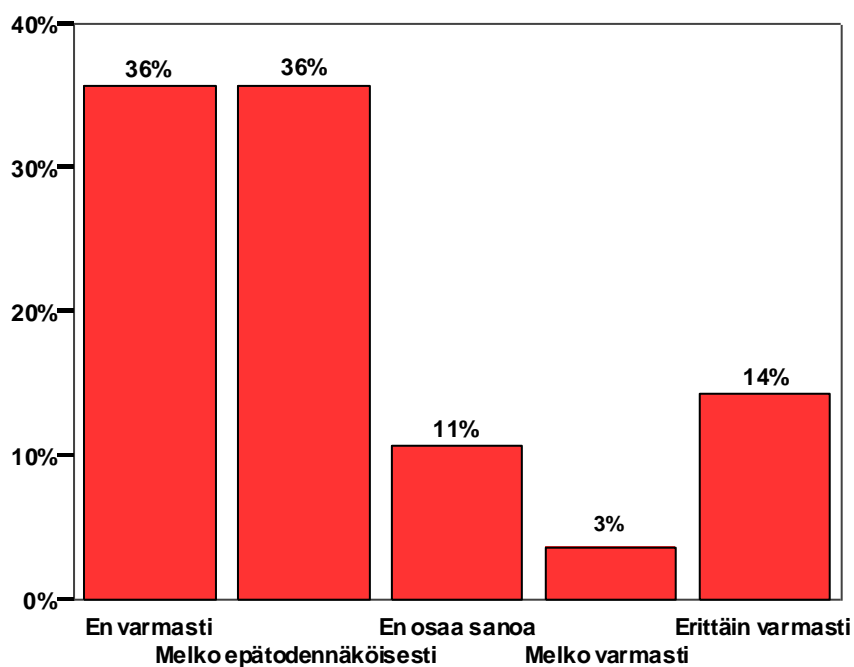
11 YRITTÄJÄKSI RYHTYMISEN TODENNÄKÖISYYS

11.1 OPISKELIJOIDEN YRITTÄJÄKSI RYHTYMISEN TODENNÄKÖISYYS

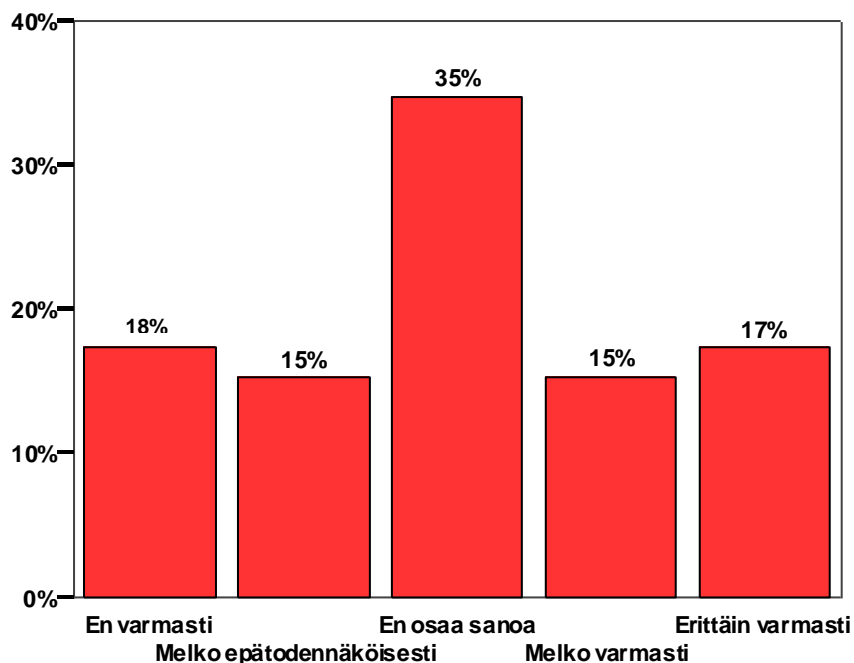
Kuvio 28 Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys prosenttijakaumana.

11.2 OPETTAJIEN YRITTÄJÄKSI RYHTYMISEN TODENNÄKÖISYYS

Kuvio 29 Opettajien yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys prosenttijakaumana.

11.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN YRITTÄJÄKSI RYHTYMISEN TODENNÄKÖISYYS

Kuvio 30 Opiskelijoiden vanhempien yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys prosenttijakaumana.

11.4 VASTAAJIEN YRITTÄJÄKSI RYHTYMISEN TODENNÄKÖISYYS

Taulukko 19 Vastaajien yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana.

Todennäköisyys yrittäjäksi ryhtymiseen	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
En varmasti	10 %	36 %	18 %
Melko epätodennäköisesti	30 %	36 %	15 %
En osaa sanoa	37 %	11 %	35 %
Melko varmasti	18 %	3 %	15 %
Erittäin varmasti/toimin jo yrittäjänä	5 %	14 %	17 %

Vastaajilta kysyttiin, kuinka todennäköisesti voisit ajatella ryhtyväsi yrittäjäksi (perustat oman yrityksen, jatkat vanhempiesi tai sukulaistesi yritystä tai toimit yrittäjämäisesti freelancerina tai ammatinharjoittajana).

Vastaukset vaihtelivat vastaajaryhmittäin (opiskelija, opettaja, opiskelijoiden vanhemmat) ja opiskelijoiden sukupuolen, oppilaitoksen, vuosiluokan ja oppilaitoksen sijainnin mukaan.

37 % vastanneista opiskelijoista ei osannut arvioida todennäköisyyttä yrittäjäksi ryhtymiselleen. Sen sijaan 5 % opiskelijoista vastasi ryhtyvänsä yrittäjäksi erittäin varmasti ja 18 % melko varmasti. 10 % opiskelijoista ei aio ryhtyä yrittäjäksi ja 30 % ryhtyy melko epätodennäköisesti. (Kuvio 28 ja taulukko 19.)

Opettajista 11 % ei osannut arvioida todennäköisyyttä yrittäjäksi ryhtymiselleen. Sen sijaan 14 % opettajista aikoo ryhtyä yrittäjäksi erittäin varmasti tai toimii jo yrittäjänä ja 3 % melko varmasti. 36 % opettajista ei varmasti aio ryhtyä yrittäjäksi ja 36 % melko epätodennäköisesti. (Kuvio 29 ja taulukko 19.)

Opiskelijoiden vanhemmista suurin osa (35 %) ei osannut arvioida todennäköisyyttä yrittäjäksi ryhtymiselleen. 15 % vanhemmista aikoo melko varmasti ja 17 % erittäin varmasti ryhtyä yrittäjäksi tai jo toimii yrittäjänä. 18 % opiskelijoiden vanhemmista ei varmasti ryhdy yrittäjäksi ja 15 % ryhtyy melko epätodennäköisesti. (Kuvio 30 ja taulukko 19.)

Taulukko 20 Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys sukupuolen mukaan prosenttijakaumana.

Sukupuolen mukaan

Todennäköisyys yrittäjäksi ryhtymiseen	Mies	Nainen
En varmasti	5 %	13 %
Melko epätodennäköisesti	34 %	28 %
En osaa sanoa	42 %	33 %
Melko varmasti	16 %	20 %
Erittäin varmasti/toimin jo yrittäjänä	3 %	6 %

Taulukko 21 Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys oppilaitoksen mukaan prosenttijakaumana.

Oppilaitoksen mukaan

Todennäköisyys yrittäjäksi ryhtymiseen	Lukio	Kauppa ja hallinto	Palvelualat	Tekniikka ja liikenne
En varmasti	12 %	12 %	2 %	9 %
Melko epätodennäköisesti	33 %	37 %	7 %	36 %
En osaa sanoa	36 %	33 %	46 %	34 %
Melko varmasti	17 %	12 %	27 %	17 %
Erittäin varmasti/toimin jo yrittäjänä	2 %	6 %	18 %	4 %

Taulukko 22 Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys vuosiluokan mukaan prosenttijakaumana.

Vuosiluokan mukaan

Todennäköisyys yrittäjäksi ryhtymiseen	Ensimmäinen	Toinen	Kolmas	Neljäs
En varmasti	7 %	10 %	12 %	
Melko epätodennäköisesti	31 %	19 %	35 %	
En osaa sanoa	36 %	34 %	37 %	100 %
Melko varmasti	22 %	23 %	14 %	
Erittäin varmasti/toimin jo yrittäjänä	4 %	14 %	2 %	

Taulukko 23 Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys oppilaitoksen sijainnin mukaan prosenttijakaumana.

Oppilaitoksen sijainnin mukaan

Todennäköisyys yrittäjäksi ryhtymiseen	Toijala	Urkala	Valkeakoski	Viiala
En varmasti	14 %	5 %	9 %	11 %
Melko epätodennäköisesti	30 %	43 %	31 %	29 %
En osaa sanoa	33 %	38 %	36 %	43 %
Melko varmasti	23 %	14 %	18 %	14 %
Erittäin varmasti/toimin jo yrittäjänä	0 %	0 %	6 %	3 %

Taulukko 24 Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen todennäköisyys kotipaikkakunnan mukaan prosenttijakaumana.

Kotipaikkakunnan mukaan

Todennäköisyys yrittäjäksi ryhtymiseen	Kylmäkoski	Toijala	Urkala	Valkeakoski	Viiala	Muu
En varmasti	0 %	11 %	5 %	10 %	8 %	12 %
Melko epätodennäköisesti	33 %	35 %	36 %	33 %	25 %	26 %
En osaa sanoa	22 %	36 %	41 %	36 %	48 %	29 %
Melko varmasti	45 %	16 %	13 %	18 %	14 %	22 %
Erittäin varmasti/toimin jo yrittäjänä	0 %	2 %	5 %	3 %	5 %	11 %

Naispuolisista opiskelijoista hieman suurempi osuus (26 % vs. 19 %) kuin miesopiskelijoista aikoo ryhtyä yrittäjäksi melko tai erittäin varmasti. Miesopiskelijoissa on naisia enemmän (42 % vs. 33 %) niitä, jotka eivät osaa vielä sanoa todennäköisyyttä yrittäjäksi ryhtymiselleen. (Taulukko 20.)

Oppilaitoksen mukaan ammattiopiston palvelualueen opiskelijoissa on eniten (45 %) opiskelijoita, jotka aikovat ryhtyä yrittäjäksi melko tai erittäin varmasti. Samoin ammattiopiston palvelualueen opiskelijoissa on vähiten (2 %) opiskelijoita, jotka eivät varmasti ryhdy yrittäjäksi. Lukiolaisten ja ammattiopiston kaupan ja hallinnon sekä tekniikan ja liikenteen alan opiskelijoiden vastaukset ovat lähes yhtenevät. (Taulukko 21.)

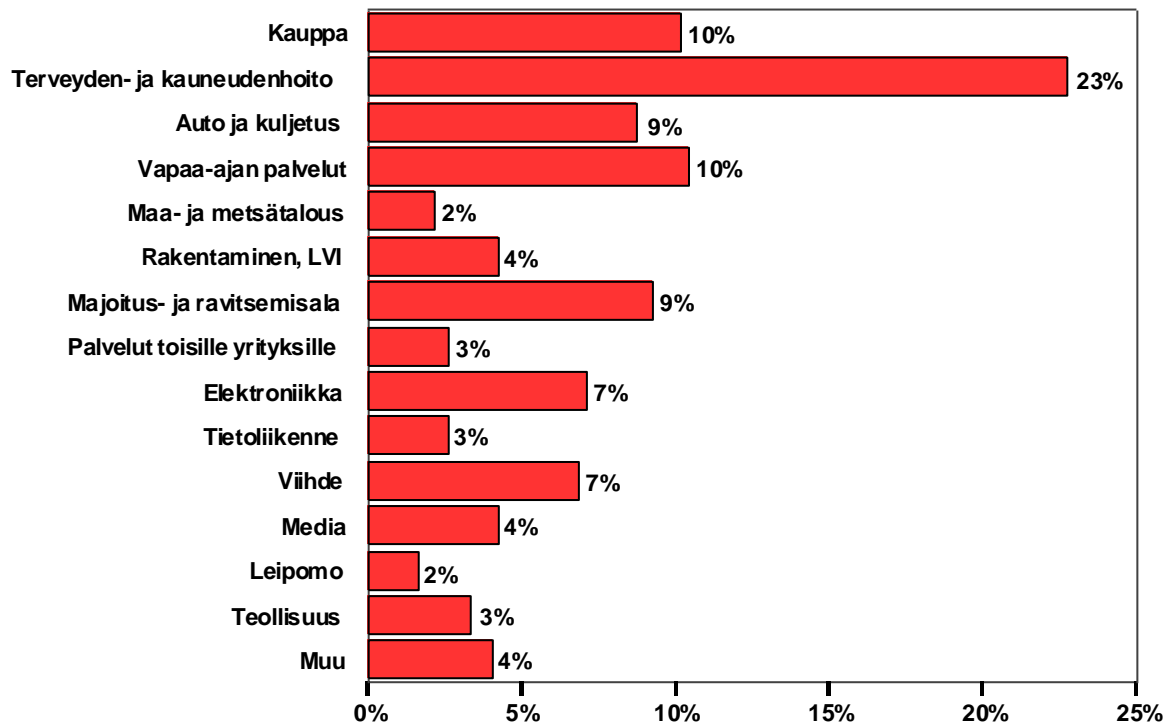
Ensimmäisellä vuosiluokalla 26 % opiskelijoista aikoo ryhtyä yrittäjäksi melko tai erittäin varmasti. Toisen vuosiluokan opiskelijoista 37 % aikoo ryhtyä yrittäjäksi melko tai erittäin todennäköisesti. Kolmannella vuosiluokalla 16 % opiskelijoista aikoo ryhtyä yrittäjäksi melko tai erittäin varmasti. (Taulukko 22.)

Valkeakoskella ja Akaa/Toijalassa opiskelee eniten opiskelijoita, jotka aikovat ryhtyä yrittäjäksi (24 % ja 23 %) melko tai erittäin varmasti. Akaa/Toijalassa opiskelee myös eniten (14 %) niitä opiskelijoita, jotka eivät varmasti ryhdy yrittäjäksi. (Taulukko 23.)

Kotipaikkakunnan mukaan Kylmäkoskella (45 %) ja Valkeakoskella (21 %) asuu eniten opiskelijoita, jotka aikovat ryhtyä yrittäjäksi melko tai erittäin varmasti. Sen sijaan Akaa/Toijalassa (11 %) asuu eniten opiskelijoita, jotka eivät aio ryhtyä yrittäjäksi. (Taulukko 24.)

12 TODENNÄKÖISIN ALA YRITTÄJÄNÄ TAI AMMATINHARJOITAJANA

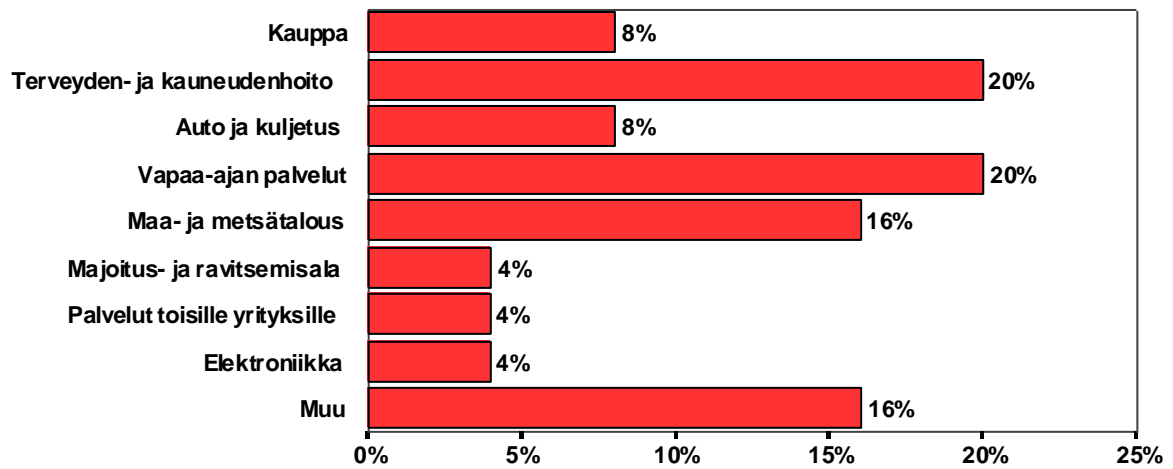
12.1 OPISKELIJOIDEN TODENNÄKÖISIN ALA YRITTÄJÄNÄ TAI AMMATINHARJOITAJANA

Kuvio 31 Todennäköisin ala, jolla opiskelijat voisivat ryhtyä yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, minkä alan yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi he voisivat kuvitella ryhtyvänsä. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Vastausvaihtoehtoja annettiin 14 ja lisäksi oli mahdollisuus valita muu ala.

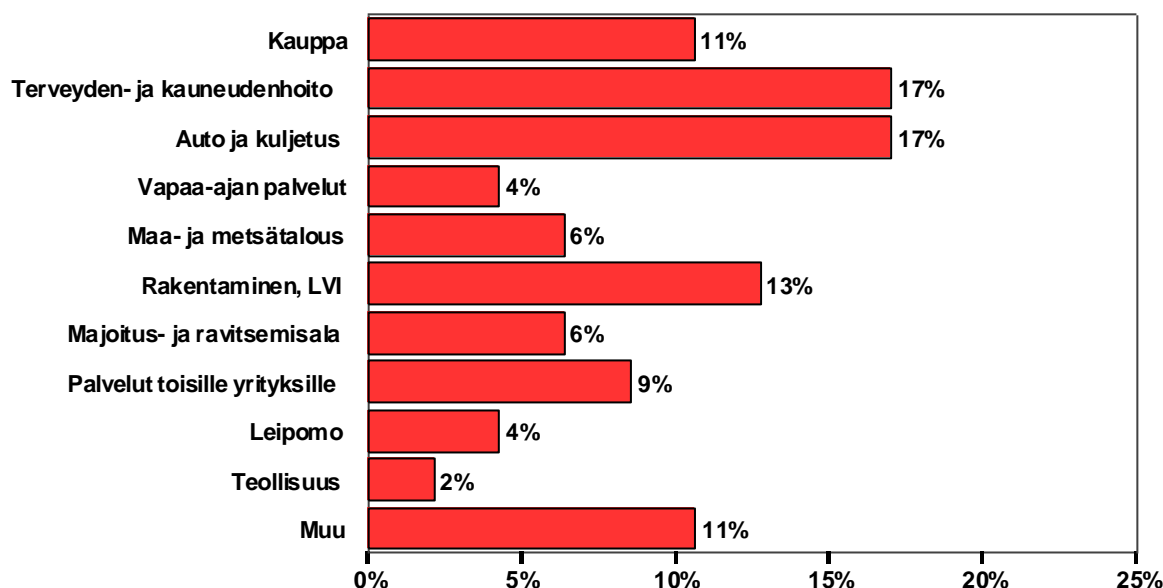
12.2 OPETTAJIEN TODENNÄKÖISIN ALA YRITTÄJÄNÄ TAI AMMATINHARJOITAJANA

Kuvio 32 Todennäköisin ala, jolla opettajat voisivat ryhtyä yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, minkä alan yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi he voisivat kuvitella ryhtyvänsä. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Vastausvaihtoehtoja annettiin 14 ja lisäksi oli mahdollisuus valita muu ala.

12.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN TODENNÄKÖISIN ALA YRITTÄJÄNÄ TAI AMMATINHARJOITAJANA

Kuvio 33 Todennäköisin ala, jolla opiskelijoiden vanhemmat voisivat ryhtyä yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, minkä alan yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi he voisivat kuvitella ryhtyvänsä. Vastaajat saattoivat valita vain yhden esitetystä vaihtoehdoista. Vastausvaihtoehtoja annettiin 14 ja lisäksi oli mahdollisuus valita muu ala.

12.4 VASTAAJIEN TODENNÄKÖISIN ALA YRITTÄJÄNÄ TAI AMMATINHARJOITAJANA

Taulukko 25 Todennäköisin ala, jolla vastaajat voisivat ryhtyä yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana.

Minkä alan yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi voisit kuvitella ryhtyväsi tai toimit jo yrittäjänä	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
Terveysten- ja kauneudenhoito	23 %	20 %	17 %
Vapaa-ajan palvelut	10 %	20 %	4 %
Kauppa	10 %	8 %	11 %
Majoitus- ja ravitsemisala	9 %	4 %	6 %
Auto ja kuljetus	9 %	8 %	17 %
Elektroniikka	7 %	4 %	0 %
Viihde	7 %	0 %	0 %
Rakentaminen, LVI	4 %	0 %	13 %
Media	4 %	0 %	0 %
Muu	4 %	16 %	11 %
Teollisuus	3 %	0 %	2 %
Palvelut toisille yrityksille	3 %	4 %	9 %
Tietoliikenne	3 %	0 %	0 %
Maa- ja metsätalous	2 %	16 %	6 %
Leipomo	2 %	0 %	4 %

Opiskelijoiden, opettajien ja opiskelijoiden vanhempien vastaukset siitä, mikä on todennäköisin ala, jolla vastaajat voisivat ryhtyä yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi eroavat selvästi toisistaan.

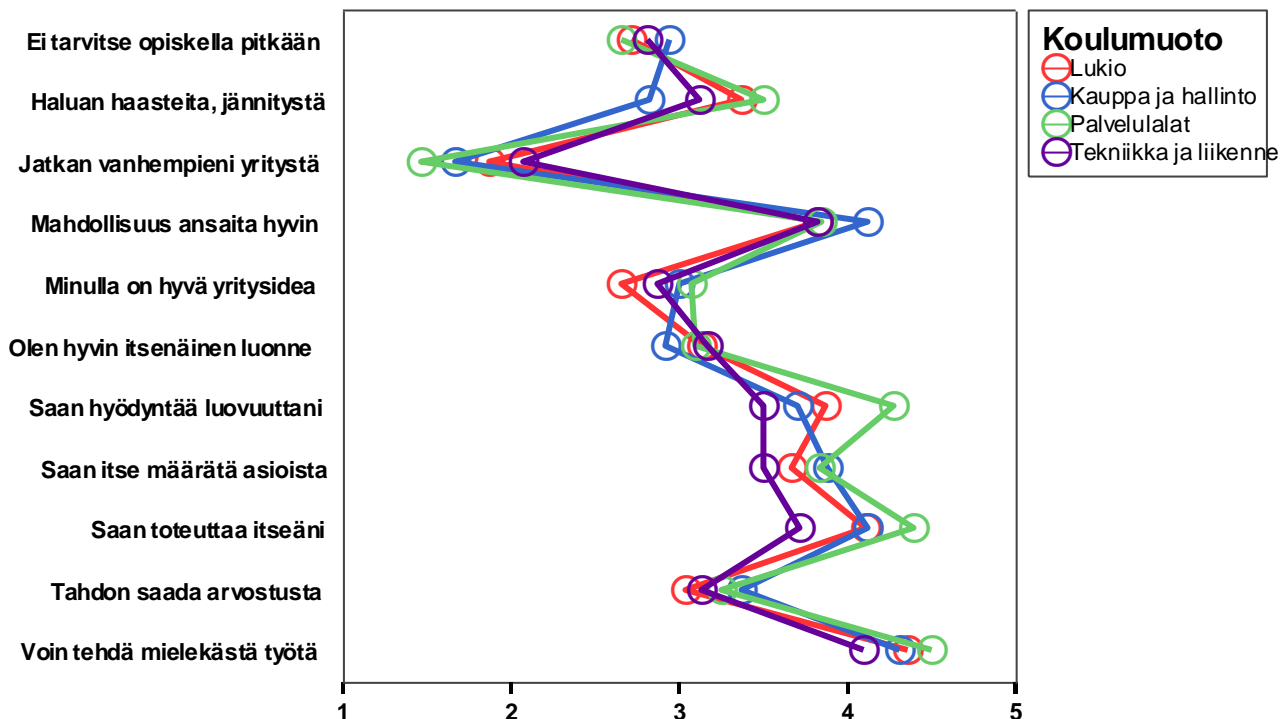
Vastanneista opiskelijoista suurin osa aikoo ryhtyä yrittäjäksi seuraavilla aloilla: terveyden- ja kauneudenhoito (23 %), vapaa-ajan palvelut (10 %) ja kauppa (10 %). Vähiten kiinnostusta opiskelijoissa herättivät teollisuus (3 %), palvelut toisille yrityksille (3 %), tietoliikenne (3 %), maa- ja metsätalous (2 %) ja leipomo (2 %). (Kuvio 31 ja taulukko 25.)

Opettajista 20 % vastasi, että terveyden- ja kauneudenhoito sekä vapaa-ajan palvelualat kiinnostaisivat yrittäjänä. Myös jokin muu, kuin esitetyt alat (16 %), maa- ja metsätalous (16 %), kauppa (8 %) ja auto ja kuljetus (8 %) kiinnostavat opettajia. Opettajia ei lainkaan kiinnosta viihde, rakentaminen ja LVI, media, teollisuus, tietoliikenne ja leipomo. (Kuvio 32 ja taulukko 25.)

Vastanneista opiskelijoiden vanhemmista suurinta osaa kiinnostaa terveyden- ja kauneudenhoito (17 %), auto ja kuljetus (17 %) ja rakentaminen ja LVI (13 %). Opiskelijoiden vanhempia ei lainkaan kiinnosta elektroniikka, viihde, media ja tietoliikenne. (Kuvio 33 ja taulukko 25.)

13 YRITTÄJÄKSI TAI AMMATINHARJOITTAJAKSI RYHTYMISEN PERUSTELUT

13.1 OPISKELIJOIDEN YRITTÄJÄKSI RYHTYMISEN PERUSTELUT

Kuvio 34 Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen perustelut. Eri perustelujen merkitys keskiarvoina. (1 = ei lainkaan merkitystä...5 = erittäin suuri merkitys)

Taulukko 26 a Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen perustelut oppilaitoksen mukaan keväällä 2007. Eri perustelujen merkitys keskiarvoina. (1 = ei lainkaan merkitystä...5 = erittäin suuri merkitys)

Opiskelijat	Keskiarvot 2007				
	Kaikki	Lukio	Kauppa ja hallinto	Palvelualat	Tekniikka ja liikenne
Voin tehdä mielekästä työtä	4,31	4,36	4,30	4,49	4,09
Saan toteuttaa itseäni	4,07	4,11	4,12	4,39	3,71
Mahdollisuus ansaita hyvin	3,85	3,82	4,12	3,84	3,82
Saan hyödyntää luovuuttani	3,83	3,87	3,70	4,27	3,50
Saan itse määrätä asioista	3,66	3,67	3,88	3,82	3,50
Haluan haasteita, jännitystä	3,29	3,36	2,82	3,50	3,12
Tahdon saada arvostusta	3,11	3,04	3,36	3,24	3,13
Olen hyvin itsenäinen luonne	3,11	3,13	2,91	3,09	3,17
Minulla on hyvä yritysidea	2,79	2,66	3,00	3,07	2,87
Ei tarvitse opiskella pitkään	2,73	2,71	2,94	2,65	2,81
Jatkan vanhempieni yritystä	1,82	1,86	1,67	1,46	2,07

Taulukko 26 b Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen perustelut oppilaitoksen mukaan joulukuussa 2005. Eri perustelujen merkitys keskiarvoina. (1 = ei lainkaan merkitystä...5 = erittäin suuri merkitys)

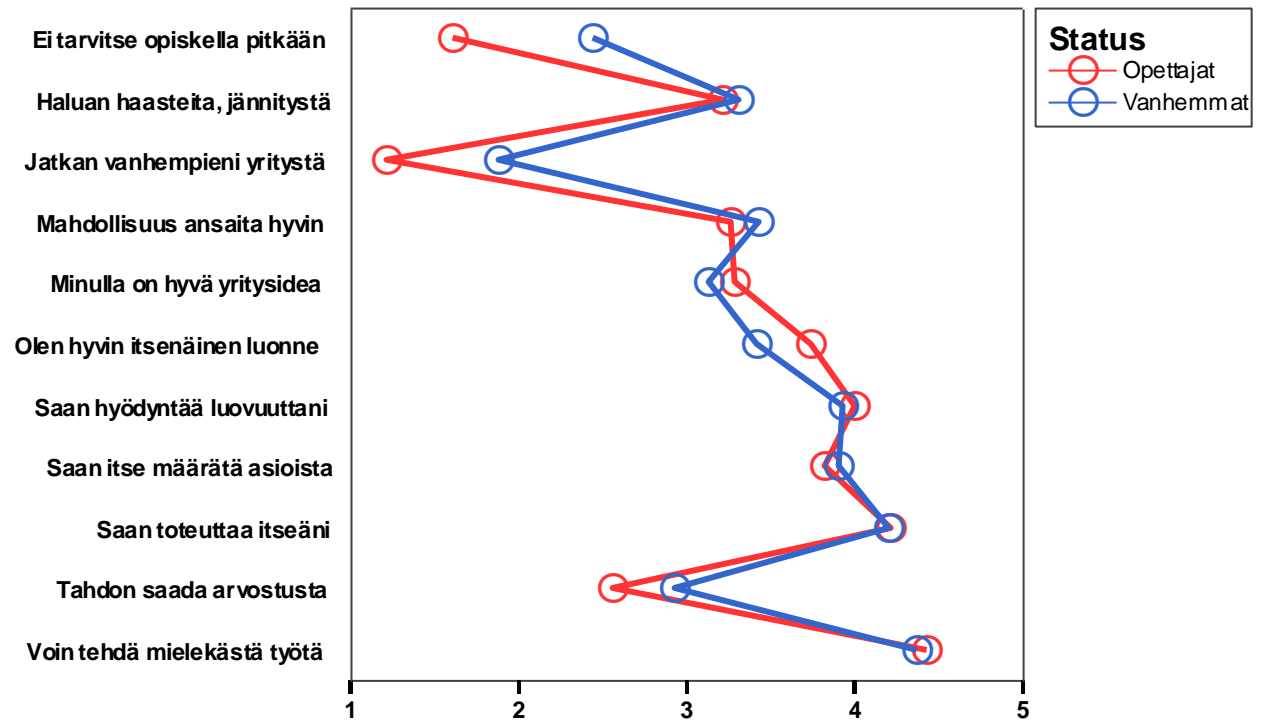
Opiskelijat	Keskiarvot 2005			
	Kaikki	Lukio	Kauppa ja hallinto	Muu ammattiopisto
Voin tehdä mielekästä työtä	4,40	4,39	4,36	4,63
Saan toteuttaa itseäni	4,15	4,15	4,08	4,28
Mahdollisuus ansaita hyvin	3,86	3,87	3,77	3,93
Saan hyödyntää luovuuttani	3,93	3,91	3,86	4,20
Saan itse määrätä asioista	3,73	3,76	3,80	3,33
Haluan haasteita, jännitystä	3,38	3,33	3,35	3,77
Tahdon saada arvostusta	3,11	3,12	3,06	3,23
Olen hyvin itsenäinen luonne	3,15	3,15	3,21	3,13
Minulla on hyvä yritysidea	2,89	2,83	3,00	3,18
Ei tarvitse opiskella pitkään	2,61	2,59	2,65	2,75
Jatkan vanhempieni yritystä	1,82	1,78	2,06	1,82

Opiskelijoiden yrittäjäksi ryhtymisen perusteluja selvitettiin seuraavalla kysymyksellä: ”Minkä vuoksi voisit ryhtyä yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi tai toimit jo yrittäjänä?” Vastaajat arvioivat esitettyjä perusteluvaihtoehtoja asteikolla 1 - 5 (1 = ei lainkaan merkitystä...5 = erittäin suuri merkitys). Lisäksi oli mahdollisuus arvioida vaihtoehtoa muu.

Keskiarvojen perusteella vuonna 2007 opiskelijoiden tärkeimmät yrittäjäksi ryhtymisen perustelut ovat, että voin tehdä mielekästä työtä (4,31), saan toteuttaa itseäni (4,07), mahdollisuus ansaita hyvin (3,85) ja saan hyödyntää luovuuttani (3,83). Vähiten tärkeitä perusteluja ovat vanhempien yrityksen jatkaminen (1,82) ja se, ettei tarvitse opiskella pitkään (2,73). (Taulukko 26a.)

Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa ei opiskelijoiden näkemyksissä ole merkittäviä eroja.

13.2 OPETTAJIEN JA OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN YRITTÄJÄKSI RYHTYMISEN PERUSTELUT

Kuvio 35 Opettajien ja opiskelijoiden vanhempien yrittäjäksi ryhtymisen perustelut. Eri perustelujen merkitys keskiarvoina. (1 = ei lainkaan merkitystä...5 = erittäin suuri merkitys)

Taulukko 27 Opettajien yrittäjäksi ryhtymisen perustelut verrattuna joulukuun 2005 lukuihin. Eri perustelujen merkitys keskiarvoina. (1 = ei lainkaan merkitystä...5 = erittäin suuri merkitys)

Opettajat	Keskiarvo 2007	Keskiarvo 2005
Voin tehdä mielekästä työtä	4,43	4,24
Saan toteuttaa itseäni	4,22	4,21
Saan hyödyntää luovuuttani	4,00	4,12
Saan itse määrätä asioista	3,83	4,15
Olen hyvin itsenäinen luonne	3,74	3,29
Minulla on hyvä yritysidea	3,29	3,15
Mahdollisuus ansaita hyvin	3,26	3,24
Haluan haasteita, jännitystä	3,22	3,06
Tahdon saada arvostusta	2,57	2,62
Ei tarvitse opiskella pitkään	1,61	1,82
Jatkan vanhempieni yritystä	1,22	1,48

Opettajien yrittäjäksi ryhtymisen perusteluja selvitettiin seuraavalla kysymyksellä: ”Minkä vuoksi voisit ryhtyä yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi tai toimit jo yrittäjänä?” Vastajat arvioivat esitettyjä perusteluvaihtoehtoja asteikolla 1 - 5 (1 = ei lainkaan merkitystä...5 = erittäin suuri merkitys). Lisäksi oli mahdollisuus arvioida vaihtoehtoa muu.

Keskiarvojen perusteella opettajien tärkeimmät yrittäjäksi ryhtymisen perustelut ovat, että voin tehdä mielekästä työtä (4,43), saan toteuttaa itseäni (4,22), saan hyödyntää luovuuttani (4,00) ja saan itse määrätä asioista (3,83). Vähiten tärkeitä perusteluja ovat vanhempieni yrityksen jatkaminen (1,22) ja ei tarvitse opiskella pitkään (1,61). (Taulukko 27.)

Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa ei opettajien näkemyksissä ole merkittäviä eroja.

Taulukko 28 Opiskelijoiden vanhempien yrittäjäksi ryhtymisen perustelut verrattuna joulukuun 2005 lukuihin. Eri perustelujen merkitys keskiarvoina. (1 = ei lainkaan merkitystä...5 = erittäin suuri merkitys)

Vanhemmat	Keskiarvo 2007	Keskiarvo 2005
Voin tehdä mielekästä työtä	4,37	4,37
Saan toteuttaa itseäni	4,21	4,20
Saan hyödyntää luovuuttani	3,93	3,89
Saan itse määrätä asioista	3,91	3,87
Mahdollisuus ansaita hyvin	3,43	3,45
Olen hyvin itsenäinen luonne	3,42	3,17
Haluan haasteita, jännitystä	3,32	3,26
Minulla on hyvä yritysidea	3,14	3,06
Tahdon saada arvostusta	2,93	2,72
Ei tarvitse opiskella pitkään	2,44	2,11
Jatkan vanhempieni yritystä	1,88	1,81

Opiskelijoiden vanhempien yrittäjäksi ryhtymisen perusteluja selvitettiin seuraavalla kysymyksellä: ”Minkä vuoksi voisit ryhtyä yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi tai toimit jo yrittäjänä?” Vastajat arvioivat esitettyjä perusteluvaihtoehtoja asteikolla 1 - 5 (1 = ei lainkaan merkitystä...5 = erittäin suuri merkitys). Lisäksi oli mahdollisuus arvioida vaihtoehtoa muu.

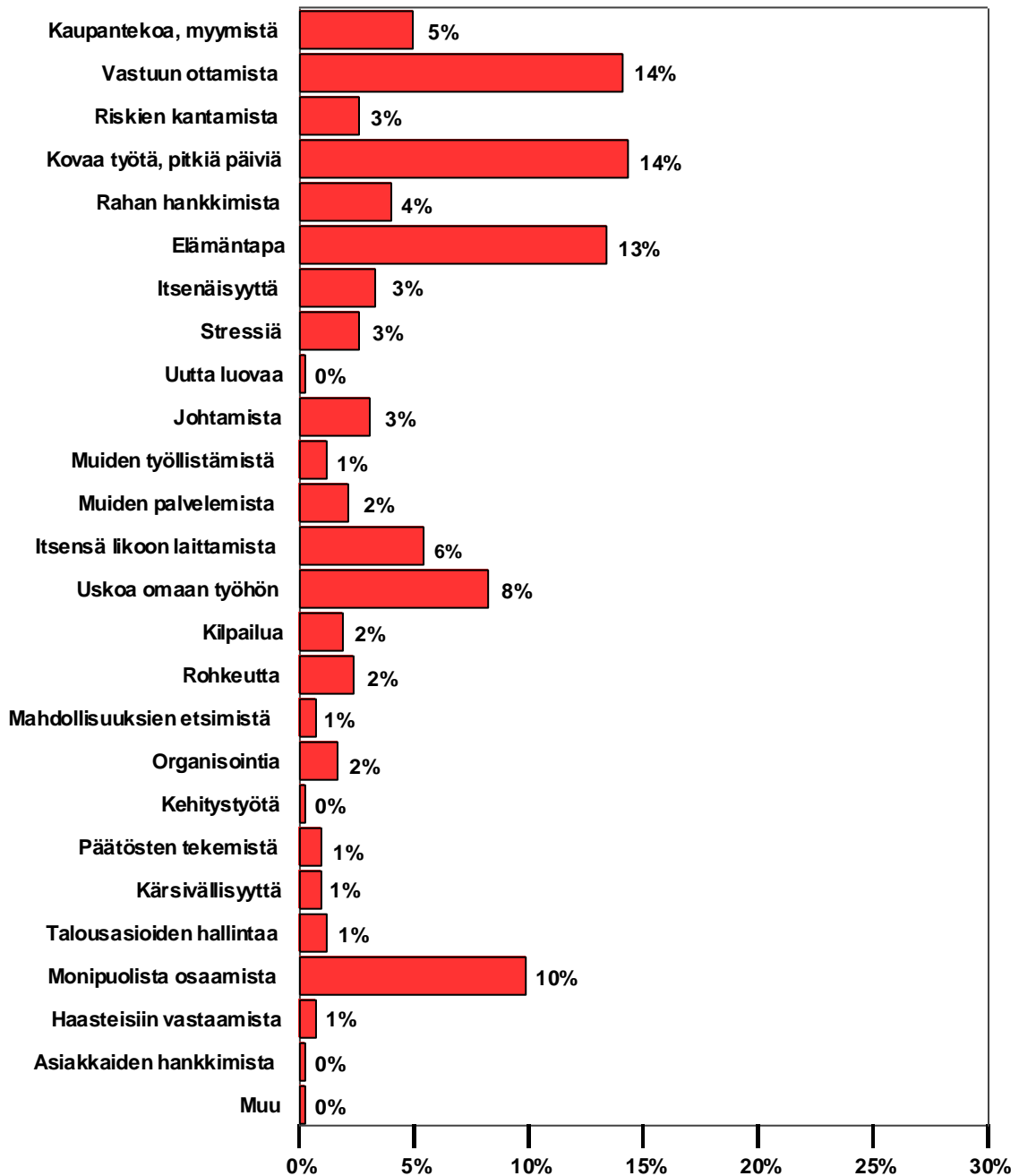
Keskiarvojen perusteella vanhempien tärkeimmät yrittäjäksi ryhtymisen perustelut ovat, että voin tehdä mielekästä työtä (4,37), saan toteuttaa itseäni (4,21), saan hyödyntää luovuuttani (3,93) ja saan itse määrätä asioista (3,91). Vähiten tärkeitä perusteluja ovat vanhempien yrityksen jatkaminen (1,88) ja ei tarvitse opiskella pitkään (2,44). (Taulukko 28.)

Joulukuun 2005 lukuihin verrattuna ei vanhempien näkemyksissä ole merkittäviä eroja.

Opiskelijoiden, heidän vanhempiansa ja opettajien yrittäjäksi ryhtymisen perustelut ovat hyvin samanlaiset. Kaikille vastaajaryhmille kaksi tärkeintä (Voin tehdä mielekästä työtä ja saan toteuttaa itseäni) ja kaksi vähiten tärkeää (Jatkan vanhempieni yritystä ja ettei tarvitse opiskella pitkään) perustelua ovat samat.

14 MIELIKUVA YRITTÄJYYDESTÄ

14.1 OPISKELIJOIDEN MIELIKUVA YRITTÄJYYDESTÄ

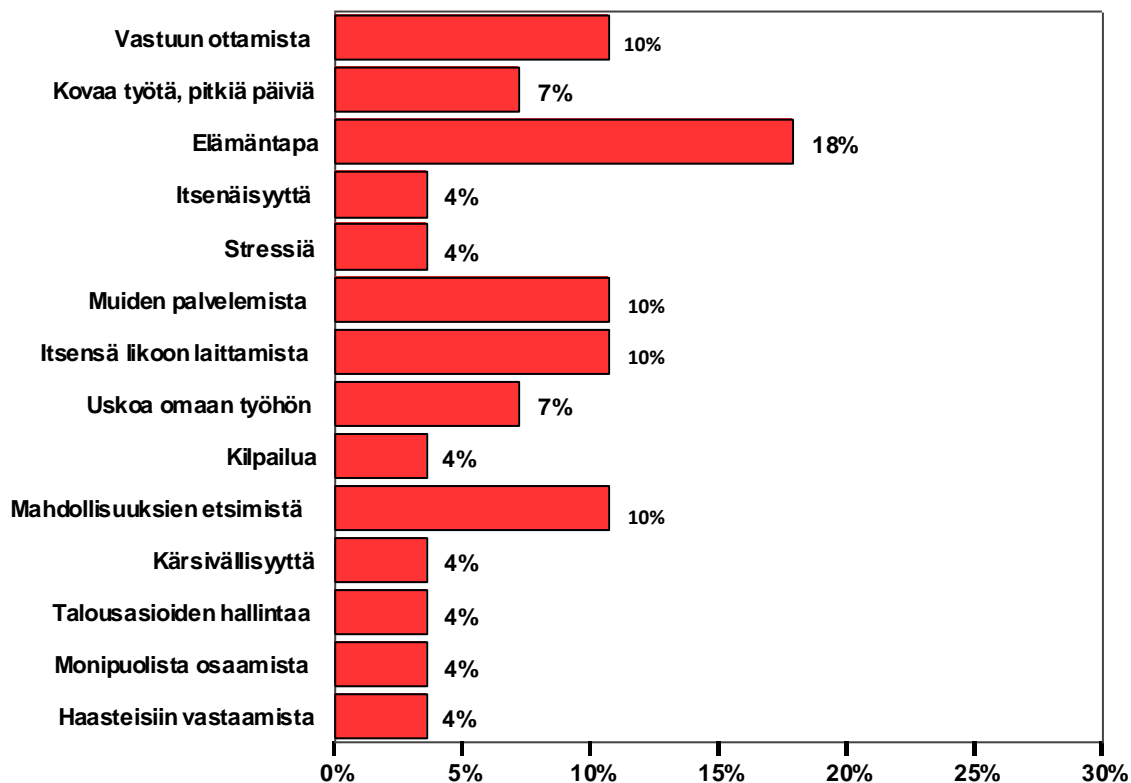

Kuvio 36

Opiskelijoiden mielikuva yrittäjyydestä eri vastausvaihtoehtojen mukaan prosenttijakaamana.

Vastaajien mielikuvaa yrittäjyydestä selvitettiin seuraavalla kysymyksellä: "Mitä yrittäjyys on mielestäsi?" Vastaaja saattoi valita yhden keskeisimmän seikan 26 vaihtoehdon joukosta. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehto muu.

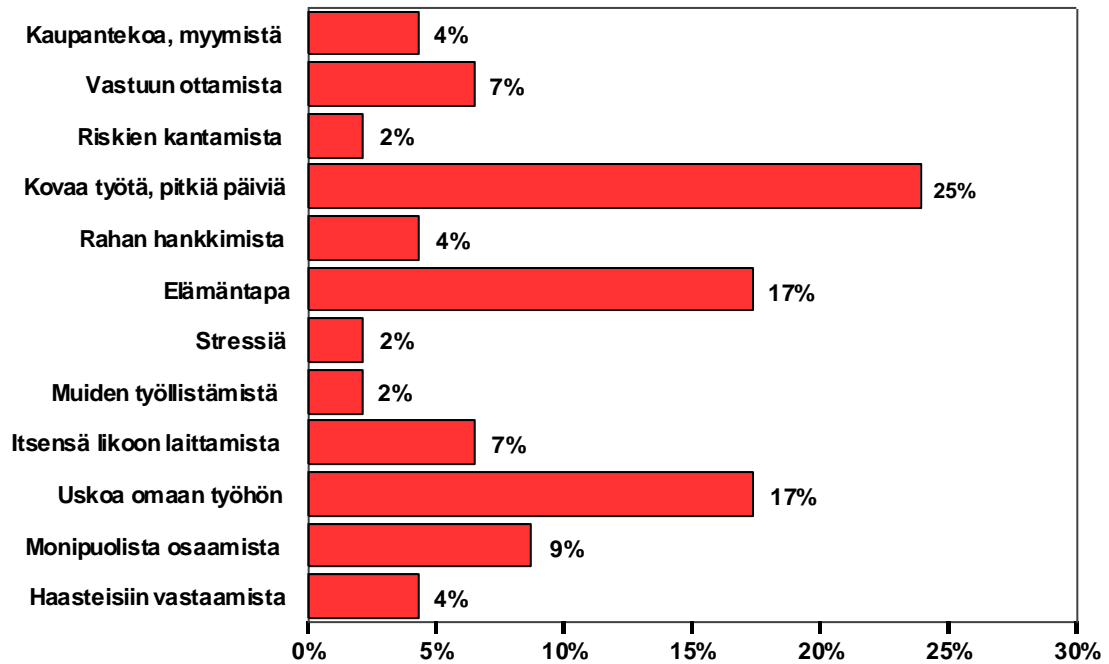
14.2 OPETTAJIEN MIELIKUVA YRITTÄJYYDESTÄ

Kuvio 37 Opettajien mielikuva yrittäjyydestä eri vastausvaihtoehtojen mukaan prosenttijakaumana.

Vastaajien mielikuvaa yrittäjyydestä selvitettiin seuraavalla kysymyksellä: "Mitä yrittäjyys on mielestäsi?" Vastaaja saattoi valita yhden keskeisimmän seikan 26 vaihtoehdon joukosta. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehto muu.

14.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN MIELIKUVA YRITTÄJYYDESTÄ

Kuvio 38 Opiskelijoiden vanhempien mielikuva yrittäjyydestä eri vastausvaihtoehtojen mukaan prosenttijakaumana.

Vastaajien mielikuvaa yrittäjyydestä selvitettiin seuraavalla kysymyksellä: "Mitä yrittäjyys on mielestäsi?" Vastaaja saattoi valita yhden keskeisimmän seikan 26 vaihtoehdon joukosta. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehto muu.

14.4 VASTAAJIEN MIELIKUVA YRITTÄJYYDESTÄ

Taulukko 29 Vastaajien mielikuva yrittäjyydestä vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana.

Mitä yrittäjyys on mielestäsi?	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
Kovaa työtä, pitkiä päiviä	14 %	7 %	25 %
Vastuun ottamista	14 %	10 %	7 %
Elämäntapa	13 %	18 %	17 %
Monipuolista osaamista	10 %	4 %	9 %
Uskoa omaan työhön	8 %	7 %	17 %
Itsensä likoon laittamista	6 %	10 %	7 %
Kaupantekoa, myymistä	5 %	0 %	4 %
Rahan hankkimista	4 %	0 %	4 %
Itsenäisyyttä	3 %	4 %	0 %
Johtamista	3 %	0 %	0 %
Riskien kantamista	3 %	0 %	2 %
Stressiä	3 %	4 %	2 %
Rohkeutta	2 %	0 %	0 %
Muiden palvelemista	2 %	10 %	0 %
Kilpailua	2 %	4 %	0 %
Organisointia	2 %	0 %	0 %
Muiden työllistämistä	1 %	0 %	2 %
Talousasioiden hallintaa	1 %	4 %	0 %
Päätösten tekemistä	1 %	0 %	0 %
Kärsivällisyyttä	1 %	4 %	0 %
Mahdollisuuksien etsimistä	1 %	10 %	0 %
Haasteisiin vastaamista	1 %	4 %	4 %
Uutta luovaa	0 %	0 %	0 %
Kehitystyötä	0 %	0 %	0 %
Asiakkaiden hankkimista	0 %	0 %	0 %
Ajanhallintaa	0 %	0 %	0 %

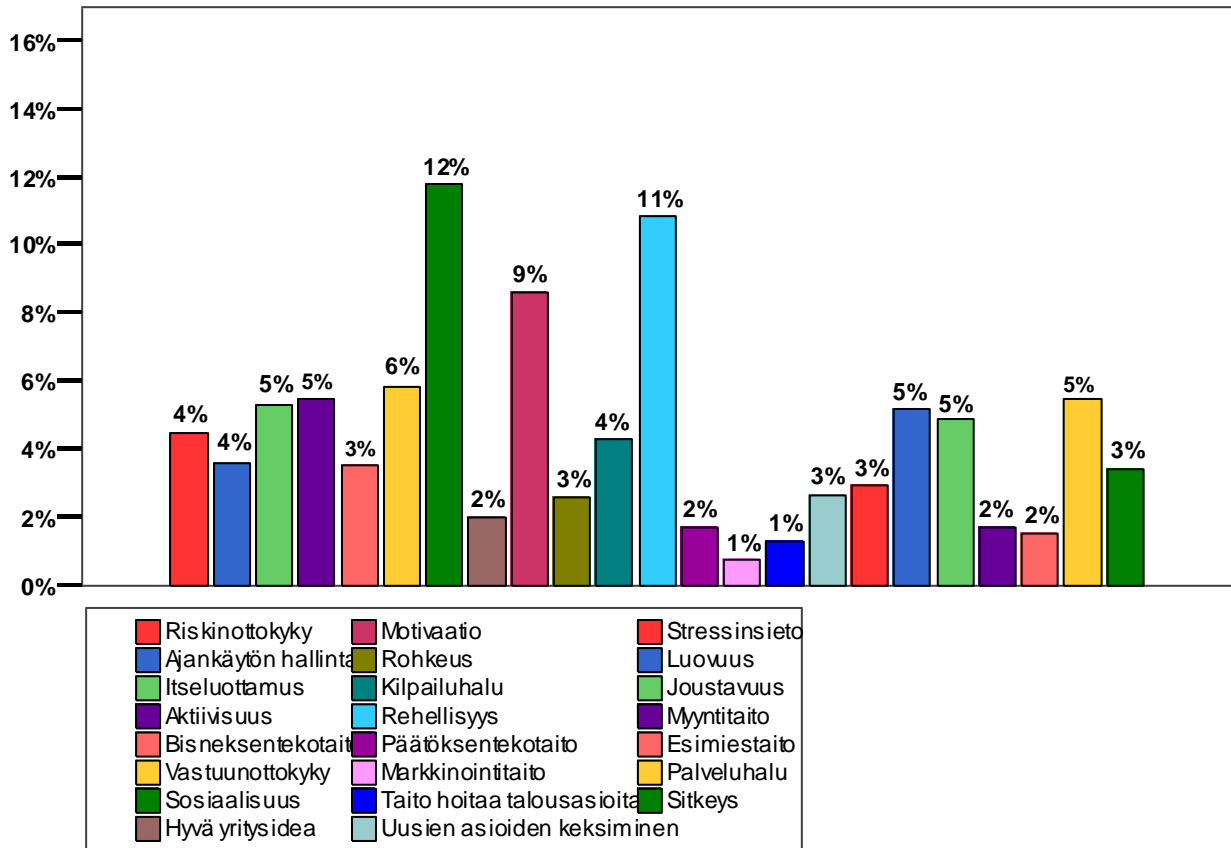
Opiskelijoiden mielestä yrittäjyys on erityisesti kovaa työtä ja pitkiä päiviä (14 %), vastuun ottamista (14 %), elämäntapa (13 %), sekä monipuolista osaamista (10 %). Yhdenkään opiskelijan mielestä yrittäminen ei ole ajanhallintaa, asiakkaiden hankkimista, kehitystyötä eikä uutta ja luovaa. (Taulukko 29.)

Opettajien mielestä yrittäminen on erityisesti elämäntapa (18 %), vastuun ottamista (10 %), itsensä likoon laittamista (10 %), muiden palvelemista (10 %), mahdollisuuksien etsimistä (10 %) sekä kovaa työtä ja pitkiä päiviä (7 %). Vähiten yrittäminen on opettajien mielestä monipuolista osaamista (4 %), itsenäisyyttä (4 %), stressiä (4 %), kilpailua (4 %), talousasioiden hallintaa (4 %), kärsivällisyyttä (4 %) sekä haasteisiin vastaamista (4 %). (Taulukko 29.)

Opiskelijoiden vanhemmille yrittäjyys on ensisijaisesti kovaa työtä ja pitkiä päiviä (25 %). Seuraavina ovat elämäntapa (17 %) sekä usko omaan työhön (17 %). Vähiten yrittäminen on vanhemmille riskien kantamista (2 %), stressiä (2 %) sekä muiden työllistämistä (2 %). (Taulukko 29.)

15 YRITTÄJÄN TARVITSEMIEN OMINAISUUKSIEN OMAAMINEN

15.1 OPISKELIJOIDEN NÄKEMYS JO OMAAMISTAAN YRITTÄJÄN TARVITSEMISTA OMINAISUUKSISTA

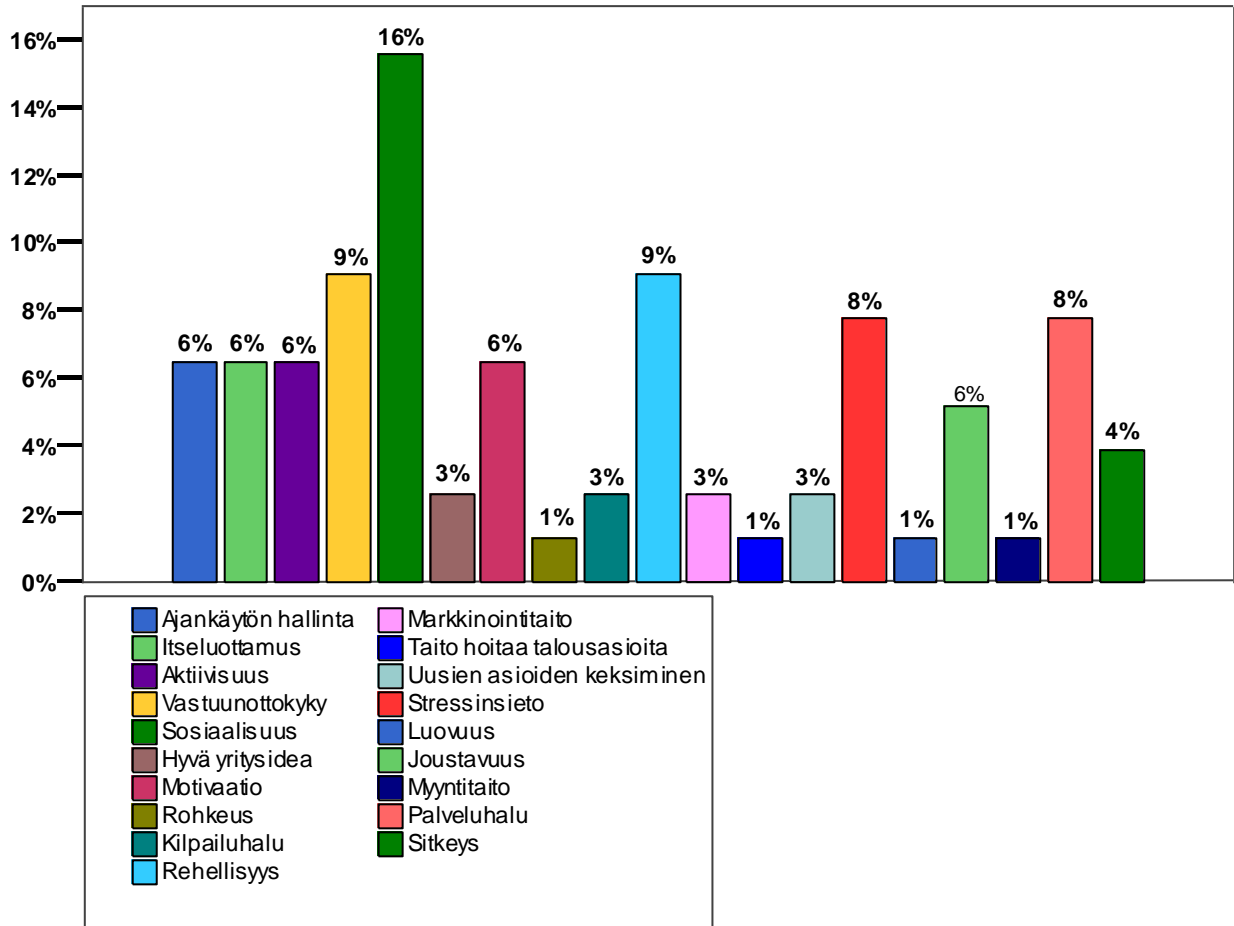

Kuvio 39 Opiskelijoiden näkemys jo omaamistaan yrittäjän tarvitsemista ominaisuuksista prosenttijakaamana.

Vastaajilta kysyttiin, mitä yrittäjän tarvitsemia ominaisuuksia katsot jo omaavasi. Vastaajat saattoivat valita 3 vaihtoehtoa 23 vaihtoehdon joukosta. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehto muu.

Prosenttijakauma ilmaisee, millä tavalla vastaukset ovat jakaantuneet annettujen vaihtoehtojen kesken siten, että prosenttilukujen summa on 100 %. Koska vastaaja saattoi valita useita vaihtoehtoja samanaikaisesti, ovat eri vaihtoehtojen saamat prosenttiluvut vastausten lukumäärästä laskettuna prosenttijakauman arvoja suurempia. (Kuviot 39 - 41 ja taulukko 30.)

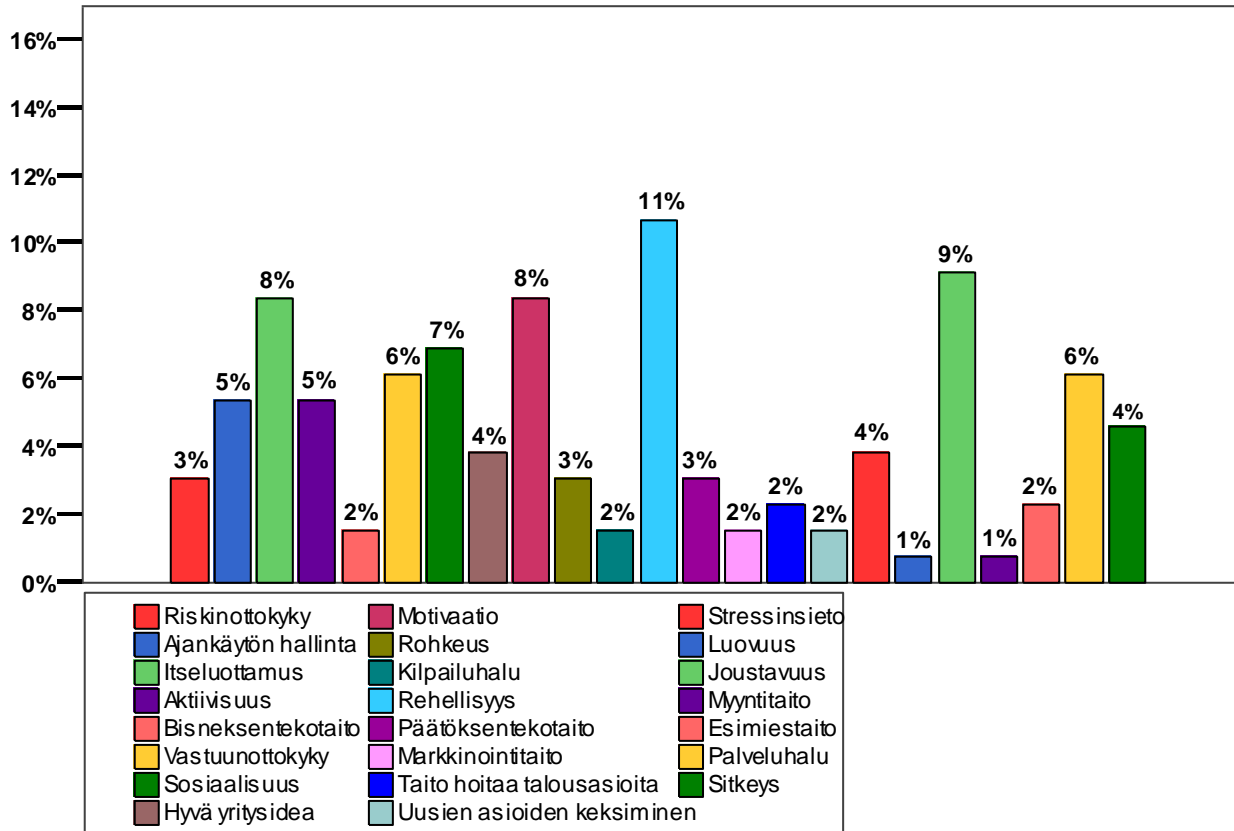
15.2 OPETTAJIEN NÄKEMYS JO OMAAMISTAAN YRITTÄJÄN TARVITSEMISTA OMINAISUUKSISTA

Kuvio 40 Opettajien näkemys jo omaamistaan yrittäjän tarvitsemista ominaisuuksista prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, mitä yrittäjän tarvitsemia ominaisuuksia katsot jo omaavasi. Vastaajat saattoivat valita 3 vaihtoehtoa 23 vaihtoehdon joukosta. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehto muu.

15.3 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN NÄKEMYS JO OMAAMISTAAN YRITTÄJÄN TARVITSEMISTA OMINAISUUKSISTA

Kuvio 41 Opiskelijoiden vanhempien näkemys jo omaamistaan yrittäjän tarvitsemista ominaisuuksista prosenttijakaumana.

Vastaajilta kysyttiin, mitä yrittäjän tarvitsemia ominaisuuksia katsot jo omaavasi. Vastaajat saattoivat valita 3 vaihtoehtoa 23 vaihtoehdon joukosta. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehto muu.

15.4 VASTAAJIEN NÄKEMYS JO OMAAMISTAAN YRITTÄJÄN TARVITSEMISTA OMINAISUUKSISTA

Taulukko 30 Vastaajien näkemys jo omaamistaan yrittäjän tarvitsemista ominaisuuksista vastaajaryhmittäin prosenttijakaumana.

Mitä yrittäjän tarvitsemia ominaisuuksia katsot itse omaavasi?	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
Sosiaalisuus	12 %	16 %	7 %
Rehellisyys	11 %	9 %	11 %
Motivaatio	9 %	6 %	8 %
Vastuunottokyky	6 %	9 %	6 %
Palveluhalu	5 %	8 %	6 %
Aktiivisuus	5 %	6 %	5 %
Itseluottamus	5 %	6 %	8 %
Luovuus	5 %	1 %	1 %
Joustavuus	5 %	6 %	9 %
Riskintotokyky	4 %	0 %	3 %
Kilpailuhalu	4 %	3 %	2 %
Ajankäytön hallinta	4 %	6 %	5 %
Bisneksentekotaito	3 %	0 %	2 %
Sitkeys	3 %	4 %	4 %
Stressinsieto	3 %	8 %	4 %
Uusien asioiden keksiminen	3 %	3 %	2 %
Rohkeus	3 %	1 %	3 %
Hyvä yritysidea	2 %	3 %	4 %
Päätöksentekotaito	2 %	0 %	3 %
Myyntitaito	2 %	1 %	1 %
Esimiestaito	2 %	0 %	2 %
Taito hoitaa talousasioita	1 %	1 %	2 %
Markkinointitaito	1 %	3 %	2 %

Vastaajilta kysyttiin, mitä yrittäjän tarvitsemia ominaisuuksia katsot jo omaavasi. Vastaajat saattoivat valita 3 vaihtoehtoa 23 vaihtoehdon joukosta. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehto muu.

Prosenttijakauma ilmaisee, millä tavalla vastaukset ovat jakaantuneet annettujen vaihtoehtojen kesken siten, että prosenttilukujen summa on 100 %. Koska vastaaja saattoi valita useita vaihtoehtoja samanaikaisesti, ovat eri vaihtoehtojen saamat prosenttiluvut vastausten lukumäärästä laskettuna prosenttijakauman arvoja suurempia.

Taulukko 31 Vastaajien näkemys jo omaamistaan yrittäjän tarvitsemista ominaisuuksista vastaajaryhmittäin kumulatiivisena prosenttijakaumana.

Mitä yrittäjän tarvitsemia ominaisuuksia katsot itse omaavasi?	Opiskelijat	Opettajat	Vanhemmat
Sosiaalisuus	32 %	43 %	19 %
Rehellisyys	30 %	25 %	30 %
Motivaatio	23 %	18 %	23 %
Vastuunottokyky	16 %	25 %	17 %
Palveluhalu	15 %	22 %	17 %
Aktiivisuus	15 %	18 %	15 %
Itseluottamus	15 %	18 %	23 %
Luovuus	14 %	4 %	2 %
Joustavuus	13 %	14 %	26 %
Riskintottokyky	12 %	0 %	9 %
Kilpailuhalu	12 %	7 %	4 %
Ajankäytön hallinta	10 %	18 %	15 %
Bisneksentekotaito	10 %	0 %	4 %
Sitkeys	9 %	11 %	13 %
Stressinsieto	8 %	21 %	11 %
Uusien asioiden keksiminen	7 %	7 %	4 %
Rohkeus	7 %	4 %	9 %
Hyvä yritysidea	5 %	7 %	11 %
Päätöksentekotaito	5 %	0 %	9 %
Myyntitaito	5 %	4 %	2 %
Esimiestaito	4 %	0 %	6 %
Taito hoitaa talousasioita	4 %	4 %	6 %
Markkinointitaito	2 %	7 %	4 %

Opiskelijoista 32 % arvioi olevansa sosiaalisia ja 30 % rehellisiä. Samoin monet opiskelijat arvioivat olevansa motivoituneita (23 %) ja vastuunottokykyisiä (16 %). Sen sijaan opiskelijoista vain 2 % katsoo omaavansa markkinointitaitoja, 4 % taidon hoitaa talousasioita ja samoin 4 % katsoo omaavansa taidon toimia esimiehenä. (Kuvio 39 ja taulukko 31.)

Useat opettajat arvioivat, että heillä on jo seuraavia yrittäjän tarvitsemia ominaisuuksia: sosiaalisuus (43 %), rehellisyys (25 %), vastuunottokyky (25 %), palveluhalu (22 %) ja stressinsieto (21 %). Sen sijaan opettajat arvioivat, että heiltä puuttuu riskintottokyky, bisneksentekotaito, päätöksentekotaito ja esimiestaito. (Kuvio 40 ja taulukko 31.)

Opiskelijoiden vanhemmat arvioivat, opettajien ja opiskelijoiden tavoin, olevansa rehellisiä (30 %). Vanhemmat ovat mielestään myös joustavia (26 %), motivoituneita (23 %) ja omaavat itseluottamusta (23 %). Sen sijaan opiskelijoiden vanhemmat arvioivat, että heiltä puuttuu luovuutta (2 %) ja myyntitaitoa (2 %). (Kuvio 41 ja taulukko 31.)

16 OPISKELIJOIDEN YRITTÄJÄHENKISYYS JA SISÄINEN YRITTÄJYYS

Taulukko 32 Opiskelijoiden vastaukset esitettyihin yrittäjähenkisyyttä ja sisäistä yrittäjyyttä koskeviin väittämiin jaettuna kyllä ja ei -vastauksien mukaan prosenttilukuina ja verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

	Mitkä seuraavat väittämät vastaavat luonteenpiirteitäsi	2007		2005	
		Kyllä	Ei	Kyllä	Ei
1	Autan tarvittaessa tovereitani	97 %	3 %	96 %	4 %
2	Tarvitsen koulussa saamiani tietoja myöhemmin elämässä	97 %	3 %	94 %	6 %
3	Teen itselleni uskotut tehtävät huolellisesti	87 %	13 %	86 %	14 %
4	Pyrin aina tekemään parhaani	84 %	16 %	81 %	19 %
5	Keksin mielelläni uusia asioita	74 %	26 %	76 %	24 %
6	Esitän mielipiteeni rohkeasti ja selkeästi	68 %	32 %	63 %	37 %
7	Vertaan tuloksiani muiden suorituksiin	62 %	38 %	63 %	37 %
8	Teen kotitehtäväni huolellisesti	61 %	39 %	64 %	36 %
9	Luen läksyni sattumanvaraisessa järjestyksessä	58 %	42 %	62 %	38 %
10	Minulla on vaikeuksia aloittaa läksyjenteko	54 %	46 %	49 %	51 %
11	Viitataan tunnilla, vaikka vastaus voi olla väärä	42 %	58 %	42 %	58 %
12	Osallistun mielelläni koulun ulkopuolisiin hankkeisiin	34 %	66 %	38 %	62 %
13	En piittaa, vaikka saisin huonon numeron kokeista	31 %	69 %	29 %	71 %
14	Jos tehtävä on vaikea, luovutan nopeasti	24 %	76 %	29 %	71 %
15	Minulla ei jää riittävästi aikaa harrastuksille	23 %	77 %	27 %	73 %
16	Minulla on toistuvasti päänsärkyä	22 %	78 %	24 %	76 %
17	Minulla on vaikeuksia pysyä mukana tunneilla	11 %	89 %	14 %	86 %

Opiskelijoiden yrittäjähenkisyyttä ja sisäistä yrittäjyyttä selvitettiin 17 väittämällä. Opiskelijat vastasivat väittämiin joko kyllä tai ei.

Väittämät 1 - 8 ovat sellaisia, että ”oikea” toivottu vastaus on kyllä. Suurin osa opiskelijoista valitsi ”oikean” toivotun vaihtoehdon: autan tarvittaessa tovereitani (97 %), tarvitsen koulussa saamiani tietoja myöhemmin elämässäni (97 %), teen itselleni uskotut tehtävät huolellisesti (87 %), pyrin aina tekemään parhaani (84 %), keksin mielelläni uusia asioita (74 %), esitän mielipiteeni rohkeasti ja selkeästi (68 %), vertaan tuloksiani muiden suorituksiin (62 %) ja teen kotitehtäväni huolellisesti (61 %).

Väittämissä 9 ja 10 ”oikea” toivottu vastaus on ei. Peräti 58 % opiskelijoista lukee läksynsä sattumanvaraisessa järjestyksessä. Yli puolella (54 %) opiskelijoista on vaikeuksia aloittaa läksyen teko.

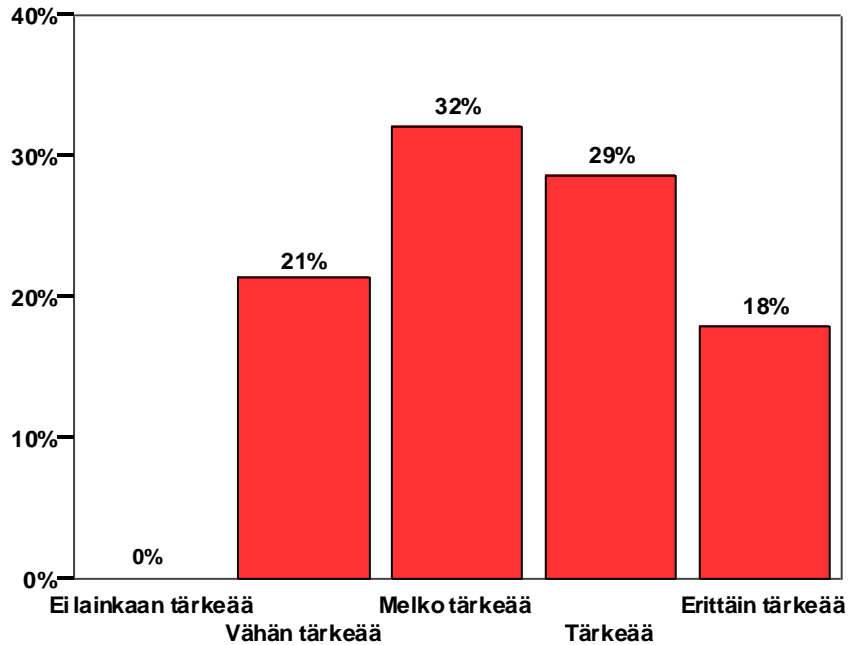
Väittämissä 11 ja 12 ”oikea” toivottu vastaus on kyllä. Ainoastaan 42 % opiskelijoista viittaa tunnilla, jos epäilee vastauksensa olevan väärä. Vain 34 % opiskelijoista osallistuu mielellään koulun ulkopuolisiin hankkeisiin.

Väittämissä 13 - 17 ”oikea” toivottu vastaus on ei. Opiskelijat piittaavat siitä, jos saisivat huonon numeron kokeesta (69 %). Opiskelijat eivät luovuta nopeasti, jos tehtävä on vaikea (76 %). Opiskelijoilla jää riittävästi aikaa harrastuksille (77 %). Vain 22 %:lla opiskelijoista on toistuvasti päänsärkyä ja vain 11 %:lla opiskelijoista on vaikeuksia pysyä mukana tunneilla. Opiskelijat ovat yrittäjähenkisiä sisäisiä yrittäjiä, sillä vain 4 väittämään (9, 10, 11, 12) vastattiin ei-toivotulla tavalla.

Opiskelijoiden asenteet eivät ole merkittävästi muuttuneet joulukuusta 2005.

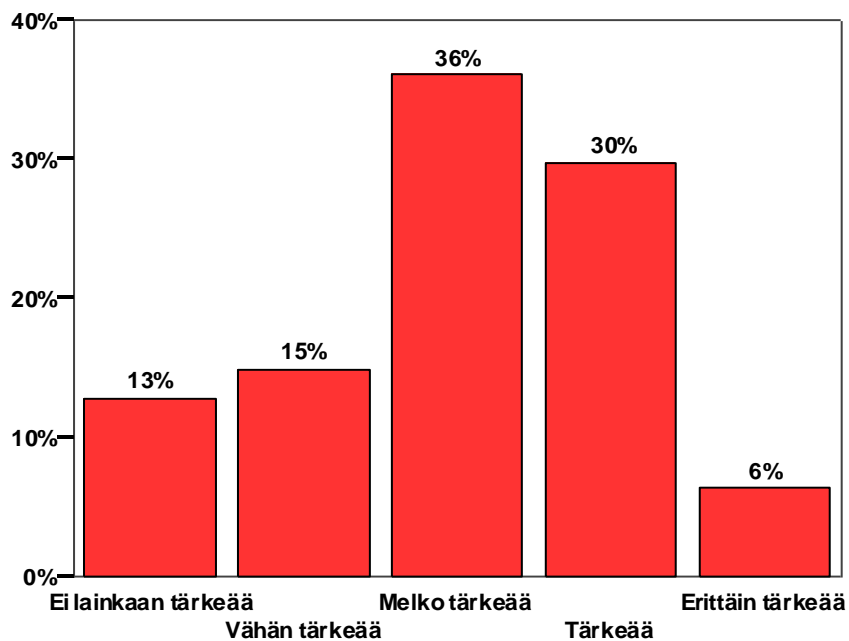
17 LASTEN JA OPISKELIJOIDEN OHJAAMINEN YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN

17.1 OPETTAJIEN NÄKEMYS ROOLINSA TÄRKEYDESTÄ OPISKELIJOIDEN OHJAAMISESSA YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN

Kuvio 42 Opettajien näkemys roolinsa tärkeydestä opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen prosenttijakaumana.

17.2 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN NÄKEMYS ROOLINSA TÄRKEYDESTÄ LASTENSA OHJAAMISESSA YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN

Kuvio 43 Opiskelijoiden vanhempien näkemys roolinsa tärkeydestä lastensa ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen prosenttijakaumana.

17.3 VASTAAJIEN NÄKEMYS ROOLINSA TÄRKEYDESTÄ OPISKELIJOIDEN OHJAAMISESSA YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN

Taulukko 33 Vastaajien näkemys roolinsa tärkeydestä opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen prosenttijakaumana verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Lasten ja opiskelijoiden ohjaaminen yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen	Opettajat		Vanhemmat	
	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan tärkeää	0 %	8 %	13 %	8 %
Vähän tärkeää	21 %	23 %	15 %	10 %
Melko tärkeää	32 %	31 %	36 %	44 %
Tärkeää	29 %	23 %	30 %	25 %
Erittäin tärkeää	18 %	15 %	6 %	13 %

Opettajien ja opiskelijoiden vanhempien näkemystä siitä, kuinka tärkeäksi he kokevat roolinsa ohjata lastaan/lapsiaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen, selvitettiin kysymyksillä: ”Kuinka tärkeäksi koet roolisi ohjata lastasi/lapsiasi yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen?” ja ”Kuinka tärkeäksi koet roolisi ohjata opiskelijoita yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen?”.

Suurin osa vastanneista opettajista (32 %) kokee roolinsa opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen melko tärkeäksi, 29 % tärkeäksi ja jopa 18 % erittäin tärkeäksi. Opettajista 21 % kokee roolinsa vähän tärkeäksi. Sellaisia opettajia, joille se ei ole lainkaan tärkeää ei ollut lainkaan. (Kuvio 42 ja taulukko 33.)

Suurin osa vastanneista opiskelijoiden vanhemmista (36 %) kokee roolinsa lastensa ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen melko tärkeäksi, 30 % tärkeäksi ja 6 % erittäin tärkeäksi. Vanhemmista 15 % kokee roolinsa vähän tärkeäksi ja jopa 13 % ei lainkaan tärkeäksi lastensa ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. (Kuvio 43 ja taulukko 33.)

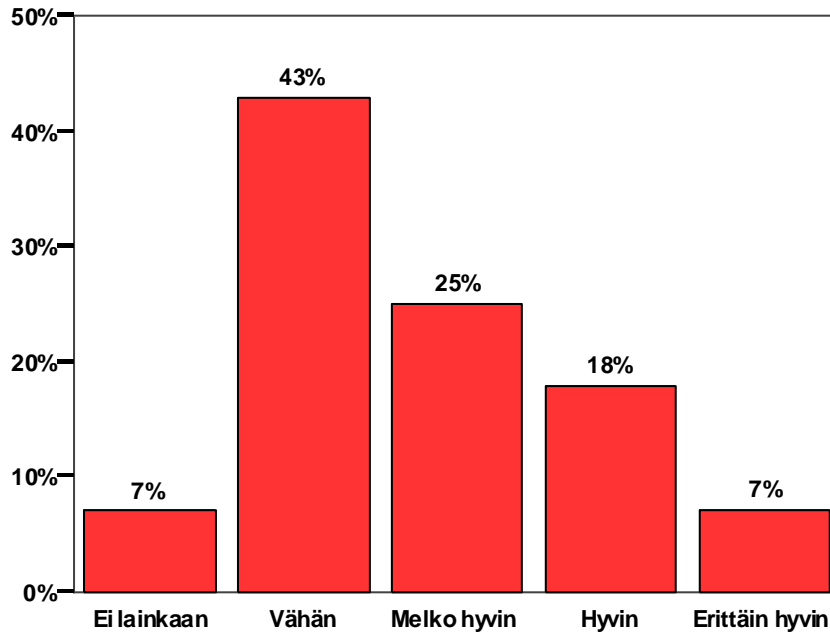
Opettajista jopa 47 % ja opiskelijoiden vanhemmista 36 % kokee roolinsa tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi lastensa/opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Opettajissa on myös opiskelijoiden vanhempia enemmän (21 % vs. 15 %) niitä, jotka kokevat roolinsa ainoastaan vähän tärkeäksi lastensa/opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. (Kuviot 42, 43 ja taulukko 33.)

Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa merkittävin muutos opettajien vastauksissa on se, että yksikään vastaajista ei koe roolinsa olevan lainkaan tärkeä, kun joulukuussa 2005 vastaava luku oli 8 %.

Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa merkittävin muutos opiskelijoiden vanhempien vastauksissa on se, että niiden opiskelijoiden vanhempien määrä, jotka kokevat roolinsa ei lainkaan tai vähän tärkeäksi on noussut 10 prosenttiyksikköä (28 % vs. 18 %).

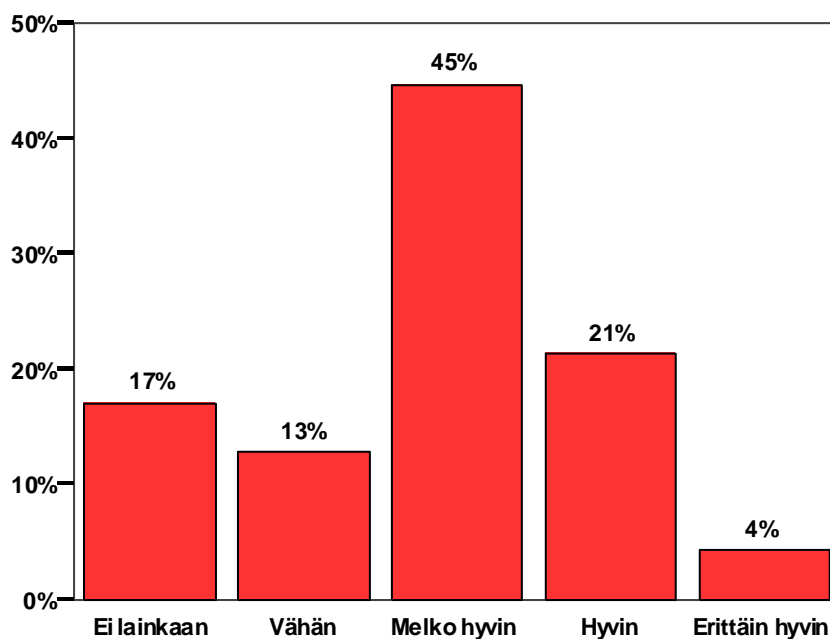
18 OPETTAJIEN JA OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN NÄKEMYS OSAAMISESTAAN LASTEN/OPISKELIJOIDEN OHJAAamisessa YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN

18.1 OPETTAJIEN NÄKEMYS OSAAMISESTAAN OPISKELIJOIDEN OHJAAamisessa YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN

Kuvio 44 Opettajien näkemys osaamisestaan opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen prosenttijakaumana.

18.2 OPISKELIJOIDEN VANHEMPIEN NÄKEMYS OSAAMISESTAAN OPISKELIJOIDEN OHJAAamisessa YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN

Kuvio 45 Opiskelijoiden vanhempien näkemys osaamisestaan lastensa ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen prosenttijakaumana.

18.3 VASTAAJIEN NÄKEMYS OSAAMISESTAAN OPISKELIJOIDEN OHJAAMISESSA YRITTÄJÄMÄISEEN TOIMINTAAN JA YRITTÄJÄNÄ TOIMIMISEEN

Taulukko 34 Vastaajien näkemys osaamisestaan lastensa ja opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen prosenttijakaumana verrattuna joulukuun 2005 lukuihin.

Opettajien ja vanhempien näkemys osaamisestaan lasten/opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan	Opettajat		Vanhemmat	
	2007	2005	2007	2005
Ei lainkaan	7 %	12 %	17 %	8 %
Vähän	43 %	45 %	13 %	29 %
Melko hyvin	25 %	24 %	45 %	27 %
Hyvin	18 %	18 %	21 %	26 %
Erittäin hyvin	7 %	2 %	4 %	10 %

Opettajien ja opiskelijoiden vanhempien näkemystä siitä, kuinka hyvin he kokevat osaavansa ohjata lastaan/lapsiaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen, selvitettiin kysymyksillä: ”Kuinka hyvin koet osaavasi ohjata lastasi/lapsiasi yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen?” ja ”Kuinka hyvin koet osaavasi ohjata opiskelijoita yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen?”.

Opettajista 25 % kokee osaavansa ohjata opiskelijoita melko hyvin, 18 % hyvin ja 7 % erittäin hyvin yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Suurin osa vastanneista opettajista (43 %) kokee osaamisensa ohjaamisessa liian vähäiseksi ja jopa 7 % ei koe lainkaan osaavansa ohjata opiskelijoita yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. (Kuvio 44 ja taulukko 34.)

Opiskelijoiden vanhemmista 45 % kokee osaavansa ohjata melko hyvin, 21 % hyvin ja 4 % erittäin hyvin lastaan/lapsiaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. 13 % vastanneista vanhemmista kokee osaamisensa ohjaamisessa liian vähäiseksi ja jopa 17 % ei koe lainkaan osaavansa ohjata lastaan/lapsiaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. (Kuvio 45 ja taulukko 34.)

Opettajissa on selvästi opiskelijoiden vanhempia enemmän (50 % vs. 30 %) niitä, jotka kokevat osaamisensa liian vähäiseksi tai ettei heillä ole osaamista lainkaan lasten/opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Sen sijaan opiskelijoiden vanhemmissa ja opettajissa on yhtä paljon (25 % vs. 25 %) niitä, jotka kokevat osaavansa hyvin tai erittäin hyvin ohjata lapsiaan/opiskelijoita yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. (Kuvio 44, 45 ja taulukko 34.)

Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa merkittävimmät muutokset opettajien vastauksissa ovat se, että niiden opettajien määrä, jotka eivät koe lainkaan osaavansa ohjata opiskelijoita yrittäjämäiseen toimintaan on laskenut 5 prosenttiyksikköä ja puolestaan niiden, jotka osaavat erittäin hyvin ohjata opiskelijoita on kasvanut 5 prosenttiyksikköä.

Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa opiskelijoiden vanhempien näkemykset osaamisestaan ohjata lapsiaan yrittäjämäiseen toimintaan on muuttunut merkittävästi. Opiskelijoiden vanhemmista 18 prosenttiyksikköä enemmän (45 % vs. 27 %) kokee nyt osaavansa ohjata lapsiaan melko hyvin yrittäjämäiseen toimintaan. Opiskelijoiden vanhemmista 16 prosenttiyksikköä vähemmän (13 % vs. 29 %) kokee osaavansa ohjata lapsiaan vähän ja 9 prosenttiyksikköä enemmän (17 % vs. 8 %) ei koe osaavansa ohjata lapsiaan lainkaan yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen.

19 YHTEENVETO

Suurin osa yrittäjyysasenneanalyysikyselyyn vastanneista (502) oli opiskelijoita (427). Opiskelijoista suurin vastaajaryhmä oli lukiolaiset (239) ja oppilaitoksen sijaintikunnan mukaan Valkeakoski (298). Kotipaikkakunnan mukaan suurin vastaajaryhmä oli Valkeakoskella asuvat (208).

Suurin osa vastanneista opiskelijoista (55 %) kokee saaneensa sopivasti ja jopa 4 % liian paljon tietoa yrittäjänä toimimisesta opinnoissaan. Liian vähän tietoa yrittämisestä kokee saaneensa 20 % vastanneista opiskelijoista ja 8 % ei ole saanut mielestään lainkaan tietoa yrittäjänä toimimisesta. Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opiskelijoiden vastauksissa ovat se, että 14 prosenttiyksikköä enemmän (55 % vs. 41 %) vastanneista kokee saaneensa sopivasti tietoa yrittäjänä toimimisesta opinnoissaan ja 15 prosenttiyksikköä vähemmän (28 % vs. 43 %) vastanneista kokee saaneensa liian vähän tai ei lainkaan tietoa yrittäjänä toimimisesta. Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opettajien vastauksissa ovat se, että 13 prosenttiyksikköä vähemmän (14 % vs. 27 %) vastanneista kokee saaneensa liian vähän tietoa yrittäjänä toimimisesta ja jopa 10 prosenttiyksikköä enemmän (43 % vs. 33 %) ei koe saaneensa lainkaan tietoa yrittäjänä toimimisesta.

Vastanneet opiskelijat ovat saaneet eniten tietoa yritysmuodoista (21 %) ja yrittämisen haasteista (19 %) sekä yrityksen perustamisesta (15 %). Vähiten tietoa opiskelijat katsovat saaneensa yrityksen markkinointiasioista (1 %), yritystoiminnan lakisääteisistä velvoitteista (1 %) ja yrityksen henkilöstöasioista (1 %). Yksikään vastanneista opiskelijoista ei ole saanut tietoa pieniriskisestä yrittäjämäisestä toiminnasta koulussa.

Vastanneet opettajat ovat saaneet eniten tietoa yritysmuodoista (31 %), käytännön esimerkeistä yrittämisestä (19 %), yrittäjänä toimimisen vaatimuksista (13 %) sekä yrittäjämäisestä asenteesta työhön toisen palveluksessa (13 %). Opettajat ovat saaneet tietoa myös yrittämisen haasteista (6 %), yrityksen perustamisesta (6 %), yrittäjänä toimimiseen liittyvistä myönteisistä asioista (6 %) sekä yritystoiminnan lakisääteisistä velvoitteista (6 %). Vastanneet opettajat eivät ole saaneet lainkaan tietoa yrityksen talousasioista, yrityksen markkinointiasioista, yrityksen henkilöstöasioista sekä pieniriskisestä yrittäjämäisestä toiminnasta.

Opiskelijoiden vanhemmat ovat saaneet eniten tietoa yritysmuodoista (29 %) ja yrityksen perustamisesta (11 %). Vanhemmat ovat saaneet tietoa myös yrittämisen haasteista (9 %), käytännön esimerkeistä yrittämisestä (9 %) yrityksen talousasioista (9 %), yrittäjämäisestä asenteesta työhön toisen palveluksessa (9 %) ja yritystoiminnan lakisääteisistä velvoitteista (9 %). Vähiten tietoa vanhemmat katsovat saaneensa yrittäjänä toimimisen haasteista (3 %) ja yrittäjänä toimimiseen liittyvistä myönteisistä asioista (3 %). Yksikään vastanneista vanhemmista ei ole saanut tietoa yrityksen henkilöstöasioista eikä pieniriskisestä yrittäjämäisestä toiminnasta.

Opiskelijoiden, opettajien ja opiskelijoiden vanhempien vastaukset ovat suurelta osin samanlaiset. Opiskelijoilla on lähes kaikista asioista vähemmän tietoa kuin kokeneemmilla opettajillaan ja vanhemmillaan. Ainoastaan yrityksen perustamiseen liittyvistä asioista (15 % vs. 6 %), yrityksen markkinointiasioista (1 % vs. 0 %) ja yrityksen henkilöstöasioista (1 % vs. 0 %) opiskelijoilla on hieman enemmän tietoa kuin opettajillaan. Yrittämisen haasteista opiskelijoilla on vanhempiaan enemmän (19 % vs. 9 %) tietoa.

Opiskelijat ovat saaneet eniten tietoa yrittäjänä toimimisesta opettajilta (29 %). Opiskelijat ovat saaneet tietoa myös koulussa vierailuilta yrittäjiltä (24 %) ja vanhemmiltaan (10 %). Vähiten tietoa opiskelijat kokevat saaneensa kunnan yritysasiemieheltä (1 %), ystäviltä (1 %), opinnoissa tai harrastuksissa tehdyissä käytännön projekteissa (1 %) sekä vierailuilla yrityksissä (1 %). Suurin osa (19 %) vastanneista opettajista kokee saaneensa tietoa yrittäjänä toimimisesta työssä. Yksikään vastanneista opettajista ei ole saanut lainkaan tietoa yrittäjänä toimimisesta opettajilta, vanhemmilta, opoilta, työssäoppimisjaksolla eikä työharjoittelussa, TET-jaksoilla, opinnoissa tai harrastuksissa tehdyissä käytännön projekteissa, ystäviltä eikä kunnan yritysasiemieheltä. Tärkeitä opettajien yrittäjänä toimimisen tietolähteitä ovat myös tutut yrittäjät (13 %), sukulaiset (13 %), yritysvierailut (13 %), yrittäjäjärjestöjen edustajat (12 %) ja erilliset yrittäjyyskurssit (12 %). Opiskelijoiden vanhemmat ovat saaneet eniten tietoa yrittäjänä toimimisesta tutuilta yrittäjiltä (20 %), työssä (17 %), erillisillä yrittäjyyskurseilla (15 %) ja opettajilta (12 %). Yksikään vastanneista vanhemmista ei ole saanut lainkaan tietoa yrittäjänä toimimisesta työssäoppimisjaksoilla eikä työharjoittelussa, TET-jaksoilla, yrittäjäjärjestöjen edustajilta, ystäviltä eikä kunnan yritysasiemieheltä.

Opiskelijoista 34 % kokee saaneensa liian vähän ja 39 % sopivasti kannustusta opinnoissaan yrittäjämaiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Erittäin hyvin kannustusta kokee saaneensa 2 % ja hyvin 15 % vastanneista opiskelijoista. 10 % opiskelijoista ei koe saaneensa lainkaan kannustusta opinnoissaan yrittäjämaiseen toimintaan. Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opiskelijoiden vastauksissa ovat se, että niitä opiskelijoita, jotka kokevat, että opinnoissa ei ole onnistuttu kannustamaan yrittäjämaiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen on 10 prosenttiyksikköä vähemmän (10 % vs. 20 %). Sen sijaan 7 prosenttiyksikköä enemmän (15 % vs. 8 %) vastanneista kokee, että opinnoissa on onnistuttu hyvin kannustamaan yrittäjämaiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen.

Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa merkittävimmät muutokset opettajien vastauksissa ovat se, että 15 prosenttiyksikköä enemmän (31 % vs. 16 %) vastanneista kokee, että opinnoissa on onnistuttu sopivasti kannustamaan yrittäjämaiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen ja 11 prosenttiyksikköä vähemmän (15 % vs. 26 %) vastanneista kokee, että opinnoissa on onnistuttu liian vähän kannustamaan yrittäjämaiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen.

Opiskelijoiden mielestä yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista oppii parhaiten, kun yrittäjät käyvät oppilaitoksessa kertomassa yrittäjyydestä ja kun ollaan työharjoittelussa. Erityisesti opettajien ja opiskelijoiden vanhempien mielestä käytännön projektit ja harjoitusyrityksissä työskentely ovat hyviä tapoja oppia yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista. Opiskelijoiden vanhemmat myös kokevat erilaiset yrittäjyyskurssit tärkeiksi tavoiksi oppia yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista. Sen sijaan sitä, että opot kertovat ja kannustavien esimerkkien antamista ei koettu erityisen hyvinä tapoina oppia yrittäjyyttä ja yrittäjänä toimimista.

Opiskelijoista 45 % pitää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua melko tärkeänä ja vastaavasti 2 % ei pidä sitä lainkaan tärkeänä. Erittäin tärkeänä yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua pitää 9 % ja tärkeänä 32 % opiskelijoista. Opiskelijoiden vastaukset eroavat sukupuolen mukaan merkittävimmin siinä, että naisissa on 11 prosenttiyksikköä miehiä enemmän (14 % vs. 3 %) niitä, jotka kokevat yrittäjyyden opiskelun erittäin tärkeäksi. Miehistä on 10 prosenttiyksikköä naisia enemmän (50 % vs. 40 %) niitä, jotka kokevat yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelun melko tärkeäksi. Ammattiopiston palvelualoilla (45 %) on selvästi lukiota (2 %) enemmän opiskelijoita, joiden mielestä yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on erittäin tärkeää. Ammattiopiston kaupan ja hallinnon alalla 41 % ja palvelualoilla peräti 83 % opiskelijoista pitää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Lukiossa vastaava luku on 32 %. Joulukuun 2005 tuloksiin verrattaessa lukiossa opiskelevien näkemyksissä ei ole tapahtunut suurta muutosta. Sen sijaan ammattiopiston kaupan ja hallinnon alalla opiskelevien vastauksissa suurin muutos on se, että vain 41 % vastaajista pitää yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelua tärkeänä tai erittäin tärkeänä, kun vuonna 2005 vastaava luku oli 59 %.

Vastanneista opiskelijoista 38 %:lle sisäinen yrittäjyys opinnoissa on tärkeää. Yhdellekään vastanneista opiskelijoista sisäinen yrittäjyys opinnoissa ei ollut lainkaan tärkeää. 36 % vastanneista opiskelijoista on sitä mieltä, että sisäinen yrittäjyys opinnoissa on erittäin tärkeää. Opiskelijoista 60 % on sitä mieltä, että sisäinen yrittäjyys työssä on erittäin tärkeää ja 1 % vähän tärkeää. Tärkeää sisäinen yrittäjyys työssä on 33 %:lle opiskelijoista.

Opiskelijat kokevat, että yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan opiskelu on tärkeää, koska yrittäjä tarvitsee monia tietoja ja taitoja (19 %) ja koska yrittäjänä toimiminen on yksi tärkeä uravaihtoehto (18 %). Tärkeänä opiskelijat pitävät myös sitä, että Suomessa tarvitaan paljon uusia yrittäjiä (16 %). Vähemmän tärkeinä perusteluina pidetään opiskelussa tarvittavaa yrittäjäasennetta (3 %). Opettajille (35 %) se, että kaikissa työtehtävissä tarvitaan yrittäjämäistä asennetta on selvästi tärkeämpi yrittäjyyden opiskelun tärkeyden perustelu kuin opiskelijoille (13 %) ja opiskelijoiden vanhemmille (9 %). Opettajille (25 %) se, että elämässä menestyminen edellyttää yrittäjämäistä asennetta on myös tärkeämpi yrittäjyyden opiskelun tärkeyden perustelu kuin opiskelijoille (13 %) ja opiskelijoiden vanhemmille (17 %). Opiskelijoiden vanhemmille (40 %) se, että yrittäjä tarvitsee monia tietoja ja taitoja on tärkeämpi yrittäjyyden opiskelun tärkeyden perustelu kuin opettajille (4 %) ja opiskelijoille (19 %). Opiskelijoille (7 %) se, että yrittämisellä voi rikastua on tärkeämpi yrittäjyyden opiskelun tärkeyden perustelu kuin opettajille (0 %) ja opiskelijoiden vanhemmille (2 %).

37 % vastanneista opiskelijoista ei osannut arvioida todennäköisyyttä yrittäjäksi ryhtymiselleen. Sen sijaan 5 % opiskelijoista vastasi ryhtyvänsä yrittäjäksi erittäin varmasti ja 18 % melko varmasti. 10 % opiskelijoista ei aio ryhtyä yrittäjäksi ja 30 % melko epätodennäköisesti. 14 % opettajista aikoo ryhtyä yrittäjäksi erittäin varmasti tai toimii jo yrittäjänä ja 18 % melko varmasti. 36 % opettajista ei varmasti aio ryhtyä yrittäjäksi ja 36 % ryhtyy melko epätodennäköisesti. Opiskelijoiden vanhemmista suurin osa (35 %) ei osannut arvioida todennäköisyyttä yrittäjäksi ryhtymiselleen. 15 % vanhemmista aikoo melko varmasti ja 17 % erittäin varmasti ryhtyä yrittäjäksi tai jo toimii yrittäjänä. 18 % vanhemmista ei varmasti ryhdy yrittäjäksi ja 15 % ryhtyy melko epätodennäköisesti. Naispuolisista opiskelijoista hieman suurempi osuus (26 % vs. 19 %) kuin miesopiskelijoista aikoo ryhtyä yrittäjäksi melko tai erittäin varmasti. Miesopiskelijoissa on naisia enemmän (42 % vs. 33 %) niitä, jotka eivät osaa vielä sanoa todennäköisyyttä yrittäjäksi ryhtymiselleen.

Oppilaitoksen mukaan ammattiopiston palvelualuejen opiskelijoissa on eniten (45 %) opiskelijoita, jotka aikovat ryhtyä yrittäjäksi melko tai erittäin varmasti. Samoin ammattiopiston palvelualuejen opiskelijoissa on vähiten (2 %) opiskelijoita, jotka eivät varmasti ryhdy yrittäjäksi. Lukiolaisten ja ammattiopiston kaupan ja hallinnon ja tekniikan ja liikenteen alan opiskelijoiden vastaukset ovat lähes yhtenevät. Kotipaikkakunnan mukaan Kylmäkoskella (45 %) ja Valkeakoskella (21 %) asuu eniten opiskelijoita, jotka aikovat ryhtyä yrittäjäksi melko tai erittäin varmasti. Sen sijaan Akaa/Toijalassa (18 %) ja Urjalassa (18 %) asuu eniten opiskelijoita, jotka eivät aio ryhtyä yrittäjäksi.

Opiskelijoiden, opettajien ja opiskelijoiden vanhempien vastaukset siitä, mikä on todennäköisin ala, jolla vastaajat voisivat ryhtyä yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi eroavat selvästi toisistaan. Vastanneista opiskelijoista suurin osa aikoo ryhtyä yrittäjäksi seuraavilla aloilla: terveyden- ja kauneudenhoito (23 %), vapaa-ajan palvelut (10 %) ja kauppa (10 %). Vähiten kiinnostusta opiskelijoissa herättivät teollisuus (3 %), palvelut toisille yrityksille (3 %), tietoliikenne (3 %), maa- ja metsätalous (2 %) ja leipomo (2 %). Opettajista 20 % vastasi, että terveyden- ja kauneudenhoito sekä vapaa-ajan palvelualueet kiinnostaisivat yrittäjänä. Myös jokin muu kuin esitetyt alat (16 %), maa- ja metsätalous (16 %), kauppa (8 %) ja auto ja kuljetus (8 %) kiinnostavat opettajia. Opettajia ei lainkaan kiinnosta viihde (0 %), rakentaminen eikä LVI (0 %), media (0 %), teollisuus (0 %), tietoliikenne (0 %) eikä leipomo (0 %). Vastanneista opiskelijoiden vanhemmista suurinta osaa kiinnostaa terveyden- ja kauneudenhoito (17 %), auto ja kuljetus (17 %) ja rakentaminen ja LVI (13 %). Vanhempia ei lainkaan kiinnosta elektroniikka, viihde, media eikä tietoliikenne.

Keskiarvojen perusteella vuonna 2007 opiskelijoiden tärkeimmät yrittäjäksi ryhtymisen perustelut ovat, että voin tehdä mielekästä työtä (4,31), saan toteuttaa itseäni (4,07), mahdollisuus ansaita hyvin (3,85) ja saan hyödyntää luovuuttani (3,83). Vähiten tärkeitä perusteluja ovat vanhempien yrityksen jatkaminen (1,82) ja se, ettei tarvitse opiskella pitkään (2,73). Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa ei opiskelijoiden näkemyksissä ole merkittäviä eroja. Opiskelijoiden, heidän vanhempiensa ja opettajien yrittäjäksi ryhtymisen perustelut ovat hyvin samanlaiset. Kaikille vastaajaryhmille kaksi tärkeintä (Voin tehdä mielekästä työtä ja saan toteuttaa itseäni) ja kaksi vähiten tärkeää (Jatkan vanhempieni yritystä ja ettei tarvitse opiskella pitkään) perustelua ovat samat.

Opiskelijoiden mielestä yrittäjyys on erityisesti kovaa työtä ja pitkiä päiviä (14 %), vastuun ottamista (14 %), elämäntapa (13 %), sekä monipuolista osaamista (10 %). Yhdenkään opiskelijan mielestä yrittäminen ei ole ajanhallintaa, asiakkaiden hankkimista, kehitystyötä eikä uutta ja luovaa. Opettajien mielestä yrittäminen on erityisesti elämäntapa (18 %), vastuun ottamista (10 %), itsensä liikoon laittamista (10 %), muiden palvelemista (10 %), mahdollisuuksien etsimistä (10 %) sekä kovaa työtä ja pitkiä päiviä (7 %). Vähiten yrittäminen on opettajien mielestä monipuolista osaamista (4 %), itsenäisyyttä (4 %), stressiä (4 %), kilpailua (4 %), talousasioiden hallintaa (4 %), kärsivällisyyttä (4 %) sekä haasteisiin vastaamista (4 %). Opiskelijoiden vanhemmille yrittäjyys on ensisijaisesti kovaa työtä ja pitkiä päiviä (25 %). Seuraavina ovat elämäntapa (17 %) sekä usko omaan työhön (17 %). Vähiten yrittäminen on vanhemmille riskien kantamista (2 %), stressiä (2 %) sekä muiden työllistämistä (2 %).

Opiskelijoista 32 % arvioi olevansa sosiaalisia ja 30 % rehellisiä. Samoin monet opiskelijat arvioivat olevansa motivoituneita (23 %) ja vastuunotto-kykyisiä (16 %). Sen sijaan opiskelijoista vain 2 % katsoo omaavansa markkinointitaitoja, 4 % taidon hoitaa talousasioita ja samoin 4 % katsoo omaavansa taidon toimia esimiehenä.

Opettajista jopa 47 % ja opiskelijoiden vanhemmista 36 % kokee roolinsa tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi lastensa/opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Opettajissa on myös opiskelijoiden vanhempia enemmän (21 % vs. 15 %) niitä, jotka kokevat roolinsa ainoastaan vähän tärkeäksi lastensa/opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa merkittävin muutos opettajien vastauksissa on se, että yksikään vastaajista ei koe roolinsa olevan lainkaan tärkeä, kun joulukuussa 2005 vastaava luku oli 8 %.

Opettajissa on selvästi opiskelijoiden vanhempia enemmän (50 % vs. 30 %) niitä, jotka kokevat osaamisensa liian vähäiseksi tai ettei heillä ole osaamista lainkaan lasten/opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Sen sijaan opiskelijoiden vanhemmissa ja opettajissa on yhtä paljon (25 % vs. 25 %) niitä, jotka kokevat osaavansa hyvin tai erittäin hyvin ohjata lapsiaan/opiskelijoita yrittäjämäiseen toimintaan ja yrittäjänä toimimiseen. Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa merkittävimmät muutokset opettajien vastauksissa ovat se, että niiden opettajien määrä, jotka eivät koe lainkaan osaavansa ohjata opiskelijoita yrittäjämäiseen toimintaan on laskenut 5 prosenttiyksikköä ja puolestaan niiden, jotka osaavat erittäin hyvin ohjata opiskelijoita on kasvanut 5 prosenttiyksikköä.

Joulukuun 2005 lukuihin verrattaessa opiskelijoiden vanhempien näkemykset osaamisestaan ohjata lapsiaan yrittäjämäiseen toimintaan on muuttunut merkittävästi. Opiskelijoiden vanhemmista 18 prosenttiyksikköä enemmän (45 % vs. 27 %) kokee nyt osaavansa ohjata lapsiaan melko hyvin yrittäjämäiseen toimintaan. Opiskelijoiden vanhemmista 16 prosenttiyksikköä vähemmän (13 % vs. 29 %) kokee osaavansa ohjata lapsiaan vähän ja 9 prosenttiyksikköä enemmän (17 % vs. 8 %) ei koe osaavansa ohjata lapsiaan lainkaan yrittäjämäiseen toimintaan.